

ಕನ್ನಡ ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪೀಠಿಕೆ

೧

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ದೇಶಭಾಷೆಗಳಿವೆ; ಅವನ್ನು ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಜನಸಮುದಾಯ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಬಳಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮೀರಿದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿದೆ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಈ ಪರಂಪರೆ ಗ್ರಾಂಥಿಕಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ' (classical language) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದ ಅರ್ಹತೆಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯೂ ಒಂದು ಎನ್ನುವುದು ಅಭಿಮಾನಪಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಈಚೆಗೆ ತಮಿಳುಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಾದಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರು ವಿದೇಶದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಲ್. ಹಾರ್ಟ್ ಅವರು.

ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆಯೆಂಬುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾನದಂಡಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ವರದಿಯಾಗಿದೆ (Classical ಎಂಬುದಕ್ಕೆ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ' ಎಂಬುದು ತಕ್ಕ ಮಾತಲ್ಲ; 'ಅಭಿಜಾತ' ಎಂದು ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಬಹುದು)

೧. ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಯಾಗಿರಬೇಕು.

೨. ಸ್ವತಂತ್ರಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರಬೇಕು.

೩. ಅಗಾಧ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: "ತಮಿಳು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಹಳೆಯದು. ಲ್ಯಾಟಿನ್‌ನಷ್ಟೇ ಹಳೆಯ ಭಾಷೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಂದ ತಮಿಳು ನಗಣ್ಯವೆನಿಸುವಷ್ಟು ಅಲ್ಪಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಹೊಂದಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವಂತೂ ಅಗಾಧ ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ."

ಹಾರ್ಟ್ ಅವರಿಗೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯವೆಷ್ಟೋ, ಅನ್ಯ ದ್ರಾವಿಡಗಳ ಪರಿಚಯವೆಷ್ಟೋ, ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅವರ ತಮಿಳುಪಕ್ಷಪಾತ ನನಗೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾವ್ಯಾಕರಣಕರ್ತೃ ಕಾಲ್ಡವೆಲ್ ಅವರ ನೆನಪು ತರುತ್ತದೆ.

ಅವರು ಸೂಚಿಸುವ ಮಾನದಂಡಗಳ ಮೂಲಕವೇ ನಾವು ವಿಷಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡೋಣ. "ಸಂಸ್ಕೃತಸಾಹಿತ್ಯ, ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪೈಕಿ ತಮಿಳನ್ನು ಮಾತ್ರ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದು. ಇದನ್ನು ನಾನೇನೂ ಒಣ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಲ್ಲ. ತಮಿಳಿಗೆ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆ." -ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆ ಹಾಕುವ ಹಾರ್ಟ್, "ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ (ಅಭಿಜಾತ) ಭಾಷೆಯೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದಾಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಫ್ರೆಂಚ್ ಭಾಷೆಗಳು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮೂಲಕ ಉಳಿದ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳು ಆ ಸ್ಥಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಬೇಡಬಾರದು ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾವ

ದೇಶದವರೋ, ಅವರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಪ್ರಭುತ್ವ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿನದೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅದಿರಲಿ, ಮೂರು ಮಾನದಂಡಗಳತ್ತ ಹೊರಳೋಣ:

೧. ಪ್ರಾಚೀನತೆ

ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನಿಲುವು ಹೀಗೆ: “ತಮಿಳುಸಾಹಿತ್ಯ ಇತರ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ವರ್ಷ ಹಳೆಯದು. ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಕೃತಿ ‘ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಂ’ನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವ-ತಮಿಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಅವುಗಳ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨ನೆಯ ಶತಮಾನ. ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪತ್ತುಪ್ಪಾಟ್ಟು ಇವುಗಳ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.೨ನೆಯ ಶತಮಾನ. ಎಂದರೆ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ೨೦೦ ವರ್ಷ ಮೊದಲೇ ಸಮಾಜಮುಖಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ತಮಿಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.”

‘ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಂ’ ಗ್ರಂಥದ ಕಾಲವನ್ನು ಮೊದಲು ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೮೦೦೦ದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಅದರ ಕಾಲ ಉಯ್ಯಾಲೆಯಾದುತ್ತಿದೆ. ಈಚಿನ ಕಾಲದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಹಬ್ಬಿಸಿರುವ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಆಲಕ್ಷಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಅದರ ರಚನಾಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ.ಸು. ೧೧-೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನವೆಂದು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ತಮಿಳು ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶಿವರಾಜ ಪಿಳ್ಳೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೪ರಿಂದ ೭ನೆಯ ಶತಮಾನ, ವೈಯಾಪುರಿ ಪಿಳ್ಳೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೦೦, ರಮಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೫೦ ಹೀಗೆ ಇವರ ಸೂಚನೆಗಳುಂಟೆನ್ನಬಹುದು. ಎ.ಸಿ. ಬರ್ನೆಟ್ ಕ್ರಿ.ಶ. ೮ನೆಯ ಶ. ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಇವೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಪೂರ್ವಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಧಿಗೆ, ಕದಂಬ-ಗಂಗ-ಬಾದಾಮಿ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಶಾಸನಲೇಖನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಧಿಗೆ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲಮಾನಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ದಿಟವಾಗಿ ಲಿಖಿತ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ‘ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಂ’ ರಚಿತವಾಯಿತೆನ್ನಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನವೆಂಬ ವ್ಯಾಕರಣರೂಪಗಳಿಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಕಾಲ್ಡೆವೆಲ್. ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ, ಆಚರಣೆಗಳು, ಚಿಂತನೆಗಳು, ಆದರ್ಶಗಳು ಆರ್ಯಭಾಷಾ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಚಿದಂಬರಂ ಪಿಳ್ಳೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೬ನೆಯ ಶ. ದಿಂದ-೧೧/೧೨ನೆಯ ಶತಕದ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಳಮೆಗೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಧುನಿಕಕಾಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಮನಿಸಿ, ಅದರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಬೌದ್ಧಶ್ರವಣರ ಕಾಲದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨ರಿಂದ ೭ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಎಂದೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಶ್ವಕೋಶಕಾರರು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ೭ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿರುವುದೆಂದು ಈಚೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. (ETL. Vol. I, Madras, 1990.)

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹ, ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಕನ್ನಡ ಬೌದ್ಧಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಚಾರ ಹೇಗೇ ಇರಲಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಅನುಪಲಬ್ಧವಾದ ಜೈನಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಲೌಕಿಕ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮಹತ್ವಗಳು ನಮ್ಮ ಅಂದಾಜಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಸು. ೩ನೆಯ ಶ.ದ ಶ್ಯಾಮಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಷಟ್ಪಂಡಾಗಮ ಮತ್ತು ಕಷಾಯಪ್ರಾಭೃತಗಳಿಗೆ ರಚಿಸಿದ ಪದ್ಧತಿಗಳೆಂಬ ಟೀಕೆಗಳೂ ಕ್ರಿ.ಶ.ಸು. ೪ನೆಯ ಶ.ದ ತುಂಬಲೂರಾಚಾರ್ಯರು ಅವೇ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ವಿಸ್ತೃತ ‘ಚೂಡಾಮಣಿ’

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೂ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಇವು ತಮಿಳು ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವೆನ್ನಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಬೌದ್ಧ-ಶ್ರವಣ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾಲದವೆನ್ನಬಹುದು. ಷಟ್ಪಂಡಾಗಮದ ಟೀಕಾಕಾರರ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧ನೆಯ ಶ.ದಿಂದ-೨ನೆಯ ಶ.ದ ವರೆಗೆ ಎಂದು ಹೀರಾಲಾಲ್ ಜೈನ್ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಕನ್ನಡ ನುಡಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ಆದಿಭಾಗದಿಂದಲೂ ಇದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧-೨ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಲಿಪಿಯೊಂದು ಉಂಟಾಗಿ ಅದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಚ್ಚಿರಬಹುದು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಂದ ಬಾಯಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದು. ಇದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯಿತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಈಗ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಲ್ಲ.” ಹೀಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವ ಹಳಗನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಉಹಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಮಾನವೂ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಳುವ ಕಾಲದೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫೦ರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋಗಿವೆ. ಕದಂಬ, ಪಶ್ಚಿಮಗಂಗ, ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಮೃತ್ಯುಲೇಖಗಳು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨-೮ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ನೃಪತುಂಗ/ಶ್ರೀವಿಜಯ, ಪಂಪ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ನಾಗವರ್ಮ(೨) ಜಯಕೀರ್ತಿ ಮೊದಲಾದವರ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕಾವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ, ಕನಿಷ್ಠ ೩-೪ ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಹಿಂದೆ, ಎಂದರೆ ೨-೮ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ, ಸುಪುಷ್ಪವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದ್ದಿತು ಎನ್ನುವ ಸ್ಪಷ್ಟಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಕೊಂಡಿವೆ. ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣಕಾರನು ಮಾರ್ಗಕಾರರೆಂದು ಹೆಸರಿಸುವ ಕವಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ೯ ಮಂದಿಯಲ್ಲಿ ೭ ಜನ ಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳೇ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನೂ ನೆನೆದರೆ, ಸು.೩೦-೪೦ ರಚನೆಗಳಾದರೂ ಕಾಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರಗಿಹೋಗಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಯಾಂಶವಾದರೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅದು ಸಾಟಿಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು. ನಾವು ದುರ್ದೈವಿಗಳು, ಆ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ, ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರ ಎರಡು ಲೇಖನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ‘ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳು: ಕನ್ನಡ ಮೊದಲೋ ತಮಿಳು ಮೊದಲೋ?’ ಎಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಲವು ಶಬ್ದರೂಪಗಳು, ಪ್ರತ್ಯಯಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯರಚನೆಯ ಮೇಲಿನಿಂದ ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಅವು ಸಂಗಂ ತಮಿಳಿನೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಸಾದೃಶ್ಯ ತೋರುತ್ತಿರುವುವು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, “ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಗಳೂ ವ್ಯಾಕರಣದ ನಿರಿಗಳೂ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಪೂರ್ವರೂಪಗಳಾಗಿಯೂ ತಮಿಳಿನವು ಅನಂತರದ ರೂಪಗಳಾಗಿಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ”- ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ನಿಲವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೪೦ರಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕನ್ನಡ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಆಗ ತಮಿಳುಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಏನು ಪ್ರತಿ ಕ್ರಿಯೆ ಬಂದಿತೋ, ಯಾವ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ನಡೆದುವೋ, ತಿಳಿಯದು.

ಶ್ರಿಯವರು ಸಂಗಂ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದೆಂಬ ‘ಪುಟನಾನೂಟು’ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜಧಾನಿ ದ್ವಾರಾವತಿ ಮತ್ತು ಸಳನ ಹೆಸರು ಬರುವುದನ್ನು ಸಹ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೧. ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಂಪರೆ

ಹಾರ್ಟ್ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ: “ಸಂಸ್ಕೃತದ ಹೊರತಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಂ ಪರೆಯಿರುವ ಏಕೈಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆ ತಮಿಳು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮೊದಲೇ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು. ಇವು ಒಳಕೊಂಡಿದ್ದ ವಿಷಯಗಳು ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ತನ್ನದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ, ವ್ಯಾಕರಣ ಪದ್ಧತಿ, ಸೌಂದರ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆಲ್ಲಾ ಕಾಣಿಸಿಗದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಮೌಲಿಕಸಾಹಿತ್ಯ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ಇದರ ಸಂವೇದನೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಬಹು ಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಸಮೃದ್ಧ.”

ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಾಗದು. ಅನುಪಲಬ್ಧ ಸಂಗಂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯ ಖಚಿತವಿಲ್ಲ; ತೊಲ್‌ಕಾಪ್ಪಿಯಂ ಕಾಲ ಅನಿಶ್ಚಿತ. ಬೌದ್ಧ-ಶ್ರವಣರ ಕಾಲದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮೊದಲ ಆದ ರಚನೆಗಳು, ಆ ಧರ್ಮಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೪ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೇಲೆ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಸಿದ್ಧವಾದವು; ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂವ್ಯಕ್ತ ರಚನೆಗಳೇನಲ್ಲ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡಿ, ಪ್ರಾಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತಗಳೊಂದಿಗೆ ತಮಿಳಿನ ಸಂಬಂಧ ವಿನಿಮಯಗಳು ಯಾವ ತೆರನಾದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳುಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಆರ್ಯಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇರಳವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿದ್ದು, ತಮಿಳುಸಾಹಿತ್ಯದ ಈಚಿನ ವಿಶ್ವಕೋಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಿದೆ (ನೋಡಿ: ETL., Vol. I. Ch.14-16.).

ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೪ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಸಿಂಹಳವನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದುವು, ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಏನು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದುವು ಎನ್ನುವುದರ ಮೇಲೆ ಲೇಖನಗಳೂ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂದಿವೆ. ಜೈನಧರ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ತಮಿಳುನಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವಾಸ್ತು ಆಧಾರಗಳು, ಶಾಸನಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು, ಗ್ರಂಥಪ್ರಮಾಣಗಳು ಎಂ.ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಮೊದಲಾದವರ ಬರಹಗಳಿಂದ ನಮಗೆ ವಿಶದಪಟ್ಟಿವೆ. ಶ್ರುತಕೇವಲಿ ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ದಶಪೂರ್ವಧರನಾದ ವಿಶಾಖಾಚಾರ್ಯನು ಸಂಘಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಚೌಲದೇಶವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಚೋಳದೇಶವನ್ನು, ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿ ೧೨ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲವಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಉತ್ತರದೇಶಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ವಿಚಾರ ರತ್ನ ನಂದಿಯ ‘ಭದ್ರಬಾಹುಚರಿತೆ’ಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗೋವಿಂದ ಪೈ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಜೈನಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡಿರುವ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಲ್ಲಿ ಮಧುರೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತಣ ಜೈನುಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಿಪಿಯ ಶಾಸನಗಳು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩ನೆಯ ಶತಮಾನದವು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ‘ದರ್ಶನಸಾರ’ವೆಂಬ ಜೈನ ದಿಗಂಬರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ನಂದಿಯೆಂಬವನು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೭೦ರಲ್ಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು, ಅನಂತರವೇ ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಕಾವ್ಯಗಳ ರಚನೆ ನಡೆದ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಆದಿಕಾವ್ಯವೆನ್ನುವ ‘ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಂ’ ಈಚಿನ ಸಂಶೋಧನಗಳಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೮ನೆಯ ಶತಮಾನದ ರಚನೆಯೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಬೆಳೆ ತೆಗೆದವರೆಲ್ಲ ಜೈನಕವಿಗಳೆಂಬುದು ಈಗ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಪೂರ್ವಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಜೈನರಿರಲಿ, ಬೌದ್ಧರೇ ಇರಲಿ, ಆ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನೇ ಅದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಶ್ಯಾಮಕುಂದ ತುಂಬುಲೂರಾಚಾರ್ಯರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೩-೪ನೆಯ ಶ.ದವರೆಂದು ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದೇನೂ ಕಡಮೆಯಾದ, ಹಗುರವಾದ ವಿಷಯವಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು, ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗೋತ್ತರಾದ ಗದ್ಯಪದ್ಯ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಕವಿ ಗಂಗದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನು ಕ್ರಿ.ಶ.ಸು. ೪೮೨-೫೨೨ರ ನಡುವೆ ಇದ್ದು, ಪದ್ಯಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನು ಕ್ರಿ.ಶ.ಸು. ೮೦೦ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆದ್ಯರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಸೇರುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಅವರ ರಚನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ನೇರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚತ್ತಾಣ ಬೆದಂಡೆ ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದು, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ 'ಪುರಾತನಕವಿಗಳ್', 'ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ್', 'ಕನ್ನಡಗಬ್ಬಂಗಳೊಳ್', 'ಪೂರ್ವಕಾವ್ಯರಚನೆಗಳ್,' ಪುರಾಣಕವಿಪ್ರಭುಪ್ರಯೋಗಾವಿಳ ಸದ್ಗುಣೋದಯಂ' ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಸಹ ಆ ಪರಂಪರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂಬುದನ್ನೆ ಸಾರುತ್ತಿವೆ.

ಹಾರ್ಟ್ ಮಹಾಶಯರು ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಸಾಹಿತ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಮೊದಲಾದ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಮಹತಿಯುಂಟೆಂದು ಉಗ್ಗಡಿಸಿರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ನೋಡೋಣ:

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಲಾಕ್ಷಣಿಕಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾದ ಎರಡು ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು ಎಂದರೆ, 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಮತ್ತು 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಮೊದಲ ರಚನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಮರಿಕದ ಷಿಕಾಗೋ (ಈಗ ಕೊಲಂಬಿಯಾ) ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಭಾರತ ಅಧ್ಯಯನ ಈ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವ ಡಾ. ಜೆಲ್ಮನ್ ಪೋಲಾಕ್ ಅವರು ಏನು ಹೇಳುವರೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ ('ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ ದೇಶಭಾಷೆ', ಅನು. ಕೆ.ವಿ. ಅಕ್ಷರ, ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಸಾಗರ, ಪು. ೯೦-೯೧):

“ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದ ಆಧುನಿಕಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೋಡಿದರೂ ಸರಿಯೇ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೇಶಭಾಷಾನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದಾದಷ್ಟು ನಿಖರವಾಗಿ, ಇನ್ನಾವುದೇ ಇಂಥ ದೇಶಭಾಷಾನಿರ್ಮಿತಿಯನ್ನೂ ಅರಿಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿನ ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಆಂಧ್ರ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಈ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಆಡುಭಾಷೆ ಯಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಸತತವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕತೆ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಚಲನಶೀಲ ಸಂಬಂಧವು ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಇಲ್ಲಿಯ ಬಹುತೇಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ನಿಖರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವೂ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಇನ್ನಾವುದೇ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟೇ ಕಾಲನಿರ್ಣಯದ ಅನುಕೂಲವು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಬಹುತೇಕ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು; ಅಂಥ ಲಭ್ಯ ಶಾಸನಗಳ ಮೊತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ದಂಗುಬಡಿಸುವಷ್ಟಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೂ ಇದು ತುಂಬ ಸಾಂದ್ರವಾದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಭೂ ಪ್ರದೇಶ. ಇಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೫ ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಉಂಬಳಿ ದಾನಪತ್ರ ವಂಶಾವಳಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮೊದಲಾದವು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ದಾಖಲೆಗಳು ಅಧಿರಾಜರು ಮತ್ತು ಅಧೀನ ಪ್ರಭುಗಳ ಆಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವಂಥವು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಗ್ರಾಮಸಮುದಾಯ ಮೂಲದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಂಥ ದಾಖಲೆಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಇಷ್ಟರ ಮೇಲೆ, ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಪಠ್ಯಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ; ಇವು ಈ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲೇ ನಿಖರವಾದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಸಿಗಬಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನಪಠ್ಯಗಳು (ತಮಿಳು ಪಠ್ಯಗಳು ಇವಕ್ಕಿಂತ ಹಳೆಯವು, ನಿಜ; ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಆರಂಭಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವು ತುಂಬ ಉಹಾರಾಧಾರಿತ). ಈ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾದದ್ದೊಂದು-ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (ಕ್ರಿ.ಶ.೮೭೫).

ವಿಶ್ವಾತ್ಮಕ (ಕಾಸ್ಮೊಪಾಲಿಟನ್) ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ (ವೆರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್) ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರೂಢಿಗಳ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಈ ಪಠ್ಯವು, ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಏಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ, ಇಂಥ (ಇದಂ) ಪ್ರಥಮ ಪಠ್ಯ. ಇನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅಲ್ಲದೆ, ದೇವಾಲಯನಿರ್ಮಾಣದಂಥ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಾಂತೀಕರಣದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ; ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ದೇಶಭಾಷಾನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗಿನ ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವುದು ಗೋಚರವಾಗುವಂತಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ, ಈ ಎಲ್ಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕೀಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿ ನೋಡುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.”

‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ದ ಬಗೆಗೆ ಅವರ ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಧೃತಿ ಹೀಗಿದೆ (ಅದೇ, ಪು.೧೧೧):

“ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೊತ್ತಮೊದಲಿನ ಪಠ್ಯಗಳಲ್ಲೊಂದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (ಕರಾಮಾ.) ಇದು ಪ್ರಾಯಶಃ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೇ ದೇಶಭಾಷಾಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಾಂತೀಕರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಪಠ್ಯವೂ ಹೌದು. ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇದು ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನುಳ್ಳ-ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ರೀಜನಲ್ ಆದ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅರಿತುಕೊಂಡಂಥ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂಥ ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಲೇ ತಾನು ಅದರಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಂಥ ಪಠ್ಯವೂ ಹೌದು. ಆ ಮೂಲಕ ಈ ಪಠ್ಯವು ಪ್ರಾಂತ್ಯಾಂತರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಈ ಪಠ್ಯವು ದೇಶಭಾಷಾ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಯಾವುದೇ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.”

ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೋಲಾಕ್ ಕನ್ನಡ ‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’ದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ಭಾಷೆಗಳ ಮೀಮಾಂಸಗ್ರಂಥಗಳೊಂದಿಗೆ ತೂಗಿನೋಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗ್ರ ಪಟ್ಟವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆ ಎನ್ನಿಸಲು, ಎಂದರೆ ಅಭಿಜಾತಭಾಷೆ ಎಂದು ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯಲು, ತಮಿಳುಭಾಷೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಹತೆ ಪಡೆದಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಸಬೇಕು.

೧೧ನೆಯ ಶ.ದ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೇಧಾವಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರ ನಾಗವರ್ಮನ ‘ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ’ದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು. ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಕೆ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಅಲಂಕಾರಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಾರ್ಗ-ದೇಸಿ, ವಸ್ತುಕ-ವರ್ಣಕ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಮಾರ್ಗ, ಪದ-ಪಾಡು-ಮೆಲ್ವಾಡು, ಇಡುಕುಂಗಬ್ಬ-ಪಾಡುಗಬ್ಬ-ಬಾಯನೆಗಬ್ಬ, ಚತ್ತಾಣ-ಬೆದಂಡೆ, ಒಗಟು-ಬೆಡಗು-ಮುಂಡಿಗೆ ಇಂಥವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕವಿಶಕ್ತಿದ್ಯೋತಕಗಳಾದ ಇಂಪು, ಓಜೆ, ಕೊಂಕು, ಜಾಣ್, ದೇಸಿ, ನುಣ್ಣು, ಪದಿರ್ ಇಂತಹ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಶಬ್ದಗಳು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆಳೆದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಹೀಗೆಯೇ ವ್ಯಾಕರಣ ಛಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಚ್ಚಕನ್ನಡದ ಜಾತಿಶಬ್ದಗಳಿವೆ, ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ.

೨. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. ೨-೪ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇದರ ತಲಕಾವೇರಿ ಧರ್ಮಪ್ರಸಾರದ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೯-೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳು ವಸ್ತುವನ್ನು ತತ್ಕಾಲೀನ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಆಗಾಮಿ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯ ಇಸುವಂತೆ ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸವಿಮರ್ಶವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಗುಣವರ್ಮ ಪಂಪ ಮೊದಲಾದವರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಒಂದು ಅನನ್ಯವಾದ ಪರಿಕ್ರಮವೆನ್ನಬಹುದು. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಅಥವಾ ಆತನ ಸಮೀಪ ಕಾಲದ ಕಥೆ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದಂತೆ ತೋರುವ 'ಕರ್ಣಾಟೇಶ್ವರ ಕಥಾ' ದೊರೆಯದಿರುವುದು ನಮ್ಮ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ.

ಪಂಪ ಕವಿಯ ಎರಡು ಲೋಕೋತ್ತರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ತತ್ಕಾಲೀನ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾದ ಸಮಕಾಲೀನಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನುಳ್ಳ, ಪೂರ್ವಪರಿಸರವನ್ನು ಪುನಾರಚಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನೂ ಸಹಜವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪುರಾಣಕಥಾಪಾತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಹೃದಯಂಗಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತೆಲುಗಿನ ಆದಿಕವಿ ನನ್ನಯನಿಗೆ (೧೧ನೆಯ ಶ.) ಆತನ ಮಿತ್ರ, ಬಹುಭಾಷಾಕೋವಿದ ನಾರಾಯಣಭಟ್ಟನು ಪಂಪಭಾರತವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿರುವನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾರ್ಟ್ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಒಂದು ಮಾತು ಎಂದರೆ, ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಉಪೇಕ್ಷಿತ ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಥಾನ ದೊರೆತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು. ನೀಚಕುಲ-ಉಚ್ಚಕುಲ, ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ ಈ ವರ್ಣ ವರ್ಗಗಳ, ಮೇಲುಕೀಳುಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಪಂಪ ರನ್ನ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನಕವಿಗಳು, ಅವರ್ವಚೀನ ವಚನಕಾರರು ಪ್ರತಿಭಟನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ನಿಮ್ಮವರ್ಗದ ಜನರ ಮುಖವಾಣಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಲೋಕಾನುಭವದ ವಿವಿಧ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ನಯಸೇನನಂತೆ, ಅರ್ಥ ಹೀನ ಪೌರಾಣಿಕ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳ ಪರಿಹಾಸ ವಿಡಂಬನೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನಂತೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಯಾವ ದೇಶೀಯ ಕವಿ ಮಾಡಿರುವನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಸಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನಾನುಭವಗಳನ್ನೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮದ ಅನುಭಾವಗಳನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಿ ನಿರರ್ಗಳ ಸಹಜ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಮೆರುಗು ನೀಡಿದ ವಚನರಚನೆಗೆ ಲೋಕಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ಬೆಲೆಯುಂಟೆಂದು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. 'ಸೂಕ್ತಿ ಸುಧಾರಣವ'ದಂಥ ಸುಂದರ ಪದ್ಯಗುಚ್ಛವನ್ನೂ ನೂತನ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ವ್ಯಾಕರಣದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದೆಂದು ಹೇಳುವ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ದಂಥ ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನೂ ಗೌರವಿಸದವರು ಯಾರು?

ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನ "ನ ಚೈಷಾ ಭಾಷಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಪಯೋಗಿನೀ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಸ್ಯ..." ಎಂಬ ಉಗ್ಗಡಣೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ್ದು. ಈ ವೈಯಾಕರಣನು ತನ್ನ 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹೊರಟಾಗ, "ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯೇ ಮಹಾಭಾಷೆ, ಇದೇ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೋಪ ಯೋಗಿ, ಇದೇ ಮಹಾಜನಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯವು, ಇದೇ ಅನುಶಾಸನಕೃಹವು ಎಂದು ಆಗ್ರಹ ಪಡುವವರು ಪಂಡಿತಮನ್ಯರಾದ ಕೇವಲ ಸಂಸ್ಕೃತಜ್ಞರು ಎಂದೂ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳು ಹೇಗೆ ಸಾಧು-ಅಸಾಧು ವಿವೇಚನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಶಾಸನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಗಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳೂ ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದೂ" ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಂಗಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಮಹಾಶಾಸ್ತ್ರದ 'ಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂಬ ವಿಸ್ತೃತ ವಾದ ಕನ್ನಡವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೂ ಶಬ್ದಾಗಮ ಯುಕ್ತಾಗಮ ಪರಮಾಗಮ ವಿಷಯಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕ ಅಲಂಕಾರ ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಕವಾದ ಅನೇಕವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ದೊರೆತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದೆಂದೂ ಆತನು ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಸಮೃದ್ಧಿ ಎಂಥದು, ಸತ್ತ ಯಾವ ಬಗೆಯದು ಎನ್ನುವುದು ವಿದಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಎಂದರೆ ಶ್ರೀವಿಜಯ ನಾಗವರ್ಮ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕರು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಕರ್ತವ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.

ಎಂದೂ ಕನ್ನಡದ ಜನ ಸಂಕೋಚಸ್ವಭಾವದವರು, ಅಲ್ಪತೃಪ್ತರು, ಅಲಸಿಗಳು. ಹೀಗಾಗಿ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯದ ಆಘಾತಗಳನ್ನು ಅವರು ಸಹಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ.

ತಮಿಳುಭಾಷೆಯ ಜನ ವಿಶ್ವದ ನಾನಾ ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ; ತಮಿಳುಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಜಾಗತಿಕವಾದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರ ಸಿಕ್ಕುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವುಗಳ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಸೀಮಾತೀತವಾಗಿ ಹಬ್ಬಿ ಹರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವಿದ್ವಾಂಸರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಲೇಖನಗಳನ್ನೂ ಬರೆದು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ, ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲೂ ತಮಿಳುನಾಡು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅವರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆ; ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಂತಹ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿಲ್ಲ.

ತಮಿಳರಿಗೆ ಬಾಯಿ ಉಂಟು, ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಬಾಯಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ಕಛೇರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ; ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ತಮಿಳರು ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದಾರೆ; ತಮ್ಮ ಮಾತು ನಡೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕಚೇರಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಡಮೆ, ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಅವರ ಮಾತು ನಡೆಯುವುದೂ ಕಡಮೆಯೆ.

ಭರತಖಂಡದ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಭಾಷಾಸರಸ್ವತಿಯ ದಿವ್ಯವಾಣಿಗಳೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ನಾವು ಚಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ಅಭಿಜಾತಭಾಷೆಯ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದರೆ, ಶತಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಸಂಪುಷ್ಪವಾಗಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲು ಕೀಳುಗಳ ಭಾವನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿ ಅಸಹನೆ ಪೈಪೋಟಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮವೇ ಕೂಸುಗಳಲ್ಲಿ ಭೇದಭಾವ ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬೆಳೆದುಬರುತ್ತಿರುವ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ, ಜನತೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆ'ಯ ಗೌರವ ಸಲ್ಲುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ) ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಹತೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕೆಲವರು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿವೆ.

೧.ಜೆ.ಎಫ್.ಫ್ಲೀಟ್ (೧೮೪೭-೧೯೧೭) ಅವರುಎಫ್. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಅವರ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟುವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ (Indian Antiquary, Vol. 24,1895, pp.83-84) ಹೇಳಿರುವುದು:

(i)The Kanarese language, -the original true vernacular, and still mostly the actual vernacular, of the territory in which lie the districts of Belgaum, Bijapur, and Dharwar, and parts of Sholapur and North Kanara, of the Bombay presidency, Mysore, and the southern portions of the Nizam's dominions, - has hardly received from European scholars the recognition and attention which it deserves. It is the most mellifluous of all the Indian vernaculars, and the richest in capability and force of expression. It probably surpasses all the others in bulk and value of original composition. And it has an antiquity to which, apparently, none of them can make any pretensions in forms approximating to those which they have now..

(ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇರುವ, ವಾಸ್ತವವಾದ, ಬೆಳಗಾವಿ ಬಿಜಾಪುರ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಲ್ಲಾಪುರದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೊಂಬಾಯಿ ಆಧಿಪತ್ಯದ (ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ) ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ದಕ್ಷಿಣ ಮರಾಠಾ ಪ್ರಾಂತವೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಇತರ ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮದರಾಸು ಆಧಿಪತ್ಯದ (ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ) ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ, ನೈಜಾಂ ಪಭುತ್ವದ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ (ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ) ಕೂಡ ಈಗಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇಶಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ, ತನಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು, ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಇದು ಭಾರತೀಯವಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಜೇನಿನಂತೆ ಸವಿಯಾದ ಭಾಷೆ; ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತವಾದ್ದು. ಮೌಲಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆಯ ಗಾತ್ರ (ಸಮೃದ್ಧಿ) ಮತ್ತು ಗುಣ (ಮೌಲ್ಯ) ಇವುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹುಶಃ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥದು. ಸದ್ಯ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ರೂಪಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೋರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯಶ್ಯ ನೋಡಿದರೆ, ಅವು ತಮ್ಮ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಾಚೀನತೆಯಿದೆ.)

(ii) ಫ್ಲೀಟ್ ಅವರೇ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿರುವುದು:

Kannada is in fact, the earliest vernacular of South India, apart from Prakrit, that is met with in the inscriptional records.

(ಶಾಸನಗಳ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ, ಪ್ರಾಕೃತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನತಮ ದೇಶಭಾಷೆಯೆಂದರೆ ದಿಟವಾಗಿ ಕನ್ನಡವೇ.)

೨. ಬಿ. ಲೂಯಿ ರೈಸ್(೧೮೩೭-೧೯೧೭) ಅವರು (ಉದ್ಭೂತಿ: '೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯವಿದ್ವಾಂಸರ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆ', ೧೯೯೨, ಪು. ೪೭೯-೮೦) ಹೇಳಿರುವುದು:

Among the so-called Dravidian languages of Southern India none can boast of higher antiquity in the cultivation of its literature than the Kannada language. And yet while the sister languages-Tamil and Telugu-have their votaries, Kannada has received attention from but few, if any, among oriental scholars.

(ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳೆಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಭಾಷೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ತಮಿಳು ತೆಲುಗು ಈ ಸೋದರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕ್ಕೆ ಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತರಾದ ಉಪಾಸಕರು ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾಪಂಡಿತರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ.)

ಈ ಉದ್ಭೂತಿಗಳು ಅಭಿಜಾತಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಹಳಮೆಯನ್ನು ಸ್ಥೂಟವಾಗಿ ಸಾರುತ್ತಿರುವುದು ಉದಿತವೇ ಇದೆ. ಹರ್ಮನ್ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಅವರು (೧೮೧೧-೧೮೮೧) ಬಾರ್ತ್‌ಅವರಿಗೆ ಜನವರಿಗೆ ೨೨, ೧೮೪೯ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಪತ್ರದಲ್ಲಿ "ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನಃಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಅವರ ಆಡುಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯ ಹಳೆಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ" ಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವುದು (ಡಾ. ಹರ್ಮನ್ ಗುಂಡರ್ತ್: 'ಹರ್ಮನ್ ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್', ಪು. ೨೪೫) ಗಮನಾರ್ಹ. ಹಾಗೆಯೇ ಎಫ್. ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಅವರು (೧೯೨೨-೧೯೦೨) "ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟವಾದಹಾಗೆಲ್ಲ ಅದು ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಮದಂಡಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದು" ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಕಿಟ್ಟೆಲರ ಮಾತುಗಳ ಮಹತ್ವ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಭಂಡಾರದ ನೂರಾರು ಅಪ್ರಕಟಿತ ಅಜ್ಞಾತ ಸಾಹಿತ್ಯಖ್ಯತಿಗಳು ಜ್ಞಾತವಾದಾಗಲೇ, ಪ್ರಕಟವಾದಾಗಲೇ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಅನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆಗಳೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆಯೂ ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಯೂ ಅಪರಿಚಿತವೆಂದೋ ವಿಲಕ್ಷಣವೆಂದೋ ಮೊದಲು ತೋರಬಹುದಾದರೂ ಅಭ್ಯಾಸವಾದಂತೆಲ್ಲ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಧಿಯ ಬೆಲೆಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯರಸದ ಸವಿಯೂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಚೇತನವನ್ನು ಆವರಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆ'ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು ದೊರೆತುವು ಎನ್ನುವುದು ಆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಮ್ಮದಿಯ ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯ. ಅವಕಾಶ ಆದ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಾವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಇವುಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಸರಕಾರಿ, ಅರೆಸರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅವುಗಳ ಶಕ್ತಿ ಅರ್ಹತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುದಾನ ಪಡೆದು ಕನ್ನಡದ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವಾಗ ಕೆಲಸಗಳು ಕಳಪೆಯಾಗದಂತೆ, ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ಅನುದಾನದ ಅಪವ್ಯಯವಾದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ'ಯ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಆಗಿರುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ನೂರು-ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಯೋಜಕರಿಗಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕವಿದ್ಯಾಂಸರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದೆ. ಹೊಸದೃಷ್ಟಿ ಧೋರಣೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈಗ್ಗೆ ನೂರೈವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ (೧೮೫೦-೨೦೦೦) ನಡೆದಿರುವ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಮುಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಶೇಕಡಾ ೧೦-೨೦ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಆಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಂದಾಜು. ಹಾಗಾದರೆ, ಮುಂದೇನು?

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಸತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಇಂಗಿತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಈಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಲಹೆಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಅಂಗೀಕೃತ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳನ್ನು ಪುನರುಜ್ಜೀವಿಸುವಂಥವು, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದಾದಂಥವು. ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅತಿವ್ಯಾಪ್ತಿ ಅನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವುಂಟೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ವಾದಿಸಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ನೃತ್ಯ ಸಂಗೀತಗಳು ಅವುಗಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿದ್ದಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೃತ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಲಕ್ಷಣಾಂಶಗಳ ವಿವಕ್ಷಿಗಿಂತ ಬೇರೆ ಕಾವ್ಯಗುಣಗಳು, ಸತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಇನ್ನು 'ಪರಂಪರೆ' ಮೂಲವಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವ ಪಾರಂಪರಿಕ ಭಾಷೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು. ಪರಂಪರೆ ಎನ್ನುವುದು tradition/heritage ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದು, classical ಎಂಬ ಅರ್ಥವುಳ್ಳದಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ವಾದಿಸಬಹುದು. ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಮಾರ್ಗಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುವ ರೂಢಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದೆ. ಇವೆರಡೂ ಸಮಾನ ಆಶಯಗಳುಳ್ಳವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ ಘನತೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರೌಢಿಮೆ ಈ ಮೊದಲಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆಯೋ, ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆಯೋ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಈ ಎರಡೂ ಪದಗಳು ಅಂಥ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ; ಅಲ್ಲದೆ, ಅವು ಪಂಡಿತಪ್ರಯೋಗದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡ ಹಾಗೆ, ಈಗ ವರ್ತಮಾನಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವಕಾಳದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು 'ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಕರೆದು, ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು' ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ? ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಭಾಷೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವೇ Classical Kannada language/literature ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ತರಬಲ್ಲವಲ್ಲವೇ?

ಇದು ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕ್ರಿ.ಶ.ದ ಆರಂಭದಿಂದ (ಅಥವಾ ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫೦ರ ಹಲ್ಮಿಡಿಶಾಸನದ ಕಾಲದಿಂದ) ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೦ರವರೆಗೆ, ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹಳಗನ್ನಡದ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳೂ ನಡುಗನ್ನಡದ ಷಟ್ಪದಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಗತ್ಯ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಅವಿರತಧಾರೆಯಾಗಿ ರಚಿತವಾಗತೊಡಗಿದುವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಈಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಡಿರೇಖೆಯನ್ನು ಸು. ೧೭೫೦ ಎಂಬುದಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಪರಿಪಾಠಿಯಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಐರೋಪ್ಯಪ್ರಭಾವ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವ, ಕಾಣದಿರುವ ಅವಧಿ ಅದು.

ಹೀಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅನುಕೂಲಗಳಿವೆ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಿಂದ ನಡುಗನ್ನಡ ಕಾಲದ ವಚನಕಾರರೂ ಹರಿದಾಸರೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಭಾಗವತಕವಿಗಳೂ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ನಂಜುಂಡಕವಿ ಮಂಗರಸರಂಥ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಂಗತ್ಯಕಾರರೂ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಾಕವಿಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರೊಂದಿಗೆ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ ನಂಜುಂಡಕವಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನೆನೆಯಬೇಕು. ಈ ಕವಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷೆಯೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತೆಂಬ ೧೪ನೆಯ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಅವಧಿ ಸೀಮಿತಗೊಂಡರೆ, ಆ ಮುಂದಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ನೂರಾರು ಅಪ್ರಕಟಿತ,

ಅಸಂಶೋಧಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠಗ್ರಂಥಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಹೋಗಿ ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಆಗ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಎಷ್ಟೋ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳೂ ಷಟ್ಪದಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಗತ್ಯಕಾವ್ಯಗಳೂ, ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಸಾಲುಗಳಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣದೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹೇಳಬಹುದಾದರೆ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ (೧೬೭೨-೧೭೦೪) ಆಳಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳು ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದ ಪ್ರಕಾರದವು ಕೂಡ.

ಅಗತ್ಯವಾಗಿ, ತುರ್ತಾಗಿ ಬೆಳಕು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿರುವ, ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುವ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಪುರಾಣಗಳೂ ಇರುವ ವಿಚಾರವಿರಲಿ; ಕ್ಷೇತ್ರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳಿವೆ, ರಾಜ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ, ಭಾಷಾವಿಷಯಕ ಚಮತ್ಕಾರಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ, ಲೋಕೋಪಕಾರಕಗಳಾದ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ಖಡ್ಗಶಾಸ್ತ್ರ ರತ್ನಶಾಸ್ತ್ರ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವೃಷ್ಟಿಶಾಸ್ತ್ರ ರಸವೈದ್ಯ ಸೂಪವಿದ್ಯೆ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಗಳ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರಚನೆಗಳಿವೆ. ದಿಟವಾಗಿ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಸರಳವಾದ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ, ಧರ್ಮ ಇತಿಹಾಸಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವಂಥವು; ತಪ್ಪು ತಡೆಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವಂಥವು. ಇನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವಂತೂ ಅಪ್ರಕಟಿತ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಲ್ಲದೆ, ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಲ್ಲದೆ ವಿಶದವಾಗುವಂತಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಸ್ತಾರವಾದುದು, ಅನೇಕ ಮುಖವಾದುದು. ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ರೂಪಿಸಬಹುದಾದ ಯೋಜನೆಗಳು ಹಲವು; ಆ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ತಪಶೀಲುಗಳು ಹಲವು. ಅದು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕಗಾತ್ರದ ವಿಚಾರ. ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಿ ಕೆಲವಂಶಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡೋಣ:

ನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಶಾಸನಗಳೇ ಮೂಲಸಾಮಗ್ರಿ. ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸ ವಿವಿಧಮುಖಗಳಲ್ಲಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು. ಈಗಾಗಲೇ ಮೂಲಪಠ್ಯಗಳು ಶಿಲೆಯಿಂದ, ಲೋಹಪಟಗಳಿಂದ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಆಗಿವೆ. ಇವು ಈಗಿನ 'ಕಚ್ಚಾರೂಪ'ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ, ಕವಿಲಿಖಿತವಾದ ಶುದ್ಧ, ಛಂದೋಬದ್ಧ ರೂಪಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒದಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇತಿಹಾಸ, ಸಮಜಾ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಪುನಾರಚನೆಗೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದು ಹಾಗಿರಲಿ, ಅವುಗಳ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿ ಛಂದಸ್ಸು ಕವಿಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟಶಬ್ದಗಳು ಸಂದರ್ಭಗಳು ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾದುಕೊಂಡಿವೆ. ಸಂಕಲನಗ್ರಂಥಗಳು ರಾಜಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ Corpus ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ. ನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅವುಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಪಾಠಗಳ ಹೊಸಗನ್ನಡ ರೂಪುಗಳೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರಗಳೂ ಬರಬೇಕಾಗಿವೆ. ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ಸ್ಥಳನಾಮ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಾಮಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಈಗ ಸಾಹಿತ್ಯಗ್ರಂಥಗಳ ಕಡೆ ಗಮನಹರಿಸೋಣ:

೧. ಅಳಿದ ಮೇಲೆ, ಈಗ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಕ್ರೋಡೀಕೃತಸೂಚಿನಿರ್ಮಾನ ಇವು ತ್ವರಿತಗೊಂಡು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಒಂದೊಂದು ಗ್ರಂಥದ ಸುಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಕೂಡ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರದ ನೂರಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿವೆ.

೧. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸೂಚಿ ಹಲವು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ, ಅಮುದ್ರಿತ ಮತ್ತು ಲಭ್ಯ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳು ಇವುಗಳ ಮಾಹಿತಿಯಿರಬೇಕಾಗುವುದು.
೨. ಆದ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ, ಲೋಕೋಪಕಾರಕಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅವಕ್ಕೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಗಳು.
೩. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ (ಉದಾ. 'ಪಂಪಭಾರತ', 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ', 'ಜೈಮಿನಿಭಾರತ', 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ', 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ', 'ಭಂದೋಂಬುಧಿ' ಇ.) ಸವಿಮರ್ಶಪರಿಷ್ಕರಣಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ.
೪. ಶತಶತಮಾನಗಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಾಗೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಆದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು; ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಮಗ್ರ ಚರಿತ್ರೆ.
೫. ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಸ್ಥಳನಾಮ, ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳ ಭಾಷಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ.
೬. ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಇವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದಕೋಶವನ್ನು ೨ ಅಥವಾ ೩ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬೇಕು; ಅದು ವಿಶ್ವಕೋಶವೂ ಆಗಬಹುದು.
೭. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ (ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಕ್ರೀಡೆ-ಮನೋರಂಜನೆ, ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯ, ನೃತ್ಯ-ಸಂಗೀತ, ವಾಸ್ತು-ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಚಿತ್ರಣದ ನಿರೂಪಣೆ.
೮. ಉದಾತ್ತ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಕಾವ್ಯ ಸಂಕಲನಗಳು; ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸನಪದ್ಯಸಂಕಲನಗಳು ಕೂಡ.
೯. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಜೀವನ ಚಿತ್ರಣ.
೧೦. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ಇತಿಹಾಸ *A History of Classical Kannada Scholarship*; ಜಾನ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಸ್ಯಾಂಡಿಸ್ ಮೊದಲಾದ ಆಂಗ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿವೇಚನೆಯಿರಬಹುದು.
೧೧. ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸಿ ಗಾದೆಗಳು, ಒಗಟುಗಳು, ಜನಪದರ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.
೧೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಳವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಲನವಲನಗಳು.
೧೩. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಪಭ್ರಂಶ ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದ, ಅನ್ಯ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ.
೧೪. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡಗಳ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಒಳಪ್ರವಾಹಗಳು, ವಿವರಗಳು.

೧೬. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಇತಿಹಾಸದ ವಿಸ್ತೃತವಿವೇಚನೆ.

೧೭. ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಗಣ್ಯವಿದ್ವಾಂಸರ, ಸಂಶೋಧಕರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳ ಇತಿಹಾಸ.

ಈ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹಿಂಜಿ ಬೆಳಸಬಹುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರಿಗಾಗಿ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದೇ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಿ ಈ ಕೈಪಿಡಿಯ ರೂಪದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ.

ಈ ಪೀಠಿಕೆಗೆ ಮೂಲವಾದ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ (ಪ್ರಕಟನೆ: ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ ೧೬-೧೨-೨೦೦೮), ಪ್ರೊ. ಷೆಲ್ಡನ್ ಪೋಲಾಕ್ (ಅಮೆರಿಕೆಯ ಕೊಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು) ಅವರು ಹಿಂದೂ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ *The real classical languages debate* ಎಂಬ ಲೇಖನ (೨೭-೧೧-೨೦೦೮) ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ಭಾರತವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಕ್ಷೀಣದಶೆಗೆ ಇಳಿದಿರುವುದನ್ನೂ ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಾದರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಶದಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. “The house of Indian classical study is not only burning, it lies almost in ashes” ಎಂಬುದಾಗಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳ ಚಿತ್ರ ವಿಷಾದಕರವಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಹಾಡುಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ೧೫ನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಕೆ.ಡೇ ಅವರು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಕರಿ ಆದ ಐರೋಪ್ಯಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಸಂಗಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುತ್ತ ಬಂದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಸಕ್ತಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೇಗೆ ಕುಗ್ಗುತ್ತ ಹೋದುವು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಎತ್ತಿರುವ ವಾದಾಂಶಗಳೂ ಕಣ್ಣೆದುರು ಸುಳಿದುವು. ಹೊಸ ವಿದ್ಯೆಯ ಎದುರು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾ ವಿದ್ಯೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ ಕ್ಷೀಣದಶೆಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಏರ್ಪಟ್ಟ ಸಮಿತಿ, “It would be a national disaster if classical study were to disappear from our education or to be continued to a small class of the humanity” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುವುದೆಂದೂ ಪ್ರೊ. ಡೇ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಅವರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈಚೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೂ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತು ಅಕಾಡೆಮಿಗಳೂ ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಪೋಷಕವಾದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ; ಪ್ರಾಚೀನಪಠ್ಯಗಳ, ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕೋಡು ಮೂಡಿಸಿದ ಪಂಪ ರನ್ನರ, ಜನ್ನ ನೇಮಿಚಂದ್ರರ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಧೀರಗಂಭೀರವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ವಾಚಿಸುವ, ರಸಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ, ಭಾಷಾ ಶೈಲಿಗಳ ಗತಿಗಮಕಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯೇ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತ ಯುವಕ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಾಯಕವಾದ ಯೋಜನೆಗಳು ಏರ್ಪಡಬೇಕು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ದೊರೆಯಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಏನೇ ಹಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ಬರೆದಿರುವ ನಾಲ್ಕಾರು ಲೇಖನಗಳು ನನ್ನ ‘ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ’ ಲೇಖನಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆಸಕ್ತರು ಅವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿದೇಶದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಲ್ಲಿ Professor of Classics ಎಂಬ ಹುದ್ದೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ದೊರೆಯಲಿರುವ ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತೆರನ ಹುದ್ದೆ ಅಥವಾ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಹುದ್ದೆಗಳು ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ, ಶಾಸನಾಧ್ಯಯನ, ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ, ನಿಘಂಟುಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಏರ್ಪಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಗ ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರು ಜ್ಞಾನಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದೀತು. 'ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ' ಎಂಬ ಹಳೆಯ ವಿಚಾರದ ಕಾಲದ ತನ್ನ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಿ ಆಗಿದೆ; ಇನ್ನು ಮೇಲೆ 'ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನೆ' ಎನ್ನುವ ಕಾಲ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ನಮ್ಮ ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನೆಲ್ಲ ವೈಭವ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಂಪನ್ನವಾದ, ರಸವಂತವಾದ ಬದುಕಿನೊಡನೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಲ್ಲುದಾಗಿದೆ.

ಮೈಸೂರು

೨೬-೮-೨೦೦೯

ಟಿ.ವಿ.ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ

* * *

...It is not properly understood even today, that oriental studies furnish to us the key to the understanding of our own culture and tradition, of our own ways of life and thought, of our own manners and morals, in fact of ourselves. It is for this imperfect understanding that we failed to do justice to what was great and good in our ancient learning; and as a result, oriental studies, which were merely suffered to exist, were never assigned their proper place in our educational scheme, which became alien in character and outlook from the very beginning.

Prof. Sushil Kumar De

Presidential Address,

15th All India Oriental Conference

*

“ತಾಯಿಬೇರನ್ನು ಕಡಿದು ಮರವನ್ನು ಚಿಗುರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಆಗಲಾರದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವವನ್ನು ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾರುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಲಾರದು. ಆದದ್ದರಿಂದ ಪೂರ್ವದ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಬೇಕು: ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಳು ತಿಂದು ಹೋಗದೆ ಉಳಿದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶೇಖರಿಸಿ ಒಂದನ್ನೊ ಬಿಡದಂತೆ ಅಚ್ಚುಹಾಕುವುದು”.

ಪ್ರೊ. ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

ಭಾಷಣ: 'ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ'

*

ಸಾಹಿತ್ಯವ್ಯಾಸಂಗ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ವ್ಯಾಕರಣ ಛಂದಸ್ಸು ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ರಾಜಕೀಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ಅನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಇತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಕಲಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲದರಿಂದ ಬರುವ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪವಾದ, ಖಚಿತವಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯತ್ತು ಎಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಕಾವ್ಯದ ರಸಾಸ್ವಾದನವೇ ಆದರೂ ಇದರ ಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದಾನುಭವವುಂಟೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದು. ವಿದ್ಯತ್ತು ರಸಿಕತೆಗೆ ವಿರೋಧಿಯಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಪೋಷಕ. ಸಹೃದಯನಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಇರಬೇಕು. ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಪ್ರಚೋದಕ, ಇನ್ನೊಂದು ಭಾವ ಪ್ರಚೋದಕ. ಎರಡೂ ಕೂಡಿ ಬೆಳೆದರೆ ಪೂರ್ಣವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಕಾಸ. ಒಂದರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆದಷ್ಟು ಇನ್ನೊಂದರದು ಬೆಳೆಯದೆ ಹೋದರೆ ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಮುಖಗಳೂ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾಣ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರೊ. ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷಭಾಷಣ, ೪೯ನೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಅರಿಕೆ

ಈಗ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ' (Classical Kannada language) ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಹಳಗನ್ನಡ ನಡುಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಸಂಬಂಧದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಮನ್ನಣೆ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೇಂದ್ರಸರ್ಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಗಳು ಬರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಈಗ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರಿಗೆ, ಅವರ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗಲೆಂದು ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಿ ಈ ಕೈಪಿಡಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ವಿಷಯಗಳೂ ಯೋಜನೆಗಳೂ ಇವೇ, ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದೂ ವಿದಿತವೇ ಇದೆ.

ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ'ಯನ್ನು ಆಸಕ್ತರು ನಾಲ್ಕಾರು ಸಲ ತಿರುವಿಹಾಕಬೇಕು; ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷವೆಂದೂ ಅನನ್ಯವೆಂದೂ ತೋರಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತವಾದವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಗುವುದು ಲಾಭಕರವಾದ್ದು; ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿಯೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿಯೂ ಮಹತ್ವದವು ಎಂದು ಕಂಡವಕ್ಕೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಕಥನಗಳನ್ನೂ ಉಳ್ಳವಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ಸಲ್ಲುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೆನ್ನಬೇಕು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಆದ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಾಂಥಿಕಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೊತೆಗೇ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ನಮ್ಮನಡುವಿನ ಜನದ ಬದುಕು ಚೆನ್ನಾಗಲು, ಅವರ ನಡೆನುಡಿಗಳು ಉನ್ನತಿಯ ಶಿಖರಗಳಿಗೆ ಏರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಪರಿಶೋಧಿಸುವ, ಪ್ರಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ವ್ಯವಸಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕಳೆದ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಬರುವ ಕಾಲ ಉತ್ತಮ ಎನ್ನುವಂತಾಗಲೆಂದು ನಾನು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಹ್ವಾನದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹಂಪಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು ಪ್ರೊ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪನವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಮಾತು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು. ಇಂತಹ ಒಂದು ಕೈಪಿಡಿ ಹೊತ್ತಿಗೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದಾಗ, ಅವರು ಕೂಡಲೇ, ಅದನ್ನು ನಾನು

ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ ತಾವು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರು. ಅದರ ಫಲವೇ ಈ ರಚನೆ. ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಹುವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞ. ಪ್ರಕಟನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ. ಎ. ಮೋಹನ ಕುಂಟಾರ್ ಅವರು ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಹಕಾರವನ್ನೂ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಹರನ್ ಅವರ ನೆರವೂ ನನಗೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ಪ್ರೊ. ಸಿ.ಎಸ್. ಯೋಗಾನಂದ ಅವರು ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಶ್ರೀರಂಗ ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜೀಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರು ಅಕ್ಷರಜೋಡಣೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಶ್ರದ್ಧಾವಂತರೂ ಶ್ರಮಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ ಆದ, ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಿಗಳೂ ಸಂಶೋಧನೋತ್ಸಾಹಿಗಳೂ ಆದ ಯುವಸಂಶೋಧಕರು ಈ ಚಿಕ್ಕಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತಾದರೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು

೨೬-೮-೨೦೦೬

ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಶಬ್ದಪಾರಮಾರ್ಗಮಶಕ್ಯಂ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧುನಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಒಂದು ಮಹತ್ವ ಪೂರ್ಣ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಯೂ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ. ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಹರವು ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಗುರಿ ಇತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಪರ. ಕನ್ನಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವ ಕಾಯಕವನ್ನು ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಅದು ನೋಂಪಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕತ್ವದ 'ವಿಕಾಸ' ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಹತ್ತರ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಮೂಲತಃ ಶುದ್ಧ ಜ್ಞಾನದ, ಕಾಲ, ದೇಶ, ಜೀವನ ತತ್ವದ ಪರವಾಗಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಒಂದು ವಾಗ್ವಾದದ ಭೂಮಿಕೆ ಎಂದು ನಾವು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಬದುಕಿನ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾಗವೆಂದೇ ಅದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ: ದೇಸಿ ಬೇರುಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ಭಿತ್ತಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಬಹುತ್ವದ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದೆ. ಸಮಾಜಮುಖಿ ಚಿಂತನೆಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನವು ಬದುಕಿನ ಸಂಕೀರ್ಣ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ನಾವು ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಮೂಲಕ ಉಳಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ವಿಶ್ವಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. 'ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಮಾದರಿ'ಯ ಶೋಧ ಇಂದಿನ ಮತ್ತು ಬರುವ ದಿನಗಳ ತೀವ್ರ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನವು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವಿದೇಶಿ ಮತ್ತು ದೇಶಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ವಿದ್ವತ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಬೆಳೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗದೆ, ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುತ್ತಿರುವ ಆಹ್ವಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತನ್ನ ಗತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು

ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ಆಧುನೀಕರಣದ ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಕಾಲಿಕಗೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಜಗತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಾಹವೇ ನಮ್ಮ ಅಂಗೈಯೊಳಗೆ ಚುಳುಕಾಗುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಚಹರೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚಲನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಭಾಷಾ ಆಧುನೀಕರಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ, ಭಾಷಾನೀತಿ, ಭಾಷಾ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಅಧ್ಯಯನದ ಸ್ವರೂಪ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮೆದುರು ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧವಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶೀಯ ಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮರುಶೋಧಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ವ್ಯಾಕರಣ ಭಂದಸ್ಸು, ಚರಿತ್ರೆ, ಕೃಷಿ, ವೈದ್ಯ, ಪರಿಸರ ಮುಂತಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಆಲೋಚನೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರ ಜ್ಞಾನವೇ 'ಜ್ಞಾನ' ಎಂದು ರೂಪಿಸಿರುವ ಇಂದಿನ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಈ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ದೇಶೀ ಪರಂಪರೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಹುಡುಕಾಟ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಸೂತ್ರಗಳ ಹಾಗೂ ಆಕರ ಪರಿಕರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ನೆಲೆ ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಕಳೆದ ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ, ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ಚಲನಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುತ್ತ ಕನ್ನಡ ನಾಡುನುಡಿಯನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತಾ, ವಿವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ: ಕನ್ನಡದ ಅರಿವಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವೇ ವರ್ತಮಾನದ ಹೊಸ ಬೆಳವಣಿಗೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಜೀವಧಾತುವಾಗಿದೆ.

ಕಳೆದು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಡಾ.ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರನ್ನು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಅವರು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂತು. ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ, ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಡಾ. ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ವಿವರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದುಕೊಡಲು ಕೋರಿಕೊಂಡೆ. ಒಪ್ಪಿದರು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಒಂದೆರಡೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ ಮಾಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಜಿಜ್ಞಾಸುವಿನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೀಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಿರುವಾಗ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಣ ಬರಲಿರುವ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಣಿಯಾಗುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆಯನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಮೈಸೂರಿನ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯ ತಜ್ಞರು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೀಗ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಭಾಷೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿವರಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಈವರೆಗೆ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಪಾರವಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಆಳವಾದ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಮುನ್ನೋಟಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಜನೆಗೆ ದಿಕ್ಕಾಗಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಈವರೆಗಿನ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಈವರೆಗೆ ಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ

ಉತ್ತವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಲ್ಲದೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ, ಶಾಸನೋತ್ತರ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅಜ್ಞಾತ ಕೃತಿಕಾರರನ್ನು, ಅವರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅಂತೆಯೇ ಅಜ್ಞಾತ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಪಾರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಡಾ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ಶಾಸನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಬಹುದಾದ ಆ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಯುತರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಲಿಖಿತ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ, ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿ ಗುಡಿ-ಗುಡಾರಗಳು, ಕೋಟೆ-ಕೊತ್ತಲಗಳು ಇವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕೆರೆ, ವಾಸ್ತವ್ಯದ ಅವಶೇಷಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಗೆ ತೊಡಗುವ ಅವಕಾಶಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಇವೆ. ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಪರಿಣತರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತ ಕನ್ನಡ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯಾದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತುರ್ತಾಗಿದೆ. ಡಾ. ವೆಂಕಟಾಚಲ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥ ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು, ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಬಲ್ಲುದು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರತರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಡಾ.ಎ. ಮೋಹನಕುಂಟಾರ್ ಮತ್ತು ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಸುಜ್ಞಾನ ಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು.

ಡಾ. ಎ.ಮುರಿಗೆಪ್ಪ

ಕುಲಪತಿ

ಭಾಗ ೧ - ಗ್ರಾಂಥಿಕಸಾಹಿತ್ಯ:

೧. ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಂಥಲೇಖನಸೂಚಿ

ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ, ಅದು ದೊಡ್ಡದಿರಲಿ ಸಣ್ಣದಿರಲಿ, ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಾಮಗ್ರಿಸೂಚಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮುನ್ನಡೆಯುವುದು ಫಲಕಾರಿಯಾದುದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ *IA., QJMS., IHQ.,* ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ *A Bibliography of Karnataka Studies (Volumes I,II)* ಎಂಬ ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ, ಜೀವನ, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಶಿವಾನುಭವ, ಶರಣಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡನುಡಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಲೋಚನ, ಮೊದಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿನಂದನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ-ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖನಸೂಚಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದು (೧೯೭೧ರ ವರೆಗೆ) ಅದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ (೧೯೭೩); ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಈಚಿನ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗುತ್ತ ಪಟ್ಟಿಗಳು ಬಂದಿವೆ.

ಈ ಸೂಚಿಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ, ಈವರೆಗೆ ಆಗಿರುವ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳಿವೆ. ಇವು ಕ್ರಮಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು, ವಿಮರ್ಶೆಗಳು, ವಸ್ತುಕೋಶಗಳು, ಸಂಪಾದಕೀಯಗಳು ಕೂಡ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಯಾವ ಯಾವ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದ, ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದ, ಅನ್ಯಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆಯೋ ಅವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ವಿದ್ವತ್‌ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಇತರ ವಿಧದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಂದಲೂ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಮೈಸೂರಿನ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ (CIIL) ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಸಂಶೋಧನೆಯ ವಸ್ತುವಿನ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಕವಿ ಭಾಷೆ ಛಂದಸ್ಸುಜೀವನ ವೃತ್ತ ಕಾವ್ಯ ಕಾವ್ಯವಿಮರ್ಶೆ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಡುವುದು ಉದ್ದೇಶಿತ ಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ ಕಲೆಗಳು ಧರ್ಮಗಳು ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮಾಜಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಆಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದು ಒಂದು ರೀತಿ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವ ಒಂದು ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹಕ ಅಭ್ಯಾಸಸೂಚಿ. ಹಲವರು ಸಂಶೋಧನಸಹಾಯಕರು ಒಗ್ಗೂಡಿ ಕೈಕೊಂಡು ಕೈಗೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

೨. ಅಜ್ಞಾತ-ಅನುಪಲಬ್ಧ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು

ಇದೊಂದು ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ಶೋಧನ ಪ್ರಪಂಚಯುಟನ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನೂರು-ಸಾವಿರ ಲೆಕ್ಕದ ಕೃತಿಗಳು ದೊರೆತಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪದ ಕಣ್ಣುತುಂಬುವಂತಿರುವುದು ನಿಜ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ; ಇನ್ನು ಹಲವು ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒದಗಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಮುನ್ನಡೆಯುವ ಮೊದಲು ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ತಡಮಾಡದೆ, ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಭಂಡಾರಗಳ ಕಪಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಈಗ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು. ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಳು ತಿಂದು ಹಾಳಾಗುವ ಮೊದಲು ಅವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಆಗುವ ಸಹಾಯ ಬಹು ದೊಡ್ಡದು. ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ, ದೊಡ್ಡ ಸಂಶೋಧಕಪಡೆ ಕೈಗೂಡಿಸಬೇಕಾದ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆ. ಇದನ್ನು ಆ ಬಳಿಕ ನೋಡೋಣ.

ಈಗ ಅಜ್ಞಾನ ಅನುಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಏನು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೂಡಿಸುವುದು: ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆರ್.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಎನ್.ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್, ತೀ.ನಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮೊದಲಾದವರ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುವುದು.

'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ (ಸು.ಲ೫೦) ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೂ ಕೆಲವು ಗದ್ಯಕವಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪದ್ಯಕವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳೂ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಂಧಃಶಾಸ್ತ್ರಕಾರನಾದ ಜಯಕೀರ್ತಿ (ಸು.೧೦೫೦) ತನ್ನ 'ಭಂದೋನು ಶಾಸನ'ದಲ್ಲಿ ದೇಶ್ಯಭಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಾಗವರ್ಮನ 'ವೀರವರ್ಧಮಾನ ಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ (೧೦೪೨) ಕೆಲವು ಕವಿಗಳ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ವಿಶದವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಆತನ 'ಕಾವ್ಯಾವ ಲೋಕನ' ಮತ್ತು 'ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷಾಭೂಷಣ'ದಲ್ಲಿ ಆಕರಗಳು ತಿಳಿಯದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳ, ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಉದ್ಧೃತಿಗಳಿವೆ; ಕಾವ್ಯಾವದಲ್ಲಿಯೇ ನಾಗವರ್ಮ, ಗುಣವರ್ಮ, ಶಂಖವರ್ಮರನ್ನು ಮಾರ್ಗವಿದರೆಂದು ಕರೆದಿದೆ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ'ವೆಂಬ ಪದ್ಯಸಂಕಲನದಲ್ಲಿಯೂ ಆತನ ಮಗ ಕೇಶೀರಾಜನ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ವೆಂಬ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಆಕರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಪದ್ಯಗಳೂ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿವೆ. ಕೇಶೀರಾಜನ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ಗಜಗುಣನಂದಿ ಮೊದಲಾದ ಮಾರ್ಗ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ತಿಳಿಯುವುವಲ್ಲದೆ ಅವರ ಕೃತಿಗಳಾವುವು ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅವನ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಕೊಂಡಿವೆ. 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ'ದ್ದೇ ವಿಸ್ತೃತ ಪಾಠವಾದ ಮಲ್ಲಕವಿಯೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಕಾವ್ಯಸಾರ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮೊದಲಿನ ಅಭಿನವ ವಾದಿವಿದ್ಯಾನಂದನ 'ಕಾವ್ಯಸಾರ' ದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಅಜ್ಞಾತ ಆಕರದ ಪದ್ಯಗಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಾಳ್ವನ 'ರಸರತ್ನಾಕರ' ಮತ್ತು 'ಶಾರದಾವಿಲಾಸ'ಗಳೆಂಬ ಅಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕನ 'ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ವೆಂಬ ವ್ಯಾಕರಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಾದ ಉದ್ಧೃತಪದ್ಯಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಆಕರಗಳು ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿವೆ.

ಈ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ:

೧. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಿಂದ ಹಿಡಿದು 'ಕರ್ಣಾಟಕಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ದ ವರೆಗೆ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಕಲನಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅವಿದಿತ ಆಕರಗಳ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು.

೨. ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಎಲ್ಲ ಆಕರಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ತಿಳಿದು ಕಾವ್ಯಗಳು ದೊರೆಯದ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೆಸರು ತಿಳಿದರೂ ಕವಿಗಳು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದ, ಕವಿ ಕಾವ್ಯಗಳೆರಡೂ ಅವಿದಿತವಾಗಿರುವ ಪದ್ಯರಾಶಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸುವುದು.

ಈ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕವಿಗಳ ಇತಿವೃತ್ತ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ, ಕೃತಿಗಳ ವಸ್ತು ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡಹುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು. ಇತಿಹಾಸ ಪೌರಾಣಿಕತೆ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಕ್ರೋಡೀಕರಿಸಿ, ಅವು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಿರಬಹುದು, ಯಾವ ಕವಿಯ ಅಥವಾ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯಾಗಿರಬಹುದು, ಯಾವ ಕರಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ನಡೆದಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨. ಪ್ರಕಟಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ

ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಸರ್ಕಾರದ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೂ ಖಾಸಗಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಭಾಷಾವಿಭಾಗಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಠ ಮಾನ್ಯಗಳ ಸರಸ್ವತೀಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖಾಸಗಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇತರತ್ರವೂ ನಿಕ್ಷೇಪಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಈಗ ೧೦೦-೧೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಮೀರಿಕೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರ್ಯದ ಪರಿಶ್ರಮದ ಫಲವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾದವು. ಈ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಗಳ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಕನಿಷ್ಠ ೪೦-೫೦ ಇಂಥ ಸೂಚಿಗಳು ಇರಬಹುದು.

ಈ ಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ, ಚಂಪೂ ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕವಿಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಕವಿಗಳ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಹಲವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ, ಕೆಲವರು ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳು ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಮುದ್ರಣದ ಭಾಗವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ, ಆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದ ಕವಿಗಳ ರಾಶಿರಾಶಿ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹುದುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿವೆ. ಇದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ.

ಯಾವುದೇ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗದೆ, ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳದೆ ಉಳಿಯಬಾರದು. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ, ಮಹತ್ವವಿದೆ; ಇತಿಹಾಸ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಉಪಯುಕ್ತ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅವು ಒಳಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಮರೆಯಬಾರದು. ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವುದು ಆ ಕವಿಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾದ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಋಷಿಋಣವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿ, ಒಂದೊಂದು ಕವಿಕೃತಿಯ ಹಸ್ತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳೂ ಮಠಮಾನ್ಯಗಳೂ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಖಾಸಗಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರವಾಗಬೇಕು. ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಸಂಶೋಧಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕೃತಿಯ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿಲ್ಲದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯಕೃತಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಎಂಬ ನಿಲವಿನಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಲು ಪಣ ತೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹೊರಡುವಾಗ, ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳು ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಏರ್ಪಾಡು ಆಗಿ, ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಬೇಕು; ಇಲ್ಲವೆ ಕೂಡಿಯೇ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಾಗಬೇಕು.

ಸುಮಾರು ೫೦ ಮಂದಿ ಪರಿಣತರಾದ ಸಂಪಾದಕರು (ಕರ್ಣಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳವರು) ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಲಿಪಿಕಾರರಾಗಿ, ವಾಚಕರಾಗಿ ತಕ್ಕ ಸಹಾಯಕರು ಒದಗಿದರೆ, ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗದೆ ಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಮುಗಿದು, ಅವು ಮುದ್ರಣಗೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಲು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ, ಜೈಮಿನಿಭಾರತ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದಗಳು, ವಚನಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಇವಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಅಪಾರ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಪಾದನಪದ್ಧತಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾದವು. ಇವಕ್ಕೆ ಸವಿಮರ್ಶ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು

ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಇವು ಒಂದೊಂದು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡು ೫ ರಿಂದ ೧೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆ'ಯ ಸಲುವಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ದಿಟವಾಗಿ ಅಗ್ರಮರ್ಯಾದೆ, ಆದ್ಯತೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದುದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಸಂಪಾದಿತ, ಅಪ್ರಕಟಿತ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಉದಾರವಾಗಿ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಯೋಜನೆಗಳು ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

೪. ಚಿಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ (೧೬೭೨-೧೭೦೪)

ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ

ಇದು ನವ-ಅಭಿಜಾತಸಾಹಿತ್ಯದ (Neo-classical literature) ಕಾಲ ಘಟ್ಟವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದ್ದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕೃತಿರಚನೆ ನಡೆದಿದ್ದು, ಚಂಪೂಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರ ಮತ್ತು ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷಾಶೈಲಿಗಳು ಮರು ಹುಟ್ಟು ಪಡೆದುವು.

ಈ ಅವಧಿಯ ಸಮಗ್ರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ ವಿಮರ್ಶೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಇನ್ನೂ ನಡೆಯದಿರುವುದು ಕಣ್ಣೆತ್ತುವ ದೊಡ್ಡ ಕೊರೆಯಾಗಿದೆ. ಚಿಕದೇವರಾಜನು ಸ್ವತಃ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದು, ಈತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ 'ಚಿಕದೇವರಾ ಬಿನ್ನಪ' ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಐದು ರಚನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಟೀಕೆಗಳು, 'ಚಿಕದೇವರಾ ಬಿನ್ನಪ'ವೂ 'ಗೀತಗೋಪಾಲ'ವೂ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ವರೂಪದ ರಚನೆಗಳು. ಈತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ 'ಚಿಕದೇವರಾಜ ಕೃತಿಸಂಪುಟ' ಎಂಬ ಸಂಯುಕ್ತಸಂಪುಟವನ್ನು ಕವಿ ವಿಚಾರ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಅರ್ಥಕೋಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಅವಧಿಯ ಇತರ ಗಣ್ಯಕವಿಗಳು ಎಂದರೆ, ತಿರುಮಲಾರ್ಯ, ಸಿಂಗರಾರ್ಯ, ಚಿಕ್ಕಪಾಧ್ಯಾಯ, ಷಡಕ್ಷರಿ, ಶೃಂಗಾರಮ್ಮ, ಹೊನ್ನಮ್ಮ, ತಿಮ್ಮಕವ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ವೇಣುಗೋಪಾಲವರ ಪ್ರಸಾದ, ಚಿದಾನಂದ ಕವಿ ಮೊದಲಾದವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಎಂದರೆ, ತಿರುಮಲಾರ್ಯ ಚಿಕ್ಕಪಾಧ್ಯಾಯ ಷಡಕ್ಷರಿ ಇಂಥವರು, ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಚಿಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕೃತಿಸಂಪುಟದ ಹಾಗೆಯೇ ಇವರ ಕೃತಿಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕವಿವಿಚಾರ, ವಸ್ತುಸಾಮ್ಯ, ಭಾಷಾಶೈಲಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಇತ್ಯಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೆಲಸ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಡೆದರೆ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಇತಿಹಾಸದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂಗತಿಗಳು ಸುಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ, ಮೈಸೂರು, ಮೇಲುಕೋಟೆ, ಕಂಚಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ವಿಶೇಷಗಳೂ ಹೊರಪಡುತ್ತೆ. ಈ ಕಾಲ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದಾಗತೊಡಗಿದ ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳಕೃತಿ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕವಿಗಳ ಹಾಗೂ ಕಬ್ಬಿಗಿತ್ತಿಯರ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು ಯಾವ ತೆರನಾದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಒಂದು ನಿಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗುವ ಮಹತ್ತ್ವವುಳ್ಳುದಾಗಿದೆ.

ಚಿಕ್ಕಪಾಧ್ಯಾಯನ ಕೃತಿಸಂಪುಟ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು, ಸಾಂಗತ್ಯದ ಲಘುಕೃತಿಗಳು, ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಹಾಗೂ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿಗಳು, ಶುಕಸಪ್ತತಿಯ ಭಾಷಾಂತರ

ಹೀಗೆ ವಿಭಕ್ತಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಜೈನಯತಿಗಳ ಇತಿಹಾಸದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಚಿದಾನಂದ ಕವಿಯ 'ಮುನಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯ' ವಿವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಷ್ಣುವಿನ 'ದಶಾವತಾರಚರಿತೆ' (ಮಲ್ಲರಸಕೃತ) ಆ ತೆರನ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನಕ್ಕೆ ಒದಗುವಂತಹುದಾಗಿದೆ.

೫. ಕೆಲವು ವಿಶೇಷಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ, ಅಧ್ಯಯನ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಯ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಮೂಲಗಳ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಈ ಗುಂಪಿನ ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಾಲ ಮತ್ತು ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಕಂತಿ ಎಂಬವಳದೆಂಬ 'ಕಂತಿ ಹಂಪನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು' (ಸು.೧೧೦೦) ಚಮತ್ಕಾರಕವಿತ್ವದ ಕೆಲವು ಮಾದರಿಗಳಿರುವ ಕೃತಿ; ಪ್ರಶೋತ್ತರರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷವೇ.

ಚಿದಾನಂದ ಕವಿಯ 'ಮುನಿವಂಶಾಭ್ಯುದಯ' (ಸು.೧೨೦೦) ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳದ ಯತಿಪರಂಪರೆಯ ಇತಿಹಾಸ, ಸ್ಥಳವಿಶೇಷದ ವಿವರಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದು, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ಒಂದು ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಸಾಮುದ್ರಿಕ. ಸು. ೧೨೦೦ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ್ದೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಗದ್ಯಕೃತಿ 'ಸಾಮುದ್ರಿಕಲಕ್ಷಣ' ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗಾಗಿಯೂ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗಾಗಿಯೂ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯದ ವಿನಿಯೋಗ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ್ದು.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗಜಶಾಸ್ತ್ರದ ಕೃತಿ ವೀರಭದ್ರ ಕವಿಯ 'ಪಾಲಕಾಪ್ಯಕೃತ ಹಸ್ತಾಯುರ್ವೇದ ಟೀಕೆ' (ಸು.೧೨೦೦). ಕೃತಿಗೆ ಇರುವುದು ಬಹುಶಃ ಒಂದೇ ಒಂದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ. ಅದು ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಅನನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಅದು ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಚಿಕದೇವರಾಜರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಪಾಠ್ಯಾಯ (೧೨೨೨) ಬರೆದ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಚಿತ್ರಶತಕಸಾಂಗತ್ಯ' ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯ ವಿಷಯದ ಕೆಲವು ಚಮತ್ಕಾರೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಚಮತ್ಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ತಕ್ಕ ವಿವರಣೆಯ ಒಂದಿಗೆ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು.

ವಸ್ತುವಿಶೇಷದ 'ರಾತ್ರಿಯ ನಲ್ಲನ ಪದ್ಯಗಳು' (ಸು. ೧೨೦೦) ೧೨೦ ಕಂದ ಪದ್ಯಗಳ ಅಜ್ಞಾತಕರ್ತೃಕ ಕೃತಿ (ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ.೧೮೯೪); ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೃತಿಗೆ ಟೀಕೆಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಗೂಢಾರ್ಥದ ಪದ್ಯಗಳ ಅರ್ಥ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತಿದೆ. ಈ ತೆರನ ಕೃತಿಗಳೂ ಕೃತಿಭಾಗಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಇದ್ದರೂ ಇದರ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮಿಗಿಲಾದ್ದು (ನೋಡಿ: 'ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಕಾವ್ಯ'. ಪು. ೨೯೦-೨೧೦). ಅಲ್ಲದೆ ಈ ತೆರನ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿರಚನೆಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಸಂಪುಟವನ್ನೇ ('ಯೋಗಮಾಲಾಪದ್ಯಮಂಜೂಷ') ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಕವಿಯ 'ಭುವನಪ್ರದೀಪಿಕೆ' (೧೮೦೮) ಒಂದು ವಿಶ್ವಕೋಶದಂತಹ ಕೃತಿ, ಉಭಯಭಾಷಾತ್ಮಕವಾದ್ದು. ಇದರ ೧೦ ಪಟಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿವಿಚಾರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ವರೆಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳು ಕಥನಗೊಂಡಿವೆ. ಕಲ್ಲಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿ ಕಾಗದಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಜೈನಕವಿ ಚಂದ್ರಸಾಗರವರ್ಣಿ (೧೮೧೦) ವಿಶಿಷ್ಟ ಎನ್ನುವಂತಹ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಪರಶುರಾಮ ಭಾರತ' ಜೈನಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಶುರಾಮನ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಏಕೈಕಕೃತಿಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ; 'ಕದಂಬ ಪುರಾಣ' ಕೆಲವು ಇತಿಹಾಸಪುರುಷರ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕಮಹತ್ವದ ಕೆಲವು ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಕುರಿತ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಸ್ವರೂಪದ ಕೃತಿ; ಇದೇ ಕವಿಯ 'ಮುಲ್ಲಾಶಾಸ್ತ್ರ' "ಪಾರ್ಶ್ವಭಟ್ಟಾರಕನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಮುಲ್ಲಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಿದ ಸಂಗತಿ" ಕುರಿತ ಲ ಆಶ್ವಾಸ ೪೦೦ ಪದ್ಯಗಳ ರಚನೆ. ಇನ್ನೆರಡು ರಚನೆಗಳು ಹಿಮಶೀತಳನ ಕಥೆ, ಬೆಟ್ಟವರ್ಧನ ಚರಿತೆಗಳು ಮತಾಂತರದ ಐತಿಹ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತವು.

ಚಂದ್ರಸಾಗರವರ್ಣಿಯ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳೂ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಬೇಕು; ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ನಿಬಂಧರೂಪದ ಅಧ್ಯಯನವೂ ನಡೆಯಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ನವೋದಯಪೂರ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿಮನೋಧರ್ಮ ಪ್ರೇರಣೆಗಳು, ವಸ್ತುನಿರ್ವಹಣೆ ಆಯ್ಕೆಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಸಾಗರ ವರ್ಣಿಯ ಕೃತಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ತುಂಬ ಸಹಾಯಕವಾದುದು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕವಿಯ 'ಕೃಷ್ಣನೃಪಜಯೋತ್ಸರ್ವ' (೧೮೧೨) ವಾಗ್ವೈಯಶ್ಲೇಷೆಯ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕೃತಿ. ವಿರಾಮಭೇದದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಅರ್ಥಗಳೂ ಹೊರಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕೃತಿ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ (ನೋಡಿ: ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರಕಾವ್ಯ, ಪು. ೧೨೪-೨೭) ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಟೀಕೆಯನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸ ಸಂಪಾದಕ ಒದಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಬೇರೊಬ್ಬ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕವಿ (ಸು.೧೮೩೦) ರಚಿಸಿದ 'ಕೃಷ್ಣರಾಜ ವರ್ಷ ವರ್ಧಂತೀ ಶತಕ' ಎಂಬ ೩ ಸಂಧಿ ೧೦೧ ಪದ್ಯಗಳ ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಟದಿಯ ಕೃತಿ ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೊದಲ ಪ್ರವಾಸಕಥನ. ಕವಿ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಗೋಕರ್ಣದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಹೊರಟುಬಂದು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ವರ್ಷ ವರ್ಧಂತೀ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ್ದರ ಕಥನ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ.

ಕವಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನ (ಸು.೧೮೬೦) 'ವಿಶ್ವಕೃತಿಪರೀಕ್ಷಣ' (೧೮೭೩) ಒಂದು ಗದ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಅಗ್ಗಳ ಈ ಕೆಲವರು ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳ ಪರಾಮರ್ಶೆಯೂ ಅನುವಾದವೂ ಇವೆಯೆಂದು ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹಳಗಾಲದ ವಿಮರ್ಶೆಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಇದು ತಣಿಸಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

ಬಹುವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುವ, ಜೀವನವಿವೇಕದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುವ ನೀತಿಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ನೀತಿಪದ್ಯಗಳ ಮಹಾಸಂಪು'ವೊಂದನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕು. ಈ ಸಂಪುಟ ಕಂದಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು, ವರ್ಣವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾದರೆ ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪದ ಐಕ್ಯ ಸಾಧಿತವಾಗಿ ಓದಲು, ಕಾಣಲು ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ವೃತ್ತಗಳ ಸಂಪುಟ ಶತಕಗಳನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ 'ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ' ಮುಂತಾದವು ಸೇರುತ್ತವೆ. ಕಂದಗಳ ಸಂಪುಟ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಿರಿದಾಗಿದ್ದು, 'ಸಿದ್ಧನೀತಿ' ಮೊದಲಾದವು ಇಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಂದಪದ್ಯಗಳ ಈ ಗುಂಪಿನವು ಹೆಚ್ಚು ಶುದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಸಂಪಾದಕರು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಂಕಲನಗಳ ಪ್ರತಿ ಪದ್ಯಕ್ಕೂ ಈಗಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇತರ ಸಹಾಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯೂ ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಈ ತೆರನ ಕೆಲಸ ಹಲವರಿಂದ ಹಲವು ಬಾರಿ ನಡೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದು ತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿಲ್ಲ (ನೋಡಿ: 'ಕನ್ನಡ ಚೆನ್ನಡಿ', ಪೀಠಿಕೆ, ಪು. ೧೧-೨೮)

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಜಾವಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಸಾಹಿತ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಭಾಗಶಃ ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ (ಕೆ.ವಿ.ಆಚಾರ್, 'ಜಾವಳಿ ಸಾಹಿತ್ಯ', ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.) ಇನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯುಂಟು. ಶೃಂಗಾರಪ್ರಚುರವಾದ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶದಪಡಿಸಿ, ಅದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ವಸ್ತುವಿಚಾರವನ್ನೂ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಕವಿಪಾರವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ; ಸಂಗೀತಕೃತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಗಸಾಧ್ಯತೆ, ಸ್ವರರಚನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೨. ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಜೈನಾಗಮಗ್ರಂಥಗಳ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಗ್ರಂಥಸಮುದಾಯ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಜೈನಾಗಮಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಈ ತೆರನ ಸಹಾಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶೇಷಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪಾದನೆಗೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆರಂಭವೇ ಈ ತೆರನ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯಿಂದ ಎಂಬುದು ಈಗ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಶೋಧಿಸಲು ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವರಣಾತ್ಮಕಕೋಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಇದರಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿನ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಸೇರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸವಿಮರ್ಶವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ದೇಶದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಶೋಧ ನಡೆಯುವುದು ಮೊದಲ ಕೆಲಸ. ಆಗಮಗಳು, ಸಿದ್ಧಾಂತಗ್ರಂಥಗಳು, ತತ್ತ್ವಗ್ರಂಥಗಳು, ಆಚಾರಗ್ರಂಥಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿಚರಿತ್ರೆಗಳು, ನಿಘಂಟುಗಳು ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯವಿರುವುದನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ದಿವಾಕರಣಂದಿ ವಾದಿಕುಮುದಚಂದ್ರ ಶುಭಚಂದ್ರ ಮಾಘಣಂದಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಬಾಲಚಂದ್ರ ಪದ್ಮಪ್ರಭ ಪದ್ಮನಂದಿ ಹೀಗೆ ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿದವರಲ್ಲಿ.

ಜೈನ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಈವರೆಗೆ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದೂ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಾಲು ಕೂಡ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಹುವಾಗಿ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯಯವರು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು; ಪ್ರಕಟನೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥಾನ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತೀಯ ಜೈನಸಾಹಿತ್ಯದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ, ಕವಿಕಾವ್ಯವಿಚಾರದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಈ ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ ತುಂಬ ತುರ್ತಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಕೃತದ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇವು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ಒದಗುತ್ತವೆ.

೨. ಕುತೂಹಲಕರ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳು

ಈ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚದುರಿದ ಹಾಗೆ ಕಂಡುಬಂದು ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವನ್ನು ಅಭಿರುಚಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬಹುದು, ವಿಸ್ತೃತ ನಿಬಂಧಗಳನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

೧. ಚಂದ್ರದರ್ಶನವೀಥೀವಿಹಾರ: ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಅವನ ಉದಯಾಸ್ತಗಳನ್ನೂ ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಪಠ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವರ್ಣ್ಯವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಬಹುದು, ರಸವಿಮರ್ಶೆ ನೀಡಬಹುದು. ಪರಿಶೀಲನೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ.

೨. ದ್ಯೂತವರ್ಣನೆ: ಬಗೆಬಗೆಯ ದ್ಯೂತಗಳುಂಟು. ಆ ಬಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವು ಬರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು, ಅವು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು. ನೆತ್ತ ಅಥವಾ ಪಗಡೆಯಾಟದ ಬಗೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿವೇಚನೆ ಶಕ್ಯವಿದೆ.

೩. ಮೃಗಯಾವರ್ಣನೆ: ಸಂಕೀರ್ಣ ವಿಷಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳ ಈ ವಿಷಯದ ವರ್ಣನೆ ಪಂಪಾದ್ಯರಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಯ ಬಗೆಗಳು, ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಕ್ರಮಗಳು, ಬೇಟೆಗಾರರ ಜೀವನವಿಧಾನಗಳು, ಬೇಟೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಪರಿಭಾಷೆ ಇವನ್ನು ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ವರ್ಣ್ಯವಿಷಯ ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತನಿಬಂಧದ ವಸ್ತು.

೪. ಮಲ್ಲಕಾಳೆ: ದೇಶೀಯ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕ್ರೀಡೆ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಮಲ್ಲಕಾಳೆಗದ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಷ್ಟಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ತಾಂತ್ರಿಕವಿವರಗಳಿವೆ. ಇವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕಪದಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೫. ಪಶುಪಾಲನೆ: ಸಾರ್ವಕಾಲೀನ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯವಿದು. ಗೋವುಗಳ ಬಗೆಗಳು, ಗೊಲ್ಲರು, ಗೋಪಾಲನೆ, ಗೊಲ್ಲರ ಹಟ್ಟಿಗಳು ಮೊದಲಾದವು ನೇಮಿಚಂದ್ರನ ಕೃತಿಗಳು ಮೊದಲಾದ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ವರ್ತಮಾನ ಪಾಶುಪಾಲ್ಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೬. ಚಿತ್ರಕಲೆ: ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ, ಆದಿಪುರಾಣ, ಅಜಿತಪುರಾಣ ಮೊದಲಾಗಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಬಂಧ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ, ಬರೆಯುವ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿವೆ. ಸಾಧನಸಾಮಗ್ರಿ, ವರ್ಣಸಂಯೋಜನೆ, ಭಿತ್ತಿ, ಆಕೃತಿನಿರ್ಮಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ತಾಂತ್ರಿಕಸಂಗತಿಗಳ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

೭. ವಿವಾಹಮಂಗಳ: ಒಂದು ಕಾಲದ ವಿವಾಹವಿಧಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಕುತೂಹಲವಿರುವವರು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ವಧೂವರರ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣದ ವರೆಗೆ ಸೊಗಸಾದ ವಿವರಗಳು ತುಂಬಿ ಸೂಸುವುದನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕಾಣಲು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ. (ನೋಡಿ: ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಕವಿಗಳು ಕಂಡ ವಿವಾಹಮಂಗಳ, 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ', ಸಂ. ೩-ಪು. ೧೧೮-೧೧೯)

೮. ವೃಕ್ಷಾರಾಮಗಳು-ಪುಷ್ಪವಾಟಿಗಳು: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಸಹ ಇದರ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯಬಹುದು; ಇಲ್ಲವೆ ತನಿಯಾಗಿ ಸಹ. ಹೂಹಣ್ಣುಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ, ತೋಟಗಳು, ಪುಷ್ಪಪಚಯ, ಪುಷ್ಪವಾಟಿಕೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾವು ಮಲ್ಲಿಗೆ ತಾವರೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಶಕ್ಯವಿದೆ.

೯. ಮಧ್ಯಪಾನ: ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಲಾಸಿಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ. ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಬ್ಬರೂ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಲವು ಕುತೂಹಲಕರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳುಂಟು. ಮದ್ಯದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗೆಗಳು, ಅವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು, ಆಗ ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರ ವರ್ತನೆಯ ವಿಶೇಷಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪಾನಕ್ಕಿದ್ದ ಸ್ಥಾನ ಯಾವ ರೀತಿಯಾದುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

೧೦. ಪ್ರಸಾಧನನಿಧಿ: ವಸ್ತ್ರವಿಭೂಷಣಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿವೇಚನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯ ಪ್ರಸ್ತಾವಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ಇದು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿಯೂ ನೇಮಿಜಿನನ ಮೇಲಣ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿವರಗಳುಂಟು. ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು.

೧೧. ರಸವಿದ್ಯೆ: ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ವಿಸ್ಮಯದ ವಿಷಯವಿದು. ಜೈನಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಸಾಮಾನ್ಯ.

೧೨. ವಿದೂಷಕ: ಸಂಸ್ಕೃತನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯ. ಉದಾ.ಗೆ. ನೇಮಿಚಂದ್ರನ 'ಲೀಲಾವತಿ'ಯಂಥ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

೧೩. ವ್ಯಾಪಾರ ವಾಣಿಜ್ಯ: ಇದರಲ್ಲಿ ನೇಕಾರಿಕೆ, ದವಸಧಾನ್ಯ, ಸಮುದ್ರವ್ಯಾಪಾರ, ರತ್ನಪಡಿವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲ ಸೇರುತ್ತವೆ.

೧೪. ಪ್ರಾಣಿಚರ್ಯೆ- ಕಾಳೆಗೆ: ಇದೊಂದು ಕುತೂಹಲಕರ ವರ್ಣನೆಯ ವಿಷಯ. ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನವಿಧಾನ, ಚರ್ಯೆ, ಕ್ರೀಡೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕಾಳೆಗೆವೇರ್ಪಡಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ತ್ವದ ವಿಷಯ.

೧೫. ಕಾವ್ಯವಿಷಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರಗಳು: ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳು, ತತ್ತ್ವಗಳು ಕಾವ್ಯವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಕಥೆ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು. (ಮಾದರಿಗೆ 'ಕಾವ್ಯವಿಷಯವಾಗಿ ಭಂಧಸ್ಸು' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. 'ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ' ಸಂ.೨, ಪು.೪೭-೬೭).

೮. ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡಕಾವ್ಯಗಳ ಪುನಸ್ಸಂಪಾದನೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೆಲವು ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಪುರಾಣಗಳೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಲ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು, ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಟವಾದವು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವುದು ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಿಶ್ರಪಾಠಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಾಗಿ (composite versions) ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದೂ ಕಾರಣವಾಗಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರೆಕೊರೆಗಳಿಂದಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಕರ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಳಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಕೂಡ ತಿಳಿದ ಸಂಗತಿಯೇ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

‘ಚಾವುಂಡರಾಯಪುರಾಣ’, ‘ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ’ (ಧಾರವಾಡ), ‘ಧರ್ಮನಾಥಪುರಾಣ’(ಮಧುರಕವಿ ಕೃತ), ‘ಸಾಳ್ವಭಾರತ’ ಇಂತಹ ಕೆಲವು ವಾಚನಕ್ಕೆ ಒದಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ವಿಶದವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಸಂಪಾದಕೀಯ ವಿಚಕ್ಷಣೆಯ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಥವು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಜನ್ನನ ‘ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ’, ರನ್ನನ ‘ಅಜಿತಪುರಾಣ’ ‘ಗದಾಯುದ್ಧ’ಗಳು, ನೇಮಿಚಂದ್ರನ ‘ಅರ್ಧನೇಮಿ ಪುರಾಣ’ ಈ ಕೆಲವು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದವುಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ, ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಶದತೆ ಸಾಳದೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪಾಠಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗದ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಬರಸಲು ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹಳಗನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಯೋಜನಾಸಮಿತಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿರುವುದೂ ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ್ಪಡಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಉರಕಾರ ಟಿಳಗಳ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮುದ್ರಣಸ್ವಾಲ್ಪಿತ್ಯ, ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳು, ನಷ್ಟಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಶಬ್ದಗಳ ಪ್ರಚುರತೆ, ಆಧಾರವೃತ್ತಿಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು, ಕಥಾಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದಿರುವುದು, ಛಂದಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸದಿರುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈಗ ಉತ್ತವಾದ ಈ ಯಾವ ಕೃತಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಪೀಠಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ‘ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ’ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಜ್ಞನ ವಚನಗಳ ಸವಿಮರ್ಶ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು:

ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತೃತಪಾಠಗಳಿರುವ ಈ ಎರಡು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವು ತೆರನ ಪಾಠಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿರುವ ಆ ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಗಾಢವಾದ ಚಿಂತನೆ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಅನ್ವಯ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ‘ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ’ದ ಹಲವು ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು ಒಂದು ತೆರನಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಆವೃತ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವಂಥವು. ‘ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ’ದ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳ ಬಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸವಿಮರ್ಶಪರಿಷ್ಕರಣದ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ರೂಪರೇಖೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ, ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಚರ್ಚಿಸಿದೆ (ನೋಡಿ: ‘ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ’-೧, ೧೯೯೯, ಪುಟ ೧೪೫-೧೫೪, ೧೫೫-೧೬೯). ಇವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಸವಿಮರ್ಶಪರಿಷ್ಕರಣದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿಯೆಂದರೆ, ಸರ್ವಜ್ಞರನ ಪದಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಪಾಠಭೇದ, ಪಾಠಮಿಶ್ರಣ, ಪಾಠಯೋಜನೆ, ಪಾಠವಿಸ್ತರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಹಲವು ವಿಧದ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಠನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಅಂಕಿತದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಸಂಪಾದಕರ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಆವೃತ್ತಿ ಇದೇ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ಪ್ರಾಚೀನತೆ (ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ), ಭಾಷೆ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ಪದಗಳ ನೈಜ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಆಕೃತಿಯ ನಿರ್ಣಯದೊಂದಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಛಂದಸ್ಸಿನ ಆಕೃತಿ ಎಂದರೆ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಪದಗಳು ಅಂಶಭಂಧಸ್ಸಿನವೇ, ಮಾತ್ರಾಭಂಧಸ್ಸಿನವೇ ಎಂಬುದರ ಸ್ವರೂಪನಿರ್ಣಯ.

೯. ಛಂದೋಗ್ರಂಥಗಳ ಪುನಸ್ಸಂಪಾದನೆ, ವಿಮರ್ಶೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ', 'ಕವಿಜಿಹ್ವಾಬಂಧನ', 'ಛಂದಸ್ಸಾರ', 'ನಂದಿಛಂದೋರ್ಣವ' ಇವು ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯಜಾತಿಗಳ ಲಕ್ಷಣನಿರೂಪಣೆಗಿರುವ ಗಣ್ಯಛಂದೋಗ್ರಂಥಗಳು. ಇವು ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಲ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸವಿಮರ್ಶವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪೀಠಿಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಅನುಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಗೆ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರವೇ ಪರಿಷ್ಕರಣತ್ಯಕ್ತಿಕರವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಈಗ ಹಾಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಪರಿಷ್ಕರಣದಿಂದ ಪರಿಷ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಕವೂ ಗಮನಾರ್ಹವೂ ಆಗಿರುವ ಪಾಠಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಇತರ ವಿಧದ ಕ್ಲೇಶಗಳೂ ಸಂಶಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಹೋಗಿವೆ. ಇದು ಸೇರ್ಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

'ಕವಿಜಿಹ್ವಾಬಂಧನ'ಕ್ಕೆ ಇರುವ ವಿಸ್ತೃತ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಪಾಠ ಭೇದಗಳಿಂದ ಮೂಲಪಾಠದ ಗೊತ್ತು ಹತ್ತದಂತಾಗಿದೆ; ಹಾಗೆಯೇ 'ನಂದಿಛಂದೋರ್ಣವ'ದಲ್ಲಿ ಸಹ. ಇಲ್ಲಿ ಕವಿಪಾಠವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಛಂದಸ್ಸಾರ'ದಲ್ಲಿ, ಲಕ್ಷಣ-ಲಕ್ಷ್ಯಸಮನ್ವಿತವಾದ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವೆಡೆ ಪಾಠಶುದ್ಧಿ ಸಾಲದ ಕಾರಣ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಶದತೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಹೋಗಿದೆ.

ಪುನಃಸಂಪಾದನೆ ಒಂದು ಘಟ್ಟದ ಕೆಲಸವಾದರೆ, ಛಂದೋಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಘಟ್ಟದ ಕೆಲಸ. 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಯ ವಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಅಪಭ್ರಮಶ ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ತುಲನೆ ಇನ್ನೂ ಗಾಢವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗುಣಚಂದ್ರನ 'ಛಂದಸ್ಸಾರ'ದ ಅನನ್ಯತೆ ತೋರುವುದು ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದ ಲಕ್ಷಣಾಂಶಗಳ ತುಲನೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ನಡೆದಾಗಲೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ 'ನಂದಿಛಂದೋರ್ಣವ'ದ ಅನನ್ಯತೆ ತೆಲುಗು ಛಂದಸ್ಸುಗಳ ತುಲನೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಅದು ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಜಾತಿಗಳ ಪದಪಟ್ಟಿ ಕ್ರೋಢೀಕೃತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಛಂದೋಗ್ರಂಥಗಳ ಸವಿಮರ್ಶ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು ಸಿದ್ಧವಾದಾಗಲೇ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನೈಜ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದ್ಯಗಳ ಗೊತ್ತು ಹತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಈಗಿರುವ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಪದ್ಯಜಾತಿಗಳನ್ನು ಹಲವೆಡೆ ಬಳಸಿರುವ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುರಿಗೆಯ ಸ್ವಾಮಿಯ 'ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪುರಾಣ'ವನ್ನು 'ಛಂದೋಂಬುಧಿ'ಯ ಪ್ರಭಾವದ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೦. ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಪುನಸ್ಸಂಪಾದನೆ, ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿವರಣೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಹಾಪಾಠಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲಾಗುವುದು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಕಾಲೇಜು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣ'ವನ್ನೂ ಪಂಡಿತಪರೀಕ್ಷೆಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ವನ್ನೂ ಕಲಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಡೆದುಬಂದಿತು. ಈಗ ಈಯೆರಡೂ ವ್ಯಾಕರಣಪಠ್ಯಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಲಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಂತೆ, ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿವೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಗಳನ್ನು ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುವುದಾದರೆ, ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಗಳೂ ಹೊಸ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯಲಾಭಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪಂಪಾದ್ಯರಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳ ಹಳಗನ್ನಡಭಾಷೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಹಳಗನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ಜ್ಞಾನ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದುದು; ಅದರಲ್ಲಿಯೂ 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ವನ್ನಂತೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿರಲೇ ಬೇಕು. 'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ'ದ ಹಲವು

ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು ಹೊರಬಂದು ವ್ಯಾಕರಣವಸ್ತುವಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಸಮಾಧಾನದಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಆ ಗ್ರಂಥದ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ತೊಡಕುಗಳು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅದರ ಒಬ್ಬ ಸಂಪಾದಕರಾದ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಭಾವಿಸುವಂತೆ ಅದರ ಸವಿಮರ್ಶಪರಿಷ್ಕರಣವೊಂದು ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ 'ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ' ('ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ'ದ ಭಾಗ) 'ಭಾಷಾಭೂಷಣ' ಹಾಗೂ 'ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ಗಳು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಕರಣವಸ್ತುವಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ, ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದೇ ಇದೆ. 'ಶಬ್ದಾನುಶಾಸನ'ವನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿರುವವರು ಅದರ ಅನ್ವಯಿಕಮುಖ್ಯವನ್ನೂ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸ ಪರಿಣತರಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದಾನು ಶಾಸನಕಾರನು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಸೂತ್ರಪದ್ಧತಿ ಅಮೋಘವಾದುದು; ಆದರೆ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳು ಹಲವೆಡೆ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಹವಾದುದು. ಇದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ವಿಷದಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡದ ಅಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳು 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜನ 'ನರಪತಿವಿಜಯ'ದ ವರೆಗೆ ೧೨ ಇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನ 'ನವರಸಾಲಂಕಾರ', ಜಾಯೇಂದ್ರನ 'ಶೃಂಗಾರತಿಲಕ' (ರಸಮಂಜರಿ) ಇವು ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಉಳಿದವುಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಾಧವಾಲಂಕಾರ'ದ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಏನೇನೂ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ತಿಮ್ಮ ಮತ್ತು ಜಾಯೇಂದ್ರರ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು. 'ಮಾಧವಾಲಂಕಾರ'ದಂಡಿಯ 'ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ'ದ ಅನುವಾದವಾದ್ದರಿಂದ, ಸಂಸ್ಕೃತಮೂಲದ ಆಧಾರದಿಂದ ಪದ್ಯಗಳ ಆಶಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವಂತೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ' 'ಅಪ್ರತಿಮವೀರಚರಿತ'ಗಳು ಅರ್ಥಬೋಧೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನಕರವಾದ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು. ಉಳಿದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದ ವಸ್ತುವಿವೇಚನೆ ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ನಾಲ್ಕು ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳು ಬಂದಿದರೂ, ಆ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಶೋಧಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕು, ಒಂದು ಸೊಗಸಾದ ಹೊಸ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ಶುದ್ಧಪಾಠದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಕಾದು ಕುಳಿತವೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಉದಯಾದಿತ್ಯಾಲಂಕಾರ', 'ಶೃಂಗಾರರತ್ನಾಕರ', 'ರಸರತ್ನಾಕರ', 'ಶಾರದಾವಿಲಾಸ', 'ನರಪತಿವಿಜಯ'ಗಳು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಕೋಟಲೆಗಳ ಗೂಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಸಂಪ್ರದಾನಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮಗೊಳ್ಳಬೇಕು; ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥೋ ಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುವಿವರಗಳೂ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈವರೆಗೆ ಇವುಗಳ ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಕೈತೊಡಗಿಸಿದವು ಒಂದು ಸುಖಬೋಧವಾದ ಪರಿಷ್ಕರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಸರಳವಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹೊರಟಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆಧಾರಪ್ರತಿಯ ಆಯ್ಕೆ, ಪಾಠಭೇದಗಳ ಸೂಚನೆ ಇವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಿದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂಪಾದಕರು ತಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ಗ್ರಂಥಶರೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ಸಹ ಕವಿಪಾಠವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಕನ್ನಡ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದನೆ' ಎಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ('ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ'-ಸಂಪುಟ ೧, ೧೯೯೯, ಪು.೧೨೯-೨೧೪) ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೧. ವಿಶಿಷ್ಟವಿಷಯಗಳ ವಿವರಣಕೋಶಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿ ಕಂಡಬರುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ.೧೧ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದೆ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿರುವಂಥವು, ವಿಸ್ತಾರವಾದವು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು; ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದವು, ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದವು.

ಆರಂಭಕಾಲದ 'ಲೋಕೋಪಕಾರ' ಒಂದು ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರಸಮುಚ್ಚಯ; ಸರ್ವ ವಿಷಯಸಂಗ್ರಹ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಗೃಹವಿಶ್ವಕೋಶ ಎನ್ನುವುದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಗನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಶಕುನಶಾಸ್ತ್ರದವರೆಗೆ ೧೨ ಮುಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿವೆ. ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯೆ, ಉತ್ಪಾತಸೂಚನೆ, ಉದಕಾರ್ಗ (ಜಲಶಿಲ್ಪ), ವೃಕ್ಷಾಯುರ್ವೇದ (ತೋಟಗಾರಿಕೆ), ಗಂಧಯುಕ್ತಿ (ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ), ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ (ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ), ನರಾದಿ ವೈದ್ಯ (ಪುರುಷ, ಸ್ತ್ರೀ, ಬಾಲ, ಗೋ, ಅಶ್ವ, ಗಜ, ವಿಷ, ಜನಪದ ವೈದ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು) ಈ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಸಂಗತಿಗಳು ಯಥೋಚಿತಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿವೆ.

ಗ್ರಂಥವು ಅದರ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಂದಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸುಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು; ಬಳಿಕ ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಬೇಕು. ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಸೂಚಿಗಳು ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು.

ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳವು ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳೇ. ಇವುಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಹೆಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಸಾಮಾನ್ಯ, ಗೋ, ಅಶ್ವ, ಗಜ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿಷ, ಬಾಲಗ್ರಹ ಈ ಕೆಲವು ಉಪವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಹೊರತು ಎಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯ. ಇವನ್ನು ಚರಕ ಸುಶ್ರುತಾದ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಸಾದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಜೊತೆಗೇ ಕೊಟ್ಟು, ವಿವರಣೆ ಸಹಿತ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು; ಪದಸೂಚಿಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು. 'ಖಗೇಂದ್ರಮಣಿದರ್ಪಣ' 'ಸಕಲವೈದ್ಯಸಂಹಿತಾ ಸಾರಾಣವ' ಇಂಥವು ರೋಗಗಳ, ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಭಂಡಾರಗಳು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹದ ಬಳಿಕ ಒಂದು ವೈದ್ಯ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಈ ವೈದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳ ಒಂದೊಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗಕ್ಕೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೊದಲಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದಾಗಬೇಕು.

ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಚಾರ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಭಿನವಚಂದ್ರನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪದ್ಮಣಪಂಡಿತನ ವರೆಗೆ ೪ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವು ಸುಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಬೆಳಕುಕಾಣಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಹೊಸಗನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳ ಭಾಷಾಂತರಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು; ಪಾರಿಭಾಷಿಕಪದಸೂಚಿಗಳು ವಿವರಣಕೋಶಗಳೂ ಬರಬೇಕು. ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ನಕುಲಾದ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಪಾಲಕಾಪ್ಯ ('ಮಾತಂಗಲೀಲಾ', 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' ಸಹ) ಮೊದಲಾದವರ ಸಂಸ್ಕೃತಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ತಪ್ಪದೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದಕೋಶವೊಂದು ಈಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಎಷ್ಟೋ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ, ಪಠ್ಯಗಳ ಪಾಠಶುದ್ಧಿಗೆ ಕೂಡ ಅವಕಾಶವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪಾಲಕಾಪ್ಯಕೃತ ಹಸ್ತ್ಯಾಯುರ್ವೇದದ ವೀರಭದ್ರರಾಜಕೃತ ಕನ್ನಡಟೀಕೆ ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ವಿಷಯಬಾಹುಳ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿಯೂ ಈವರೆಗೂ ಪ್ರಕಟವಾಗದಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ. ಇದನ್ನು ಪರಿಣತಸಂಪಾದಕರು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕಲೆಸ ತುರ್ತಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ 'ಹಸ್ತ್ಯಾಯುರ್ವೇದ' ಟೀಕೆಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಅದರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಗಜಶಾಸ್ತ್ರಶಬ್ದ ಕೋಶ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಷ್ಕಾರಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕುತೂಹಲಕರವೂ ಅಮೂಲ್ಯವಾದವೂ ಆದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹು ಹಿಂದೆಯೇ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಜ್ಯೋತಿಷ, ಗಣಿತ, ರತ್ನಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ, ಸ್ವರಶಾಸ್ತ್ರ, ಬಾಣಗಾರಿಕೆ, ಖಡ್ಗವಿದ್ಯೆ, ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯೆ, ಮಲ್ಲವಿದ್ಯೆ ಇಂಥವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷ ಮತ್ತು ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಹಾಗೆಂದೇ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ ಜಾತಕವಿಚಾರ, ಪಂಚಾಂಗನಿರ್ಣಯ, ವೃಷ್ಟಿಶಾಸ್ತ್ರ, ಶಕುನ, ಸಾಮುದ್ರಿಕ, ನರಪಿಂಗಲಿ, ಸ್ವಪ್ನಫಲ, ಮರಣಸೂಚನೆ, ಧನಶಿಲ್ಪ, ಜಲಶಿಲ್ಪ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಖೆಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರುವುದಾಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದೊಂದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಜ್ಯೋತಿಷದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲಗಳಿರುವವರು ಈ ವಿಸ್ಮಯಾ ವಹಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಲೌಕಿಕವಾಗಿ ಲಾಭ ಕೀರ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮೂಲಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೂಡಬೇಕಾದಂತಹ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಘಂಟುವೊಂದು ಈಚೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪದಸೂಚಿಗಳೂ ವಿವರಣಕೋಶಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ತುಂಬ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಭಾಗದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳ ಪಾಠಶುದ್ಧಿಗೆ, ಅರ್ಥವಿವರಣೆಗೆ ಮಿಗಿಲಾದ ಸಹಾಯವಾಗುವುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೇಶೀಯ ಪ್ರತಿಭೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪರಿಶ್ರಮಗಳ ಫಲಗಳು. ಇವನ್ನು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸರಳಾನುವಾದ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಅನುವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ, ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಪದಸೂಚಿ ವಿವರಣಕೋಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದರಿಂದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರ, ಸಾಧನೆಗಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನತತ್ವಗಳ ಹಾಗೂ ಶೋಧಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಸಾಧುತ್ವ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾಶೈಲಿಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಪಡೆದಂತಹ ಸಂಶೋಧಕರೇ ಕಾರ್ಯತತ್ಪರರಾಗುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

೧೧. ವ್ಯಾಕರಣ ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶಗಳು

ಕನ್ನಡ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವವಿದೆ; ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ನಾಗವರ್ಮ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕರ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾದರಿಯೆಂದರೂ, ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ, ದೇಶೀಯವಾದ ಪರಿಭಾಷೆಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಂಟು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಬಳಕೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೂ, ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇಶೀಯ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಎದೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಅಚ್ಚಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳ ಸ್ವರೂಪಕಲ್ಪನೆ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಶದ ಪಡಿಸಲು ಹೇರಳವಾಗಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದು, ಇವನ್ನು ವಿವಿಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಕರಣತತ್ವಗಳು ಅಧಿಕರಿಸಿರುತ್ತವೆ; ಈ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವರ್ಣಮಾಲೆಯಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಅಪಭ್ರಂಶ ಪ್ರಕರಣದವರೆಗೆ ಎಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕೆ.ವಿ. ಅಭ್ಯಂಕರ್ ಅವರ *A Dictionary of Sanskrit Grammar*, ಕೆ.ಸಿ. ಚಟರ್ಜಿ ಅವರ *Technical Terms in Sanskrit Grammar* ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶಗಳು ಇದ್ದು, ಇವುಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವ್ಯಾಕರಣಕೋಶ ರಚಿತವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣವಿಧಿಗಳೂ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಕೈವೊಕ್ಕ ನಿಧಿಯಂತೆ ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹಿಯಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಉದಾ. ಗೆ ಆರಂಭದ ವರ್ಣಮಾಲೆಯ ಭಾಗವನ್ನೇ ನೋಡೋಣ: ಅಕ್ಷರಗಳು – ಅವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನಗಳು, ವರ್ಗ-ಅವರ್ಗ-ಯೋಗವಾಹಕಗಳು, ಸ್ವರ-ವ್ಯಂಜನ, ಸಮಾನ-ಸವರ್ಣ-ನಾಮಿ, ಹ್ರಸ್ವ-ದೀರ್ಘ-ಫ್ಲತ, ಏ-ಕುಳ-ಕ್ಷಳ, ಅಂತಃಸ್ಥ-ಉಷ್ಮ, ಅನುಸ್ವಾರ-ವಿಸರ್ಗ, ವ್ಯಂಜನಾಂಗ-ಸ್ವರಾಂಗ, ಅನುಕೃತಿಸ್ವರ, ಅನುನಾಸಿಕ-ನಿರನು ನಾಸಿಕ, ಸಂಧ್ಯಕ್ಷರ, ಚಾಕ್ಷುಷ-ಶ್ರಾವಣ, ದಡ್ಡಕ್ಕರ-ಬೀಟಕ್ಕರ, ಶುದ್ಧಗೆ (ಸುದ್ಧಗೆ) – ದೇಶೀಯ ಇವೆಲ್ಲ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುವಂಥವು.

ಹೀಗೆಯೇ ಇತರ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ವಿಧಿ, ಪ್ರಯೋಗ, ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚಾರ :

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಳಿಯ ಲಿಂಗರಾಜನ 'ನರಪತಿ ಚರಿತ'ದ ವರೆಗೆ ಹಲವು ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳು ಮೂಲವೆನ್ನುವುದು ದಿಟ; ಆದರೆ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ಕಾರ, ನಾಗವರ್ಮ, ಕವಿಕಾಮ ಮತ್ತು ಸಾಳ್ವ ಇಂಥವರು ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಾವ್ಯತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಯೂ ಇದೆ (ನೋಡಿ: ಕೆ.ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯತತ್ವ').

ಈಗ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿಭಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಲಂಕಾರಶಬ್ದಕೋಶದ ಒಂದು ಬೃಹದ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು (೧೯೭೧ ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಯೋಜನೆಯ ನೀಲನಕ್ಷೆ ನೋಡಿ). ಕೆಲಸ ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರೈಸಿ ಮುದ್ರಣದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅದು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಇದು ತೀರ ವಿಷಾದಕರ. ಹೀಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಆಯ್ದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿತು (೨೦೦೩). ಇದು ಕೂಡ ಮುಕ್ತಾಯದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿತು.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಹೇಳಬಹುದಾದ್ದೆಂದರೆ ; ಪೂರ್ವೋಕ್ತವಾದ ಎರಡು ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಲಂಕಾರ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತೆ ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಂಡು ಆ ಕೋಶ ಪ್ರಕಟವಾಗಲು ಸಂಶೋಧಕರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ : ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಾಚೀನ ಅಲಂಕಾರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಿ, ಸೂಕ್ತ ಆಕರಗಳ ಸೂಚನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದು. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸುವ ರಸ ರೀತಿ ಮಾರ್ಗ ವೃತ್ತಿ ಧ್ವನಿ ಅಲಂಕಾರ ಈ ಕೆಲವು ಮೂಲತತ್ವಗಳು, ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರಗಳು, ಕವಿಸಮಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಅಡಕವಾದ, ಸೋದಾಹರಣವಾದ ವಿವರಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಸಾಳ್ವನ ರಸರತ್ನಾಕರದ ಜೊತೆಗೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಧ್ವನಿತತ್ವ ವಿವೇಚನೆಯಿರುವ 'ಶಾರದಾವಿಲಾಸ'ವನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಆನಂದವರ್ಧನನ ಕೃತಿಯ ಜೊತೆಗಿಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನ ಮಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

೧೩. ಕನ್ನಡ ಭಂದಃಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ಶಬ್ದಕೋಶಗಳಿವೆ, ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಷಯಕೋಶಗಳಿವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶ, ಗಜ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದಕೋಶ, ಸಸ್ಯಪದಗಳ ನಿಘಂಟು, ವಿಜ್ಞಾನಪದಕೋಶ, ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಕೋಶ, ಆಡಳಿತಪದಕೋಶ ಇಂಥ ಕೆಲವು ಹೊರಬಂದಿವೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಕೋಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಭಂದಃಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಭಾಷಾ ಕೋಶ ಸಹ ಒಂದು. ಈ ವಿಷಯದ ಕೋಶವೊಂದು ಈಗ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತಗಳ ಹಾಗೂ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯ ಭಂದೋಬಂಧಗಳೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ದೇಶೀಯ ಭಂದೋಬಂಧಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ; ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸಂಜ್ಞೆಗಳೂ ಇವೆ. ಇವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಭಂದೋಬಂಧಗಳೂ ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂದಿರುವುದೂ ನಿಜವೇ. ಆದರೆ ಇವು ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ವಿಸ್ತೃತ ವಿಮರ್ಶಾಗ್ರಂಥಗಳು.

ಆಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದ ಕೋಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿ ಈ ಭಂದಸ್ಥಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ರೇಖಾಮಾತ್ರವಾಗಿ ಕೊಡುವುದು ಎಂದಾದರೆ, ತಕ್ಷಣದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ಆ ವಿಷಯಗಳು ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆ; ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳೂ ಲಕ್ಷಣಾಂಶಗಳೂ ಮುಖಸ್ಥವಾಗಲು ಸುಲಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಂಜ್ಞೆಗಳು, ಆಕರಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಮುಖ ಭಂದೋಬಂಧಗಳು, ಉಪಭೇದಗಳು, ಉದಾಹರಣೆಗಳು, ಪ್ರಸ್ತಾರಕ್ರಮಗಳು, ಅನ್ಯಬಂಧಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಮ್ಯ ಸಾದೃಶ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಕೆಲವೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ನಮೂದುಗಳಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಿಸ್ತೃತ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗೂ ವಿವಾದಾಸ್ಪದ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೂ ಎಡಗೊಡದೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದುವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯ.

ಸಮಗ್ರತೆಗಾಗಿ, ಈ ಭಂದಃಪರಿಭಾಷಾಕೋಶದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಂದಃಪ್ರಭೇದಗಳ ಹಾಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿರುವ ಹೊಸಕನ್ನಡ ಭಂದಃಪ್ರಭೇದಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಭಂದಃಪರಿಭಾಷಾಕೋಶಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪದ್ಯಜಾತಿಗಳ ಸಮಗ್ರವಾದ ಸೂಚಿಯನ್ನು ಹೇಮಚಂದ್ರನ 'ಭಂದೋನುಶಾಸನ'ದ ಎಚ್.ಡಿ. ವೇಲಣಕರರ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೊಡಬಹುದು.

೧೪ ಭಂದಸ್ಥಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಈಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಥಿನ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷ್ಯ ಭಾಗಗಳಿವೆ, ಹೂಡಬೇಕಾದ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳಿವೆ.

ಪರಿಷ್ಕರಣಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭಾಗಗಳು ಎಂದರೆ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹರಿದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಭಂದಸ್ಥಿನ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿಮರ್ಶೆ.

ಕನ್ನಡ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯದ ಪದ್ಯಪ್ರಪಂಚ ವಿಶಾಲವಾದ್ದು, ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಏಳೆ ತ್ರಿಪದಿಗಳಿವೆ, ಹಾಡುಗಳಿವೆ, ರಗಳೆಗಳನ್ನು ಹೋಲುವ ಕಥನಾತ್ಮಕ ಬಂಧಗಳಿವೆ, ಸಂವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಗುವ ಸರಳವಾದ ಲಯಗತಿಯ ಸಾಲುಗಳಿವೆ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಭಂದೋವತಂಸಗಳಿಗೆ ಸದೃಶವಾದ ಚೌಪದಿಗಳಿವೆ, ಲಾವಣಿಗಳಿವೆ. ಈ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳ ಭಂದಃಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಶಿಷ್ಟವಾದ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಮಾದರಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಶೈಥಿಲ್ಯಗಳೂ ವೈವಿಧ್ಯಗಳೂ ಆಡುಮಾತಿನ ವರಸೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಸ್ವಾಲಿತ್ಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬುದು ಇದರ ಕಾರಣ. ಇನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರ. ಇಲ್ಲಿಯ ಗೀತೆಭಾಗಗಳೂ ಸಂವಾದಗಳೂ ಕೊಂಚ ಶಿಷ್ಟ ಎಂದರೂ ಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು. ಹರಿದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹೀಗೆಯೇ; ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ರಾಗತಾಳಗಳ ನಿರ್ಬಂಧಗಳು ಹೆಚ್ಚು.

ಈ ಮೂರು ಮುಖಗಳ ಭಂದಃಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅಳೆದು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾರ ವಿಧಿಗಳು ಪರಿಚಿತವಾದವಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದೂ ಆ ಸಲುವಾಗಿ ಆ ಮುಖಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುವ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪ್ರಸ್ತಾರತಂತ್ರಗಳೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮತಿಘಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಸೀತಾರಾಮ ಕೆದಿಲಾಯ, ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ವಸಂತಭಾರದ್ವಾಜ್, ಟಿ.ಎನ್. ನಾಗರತ್ನ ಇವರ ಈವರೆಗಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಉಪಪತ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಚಲಿತ ಭಾಷೆಯ ನೈಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಹೇಗೆ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಭಂದೋಮೀಮಾಂಸೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನಯ ಈ ಮೂರು ಮುಖಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಂದೋಬಂಧಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಂದಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ತೆರೆದಿವೆ. ಭಂದಸ್ಸು-ಸಂಗೀತ, ಭಂದಸ್ಸು-ಭಾಷೆ, ಭಂದಸ್ಸು-ಶೈಲಿ, ಭಂದಸ್ಸು-ಗಮಕ ಹೀಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಶ್ರಯದ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಗಳಿವೆ. ಈ ವಿಷಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಮೂರ್ತವಾದವು, ಜಟಿಲವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ವಿಷಯಗಳು ಎನ್ನುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಇನ್ನು ಕನ್ನಡಭಂದಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಪಭ್ರಂಶ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು, ಒಂದೊಂದು ಭಾಷೆಯ ಭಂದಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದು ನಿಬಂಧವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿದ್ದರೂ, ಕೆ.ಜಿ. ನಾರಾಯಣಪ್ರಸಾದರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಂದೋಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವವುಗಳಲ್ಲಿ, ಅಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾದ ಹಲವು ತೆರನ ಬಂಧಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾ.ಗೆ. ಪರಿಚಿತವಾದ ವರ್ಣಸಮಚತುಷ್ಟದಿಗಳು ಪಂಚಪದಿಗಳಾಗಿರುವುದು, ಕಂದಪದ್ಯಗಳು ಅರ್ಧದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು, ದೇಸಿಯಾದ ಗೀತಿಕೆಯ ಗಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ದೀರ್ಘಗೊಂಡಂತೆ ತೋರುವುದು, ಪ್ರಾಸವೈವಿಧ್ಯದಂತೆ ರಗಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಂಕ್ತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು, ಷಟ್ಪದೀಷಟ್ಪದಿ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವುದು, ನ್ಯೂನಗಣಗಳ ಪದ್ಯರಚನೆಗಳು – ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಏನೆಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಭಂದಸ್ಸಿನ ಅಗತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಶಬ್ದರೂಪ ವಾಕ್ಯರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿರುವುದು ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಷಯವೇ.

೧೫. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿವಿಧಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಬಹುದಾದ ನಿಘಂಟುಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ವಿಲಿಯಂ ಮಾಡ್ರಾ, ಎನ್. ಬಸವಾರಾಧ್ಯ ಈ ಕೆಲವರು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹಸಿರಾಗಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ, ಆಗಬೇಕಾದ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳ ಒಂದು ಸಮಗ್ರವಾದ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕಸೂಚಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯ, ಸೀಮಿತಗಳು, ಪ್ರಯೋಜನ ಇವು ವಿಶದವಾಗುವುದು ಶಕ್ಯವಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರನ್ನಕಂದದಿಂದ ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುವಿನ ವರೆಗೆ ಸಮೀಚೀನವಾಗಿ ಕಾಲ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ರಚಿಸುವಾಗ ಉತ್ತರೋತ್ತರಕಾಲದ ನಿಘಂಟುಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತವೆ, ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಬೇಕು.

ನಿಘಂಟುಗಳ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಭಂಡಾರ ಮತ್ತು ದೇಶಪದಗಳ ಭಂಡಾರ ಇವು ಹೇಗೆ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯುತ್ತವೆ, ಗತಾನುಗತಿಕವಾಗಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥವಿವೇಚನೆ ನಡೆಸುವಾಗ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇನು, ಸಂಸ್ಕೃತಕೋಶದ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವ ವಿಶೇಷಾರ್ಥಗಳೇನು, ಕನ್ನಡ ಕೋಶದೊಳಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿರುವ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿರುವ, ಶಬ್ದಗಳು ಯಾವುವು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳು ವಿವೇಚನೆಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ 'ಅಭಿಧಾನವಸ್ತುಕೋಶ' ಮತ್ತು 'ಅಭಿನವಾಭಿಧಾನ' ಹಾಗೂ 'ಅಭಿಧಾನರತ್ನಮಾಲಾ ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆ' ಇವನ್ನು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ: ಈ ಮೂರೂ ಮುಖ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಅಪಾರವಾದ ಪಾರದೋಷಗಳಿಂದ, ಸ್ಫಾಲಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಶದತೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಲಭ್ಯವಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇವು ಮೂರನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಆದ್ಯತೆಯಿಂದ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರಥಮ ಪರಿಷ್ಕರಣಗಳ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನ ಕಡಮೆ.

ಕನ್ನಡದ ಎಲ್ಲಾ ನಿಘಂಟುಗಳ ದೇಶ್ಯಶಬ್ದಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಪದಸೂಚಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ರೋಢೀಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಕೋಶಗಳನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಉಪಕಾರಕವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

೧೬. ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಾರಿತ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಪದಕೋಶ

ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೂರಾರು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವಾದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಪದಭಂಡಾರವಿದೆ. ಈ ಪದಭಂಡಾರ ವಸ್ತುವಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ಸಮುದಾಯದ ಹಬ್ಬಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳು, ಭೂಗೋಳವಿವರದ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಸ್ಥಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಕ್ರೀಡೆ ಮನೋರಂಜನೆಯ ವಿವಿಧ ವಿವರಗಳು, ವಸ್ತ್ರವಿಭೂಷಣಗಳು, ಸಂಗೀತ

ನೃತ್ಯ ವಾದ್ಯ ಚಿತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಲೆಯ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು, ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳು, ವಾಸ್ತುವಿವರಗಳು, ಶಿಲ್ಪಶಾಸ್ತ್ರದ ಕ್ರಮಗಳು, ಬೇಸಾಯದ ಪದ್ಧತಿಗಳು, ಅರ ಮನೆಯ ಜೀವನದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಗತಿಗಳು, ಆಯುಧಗಳು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ವಿವರಗಳು, ಸಮುದಾಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗಾದೆಗಳು ಸಾಮತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಥಾ ಕಲ್ಪನೆಗಳು, ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಪಿಗಳು, ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹೀಗೆ ಅವೆಷ್ಟೇ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಬೇರೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಗಳ ನಿರೂಪಣೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಕೋಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಕಾರಾದಿಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಪಂಪ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಈ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತುನಿರೂಪಣೆ ಒಂದು ಕೋಶದ, ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪದಕೋಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದು, ಡಿ.ಸಿ. ಸರ್ಕಾರ್ ಅವರ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಕಲ್ ಗ್ಲಾಸರಿ', ವಿ.ಆರ್.ದೀಕ್ಷಿತರ 'ಪುರಾಣ ಇಂಡೆಕ್ಸ್', ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಿತ್ತಿಯವರ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತ ಪರಿಭಾಷಾಕೋಶ' ಕುಂದೂರಿ ಈಶ್ವರದತ್ ಅವರ 'ಪ್ರಾಚೀನಾಂಧ್ರ ಚಾರಿತ್ರಿಕಭೂಗೋಳಮು' ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ನಿರೂಪಣೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಾರಿತ ಎಂದರೂ ಸಾಧ್ಯಶ್ಯಕ್ಕೆ ಶಾಸನದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬಹುದು. ಪದಗಳ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಕಠಿಣವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಆದವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮತಧರ್ಮಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉಪಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಲೌಕಿಕ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು (ಉದಾ.ಗೆ. ಖಲ್ವಬಿಲ್ವನ್ಯಾಯ, ಖಾತ್ವಾಸಮೀಕರಣನ್ಯಾಯ) ಸಹ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ೪೦ರ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ('ಎಚ್.ಎಸ್.ಅಚ್ಚಪ್ಪ: ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಗಾದೆಗಳು', ೧೯೬೯). ಇವನ್ನು ಒಳಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ನ್ಯಾಯಗಳು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ವಿವರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಾದು ಕುಳಿತಿವೆ.

೧೭. ಜೈನ ಪುರಾಣನಾಮಚೂಡಾಮಣಿ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತಗಳನ್ನೂ ಭಾಗವತಾದಿ ಪುರಾಣಗಳನ್ನೂ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಹಲವಾರು ಗದ್ಯಪದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆ, ನಾಟಕಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳ ಕಥಾವಸ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ ಪರಿಚಯದ ವಿವರಗಳು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಆವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ವಿವರಗಳೆಲ್ಲ ಸಾರಾಂಶರೂಪವಾಗಿ ಒಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖದ ಕೆಳಗೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಕೋಶಗಳು ಕೆಲವುಂಟು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಪುರಾಣನಾಮಚೂಡಾಮಣಿ', 'ಪುರಾಣಭಾರತಕೋಶ' ಎಂಬುವು, ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಪೂರ್ವಗಾಥಾಲಹರಿ', 'ಪುರಾತನನಾಮಕೋಶಂ' ಎಂಬುವು, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ Purana Index, Puranic Encyclopaedia ಎಂಬುವು ಈ ತೆರನಾದವು. ಹೀಗೆಯೇ ವೀರಶೈವಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣಕಥಾಕೋಶವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪುನರುದ್ವಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು, ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಹಾಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿರುವುದು ಆ ಮೂಲಕ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಿದೆ.

ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರಪುರಾಣಗಳ ಹಾಗೂ ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ತೆರನ ಪುರಾಣಕೋಶವೊಂದು ರಚಿತವಾಗುವುದು ಅವಶ್ಯವೆಂದು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವು ಮನಗಂಡು, ಅಂತಹ ಕೋಶವೊಂದನ್ನು ಒಂದು ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಪೂರೈಸುವಂತೆ ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಉಸ್ತಾನಿಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದು, ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಜೈನ ಪುರಾಣನಾಮಕೋಶವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಜೈನ ಪುರಾಣಕೋಶ ಇರುವಂತಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ರಚನೆಗಳು ಸೇರಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯವನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಆಕರಗಳಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು (ಮಾದರಿ ಪಟ್ಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ) ಸಂಶೋಧಕರ ತಂಡ, ಪರಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಪಾದಕಮಂಡಲಿ ಸೇರಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

೧೮. ಪೂರ್ವಕಥಾಕೋಶ

ಇದೊಂದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಯೋಜನೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಕಥಾಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗಿಯೇ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದೊಂದು ಕಥೆಯೇ ಸನ್ನಿವೇಶವೋ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಸೂಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಒಂದು ವಾಕ್ಯರೂಪವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದು, ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುವಂತಿರುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರಿಗೆ ಇದು ಯಾವ ಕಥೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಸಂದರ್ಭವೇನು, ಆಕರ ಯಾವುದು ಎಲ್ಲವೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವಿವರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾರರು. ಇಂಥವರ ಸಲುವಾಗಿ ಆಕರಸಹಿತ ಆ ವಾಕ್ಯ ಬರುವ ಪೂರ್ವಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿಯಾದರೂ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಅನುಬಂಧ ರೂಪವಾಗಿ ಇವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ವಿವರಿಸದೆ ಕೈಬಿಡುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಾದರೂ ಇಂಥ ಪೂರ್ವ ಕಥೆಗಳು ಸೂಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕವಿಯ ಪೂರ್ವಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುವ ಈ ಪೂರ್ವಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಲಭವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತದಂತಹ ಪರಿಚಿತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳತ್ತ ಓದುಗರನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದಾದರೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪುರಾಣ ಮೂಲದವಾಗಿದ್ದು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಇದು ಏನಿದ್ದರೂ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಯಾ ಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಆಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನ್ನು ಒಂದು ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದರೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಕಾವ್ಯ ಮೂಲದ ಕಥೆ ಸಂದರ್ಭಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಶದಪಡುತ್ತದೆ.

ಪಂಪ ರನ್ನ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ ಇತ್ತೀಚೆಯ ನವ-ಅಭಿಜಾತ ಯುಗದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಪೂರ್ವಕಥೆಗಳು ವಾಕ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೈದಿಕಮೂಲದವುಂಟು, ಜೈನಪುರಾಣಮೂಲದವೂ ಉಂಟು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಮೂಲಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಧನ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ' ಯಂತಹ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪೂರ್ವಕಥಾಸಂದರ್ಭಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ, 'ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತ' 'ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ'ದಂತಹ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಹೀಗೆಯೇ. ಆದರೆ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜೈನಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ "ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತಂ ಲಿಂಗದ ನೆತ್ತಿಯೊಳಿಕ್ಕಿದಂತೆ" ('ಅರ್ಧನೇಮಿ

ಪುರಾಣ', ೭-೫೦ ವ.), “ಕಾಮನ ತೋಳೊಳಿದ ರತಿ ಶಂಭುಕುಮಾರನುಮಂ ಬರುಂಟಳೇ?” (‘ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ’, ೧೧-೩೫) ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕಥಾಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಅವಕ್ಕೆ ಶೋಧಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು.

೧೯. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳು

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನನ ‘ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ’, ಅಭಿನವ ವಾದಿವಿದ್ಯಾ ನಂದನ ‘ಕಾವ್ಯಸಾರ’, ಅಜ್ಞಾತಕರ್ತೃಕವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ‘ಕಾವ್ಯಸಾರ’ (ಇದು ದಿಟವಾಗಿ ‘ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ’ದ ವಿಸ್ತೃತಪಾಠ) ಹೀಗೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಸಂಕಲನಗ್ರಂಥಗಳಿವೆ. ಇವು ತಮ್ಮಿಂದ ತಾವು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಆಸ್ವಾದ್ಯವೂ ಅಭ್ಯಾಸಯೋಗ್ಯವೂ ಆಗಿವೆ. ಆದರೆ ಇವುಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ತುಲನಾತ್ಮಕವೂ ಆದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿರುವುದರಿಂದ, ಅಧ್ಯಯನ ಫಲಕಾರಿಯಾದುದಾಗಿದೆ.

ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮತ್ತು ಅಭಿನವ ವಾದಿವಿದ್ಯಾನಂದರ ಜೀವಿತಕಾಲ, ಕೃತಿಗ್ರಂಥನ ಕಾಲಗಳು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಜೀವನ ಕಾಲ ವಿಚಾರದ ಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ರಚನೆಗಳಿಂದಾದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉಪಲಬ್ಧ ಕವಿಕೃತಿಗಳ ಪಾಠಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಅವೇ ಪದ್ಯಪಾಠಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಕರಗಳು ತಿಳಿಯದ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಉಪಲಬ್ಧ ಪದ್ಯಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞಾತ ಅಥವಾ ಅನುಪಲಬ್ಧ ಕಾವ್ಯಗಳ ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಸಂಕಲನದೊಳಗಿನ ಆಕರ ತಿಳಿಯದ ಪದ್ಯಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಲನವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಜೈನ ವೀರಶೈವ ವೈದಿಕ ಈ ಮೂರೂ ಮೂಲದ ಕೃತಿಗಳ ಗೊತ್ತುಗುರಿಗಳು ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳೊಳಗಿನ ತ್ವರಿತಪಾಠಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಉದ್ಭೂತಪದ್ಯಗಳು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಧರ್ಮ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮಾಜಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಿಪುಲ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂಕಲನಗ್ರಂಥಗಳ ಉದ್ಭೂತಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರುಗಳು, ಬಿರುದುಗಳು ಕೂಡ ಹಲವು ಬಗೆಯ ರಾಜಕೀಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಈ ಶೋಧಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ‘ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ’, ‘ಕಾವ್ಯವಲೋಕನ’ ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಉದ್ಭೂತಿಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎನ್. ಅನಂತರಂಗಾಚಾರ್ಯರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಸಹಾಯಪಡೆದು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ‘ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ’ ಸಂಪುಟ ೨ರ (ಪು. ೨೫೪-೬೪) ‘ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳು’ ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

೨೦. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ

ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಹಾಗೂ ಶಾಸನಸ್ಥ ಆದ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯದ ಗದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಾಕುತೂಲಹಕರಿ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಗ್ರಾಂಥಿಕಗದ್ಯ, ಶಾಸನ ಗದ್ಯ ಎಂಬ ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಗದ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಅದರ ವಿನಿಯೋಗ ಹೇಗೆ, ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಒದಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ 'ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ' 'ಚಾವುಂಡರಾಯಪುರಾಣ'ಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟಭಾಷಾಶೈಲಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ; ಈ ತುಲನೆಯಿಂದ ಕಥನ ಹಾಗೂ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೆ ಗದ್ಯ ಎಂಥ ಸಮರ್ಥ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವಿಭಿನ್ನ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ದೇಸಿ ಮಾರ್ಗಗಳ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟ ಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದಾನಶಾಸನಗಳ ಅಚ್ಚ ದೇಸಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಶಾಸನಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತನಿಷ್ಠೆ ಇವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ನವ-ಅಭಿಜಾತ ಸಾಹಿತ್ಯವಧಿಯ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಈವರೆಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪುರಾಣೇತಿ ಹಾಸಗಳ ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ಗದ್ಯದ ರಚನೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪೋಷಣೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಭ್ಯಾಸದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಸಮೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನೂ ಶೋಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ವದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಆಗಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕನ್ನಡ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಸಹ.

ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ವಚನಗಳ ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಕವಾಗಿ ನಡೆದ-ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಗಳ ವರೆಗೆ-ಬೆಳವಣಿಗೆ ಇವು ಗಾಢವಾದ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಒಳಪಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

ಈ ಗದ್ಯದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಶತಮಾನಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದಾಗ, 'ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷ' ಮತ್ತು 'ರಾಜಾವಳೀಕಥೆ'ವರೆಗೆ ಅದರ ಪ್ರವಾಹಗತಿ ಸಾಗುತ್ತ ಈ ಅವಧಿಗೆ ಅದು ಬಂದು ಮುಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಚಿಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ವೈದಿಕಕವಿಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ್ದನ್ನು ಭೂಮಿಕೆಯ ಮುಕ್ತಾಯಪೂರ್ವದ ಘಟ್ಟವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಗದ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಹೊರಟರೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅದು ಗದ್ಯದ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣತೆ, ಕಥನಗುಣ, ನಾಟಕೀಯತೆ, ಕಾವ್ಯಸತ್ತ್ವಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯೇ ಆಗುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಈವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಬಿಡಿಬರಹಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಅಖಂಡವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇತಿಹಾಸದ ಕೆಲವು ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಡ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨೧. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿ

ಬಾಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ-ಎರಡು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಾಮಗ್ರಿಯುಂಟು. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಶಾಸನಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಫಲಕಾರಿಯಾದ್ದು.

ಪ್ರತಿ ರಾಜವಂಶವೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯಸಂವರ್ಧನೆಯನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಪೋಷಿಸಿದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯರಚನೆ ಸಹ ಅವುಗಳ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೇ ಆಗಿರುವುದಾಗಿದ್ದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯುಂಟು. ಆಂಗ್ಲರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ

ಭಾರತೀಯಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ.

ಕೃತಿಯ ನಾಯಕವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಉದಾ.ಗೆ ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನ) ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯ (ಉದಾ.ಗೆ. ರಾಜಾವಳೀ ಕಥೆಯ ಉಮ್ಮತ್ತರ ಜೈನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನ ಮಗ) ವರೆಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯಿದ್ದು, ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಪುತ್ರ, ಮುನಿಕುಮಾರ, ಸಾಮಾನ್ಯಗೃಹಸ್ಥನ ಮಗ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಸ್ಥಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು-ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಪಠ್ಯಕ್ರಮ, ಪರಿಣತಿ, ವಾದವಿದಾಗಳು, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ದತ್ತಿ ದಾನಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುರುಕುಲವಾಸದ ಅನುಭವಗಳು, ಕೃತಿರಚನೆ ಅಥವಾ ತರಬೇತಿಯ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಗಳು ಮೊದಲಾದವು ಸಂದರ್ಭ ದೊರೆತ ಹಾಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚದುರಿದಂತೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸನಿಮಿತ್ತ ಬಳಸಲಾಗುವ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳು, ಬರವಣಿಗೆಯ ಸಾಧನಗಳು ಇಂತಹ ಬಾಹ್ಯವಿವರಗಳನ್ನೂ ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹಾರಗಳ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಗಳ, ಬಸದಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಆಯಾ ಮತಧರ್ಮದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿವರಗಳಿರುವುದನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಸಾಧನಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಳಸಿರುವಂತೆ ತೋರದು. ದೊಡ್ಡ ನಿಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಬಹುದಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲಿದೆ.

೨೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡೆ ಮನೋರಂಜನೆಗಳು, ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳು, ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಇಲ್ಲದೆ ಚದುರಿದಂತೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಗೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವ ದವು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಜೀವನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಾಧನೆ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಈ ಶ್ರೇಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ, ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಪರಿಭಾಷೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟತೆ, ದೃಶ್ಯಚಿತ್ರಣ ಇವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕ್ರೀಡೆ ಮನೋರಂಜನೆಯಗಳ ವಿಚಾರ (sports and amusements) ವಿವರಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸುವಾಗ 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ', 'ಶಿವತತ್ತ್ವರತ್ನಾಕರ' ಈ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವಕೋಶಸದೃಶ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಕಾಲದ 'ಶ್ರೀತತ್ತ್ವನಿಧಿ'ಯ ಕ್ರೀಡಾನಿಧಿಯ ಭಾಗವನ್ನೂ 'ಚತುರಂಗಸಾರಸರ್ವಸ್ವ'ದಂತಹ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳಾವರಣದ ಆಟಗಳು ಹಾಗೂ ಹೊರಾವರಣದ ಆಟಗಳು ಎರಡಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿದ್ದು, ಶಾಸನಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಚೆಂಡಿನಾಟದ ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ವರ್ಣನವಿವರಗಳನ್ನೂ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಕೂಡ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೊಮ್ಮಗ ಇಂದ್ರರಾಜನು ಕಂದುಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕ್ರಿ.ಶ.೯೮೨ರ ಶಾಸನವನ್ನೂ 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರಣವ'ದ ವಿಸ್ತೃತಪಾಠವಾದ ಮಲ್ಲಕವಿಯದೆಂಬ 'ಕಾವ್ಯಸಾರ'ವನ್ನೂ ನೋಡಬಹುದು. ಹೊರಾವರಣ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಾರೋಹಣಪ್ರಾಧಿಯ ವಿವರಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು; ಹಾಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾಳೆಗದ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳ ವಿಚಾರ: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥವೇ ಮಂಗರಾಜಕೃತವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಚದುರಿದಂತೆ ವರ್ಣನೆಗಳು ಬರುವ ಬರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥಗಳ ನೆರವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒದಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸೂದಕರ್ಮ(ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ) ೨೪ ಕಲೆಗಳ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದು, ಇಂದು ನಷ್ಟಪ್ರಾಯವಾಗಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವ ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ರಸಿಕತೆಯ ಒಂದಂಶ ವಿಶದಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಈ ಆಹಾರ ಪಾನೀಯಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹೆಸರುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಒಂದು ರಸಜ್ಞತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ.

ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳು ವಿಸ್ತೃತವಿವೇಚನೆಯ ನಿಬಂಧದ ವಿಷಯ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಪ್ರಭೇದಗಳೂ ಪರಿಭಾಷೆ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧನೆಯಿಂದ ವಿಶದಪಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂಗೀತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೇಕಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕವಿಯ 'ವಿರೂಪಾಕ್ಷಾಸ್ಥಾನವರ್ಣನೆ'ಯೊಳಗಿನ ವಿವರಗಳು ಇನ್ನೂ ಶೋಧಿತವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ ಅವಲಂಬನೆಯಿಂದ ಇನ್ನೂ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿ, ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

೨೨. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ರಣ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರಾದ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ, ಉದಾತ್ತಚರಿತರಾದ ಧಾರ್ಮಿಕವ್ಯಕ್ತಿಗಳ, ಅದ್ಭುತಚರ್ಯೆಗಳ ಪುರಾಣಪುರುಷರ ಕಥೆಗಳು ವರ್ಣಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಕಾಲದ ಜನಜೀವನದ ಕೇಂದ್ರವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯ (common man) ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯ ಬಡವ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ, ಶೋಷಿತ, ದಡ್ಡ, ಷಂಡ, ಜಾತಿಸಂಕರ, ಕಲಾವಿಲಾಸಿ, ಸಾಧಾರಣ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹೀಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಇವರ ಜೀವನವಿಧಾನ ಹೇಗೆ, ಕಷ್ಟ ಸುಖಗಳೇನು, ಸಮಾಜ ಇವರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಕುತೂಹಲಕರವಾದವು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಈ ಅಲಕ್ಷಿತಭಾಗವನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ದಲಿತ, ಶೋಷಿತ ಹಾಗೂ ಹಿಂದುಳಿದ ಎಂದು ನಾವು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯದ ಚಿತ್ರಣವೂ ನಮಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಪೂರ್ವ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಎಂದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವದವು; ಬಳಿಕ ಪದ್ಯ ಮತ್ತು ಚಂಪೂರಚನೆಗಳು, ಪುರಾಣೀತಿ ಹಾಸಕಾವ್ಯಗಳು, ಕಲ್ಪಿತಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳು ('ಲೀಲಾವತಿ', 'ಕುಸುಮಾವಳಿ' ಇ.), ಜೈನ ಕಥಾಕೋಶಗಳು ('ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ', 'ಧರ್ಮಾಮೃತ',

‘ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ’ ಇ.), ತೀರ್ಥಂಕರಚರಿತೆಗಳು, ಉಪಾಖ್ಯಾನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಪರಿಶೀಲನೆಗೊಳಪಡುತ್ತವೆ. ಲೌಕಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳು (ಗಣಿತ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ, ಜ್ಯೋತಿಷ ಇತ್ಯಾದಿ), ಕಾವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳು (‘ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ’, ‘ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ’, ‘ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ’ ಇ.), ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗ್ರಂಥಗಳು (‘ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರ್ಣವ’, ‘ಕಾವ್ಯಸಾರ’, ಮಲ್ಲಕವಿಯದೆಂದಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ‘ಕಾವ್ಯಸಾರ’) ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನ ‘ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ’, ದೇವಚಂದ್ರನ ‘ರಾಜಾವಳೀಕಥಾಸಾರ’ ಈ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ, ನೀತಿಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಜನ ಹಾಗೂ ಜನಜೀವನದ ಅನೇಕ ವಿಸ್ಮಯಕರ ಸಂಗತಿಗಳು, ಜನಪದರ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ದಟ್ಟಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲೂ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ನಾಣ್ಣಡಿಗಳು, ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಬಂದಿರುವುದು ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವಾದ್ದರಿಂದ ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ನಾಣ್ಣಡಿಗಳ, ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ, ಪೂರ್ವಕಥೆಗಳ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨೪. ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಕರ್ಷಕ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ, ಸ್ಥಳ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು. ಇವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವೇನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಥಳದ ದೈವಕ್ಕೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಆಸಕ್ತ ಸಂಶೋಧಕರು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗುಂಪಿನ ಗ್ರಂಥಗಳ ರಚನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಜೈನಧರ್ಮದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ತನಿಯಾಗಿ ಇಂಥವು ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ತೋರದು; ಆದರೆ ತೀರ್ಥಂಕರಚರಿತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಗೊಮ್ಮಟಚರಿತೆ ಇ.ಗಳ ಭಾಗವಾಗಿ ಶ್ರವಣಬೆಳ್ಳೂಳ ಕಾರ್ಕಳ ಕನಕಗಿರಿ ಹೊಂಬುಜ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ಹಿರಿಮೆಯ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಶೈವಧರ್ಮದ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’ (೧೬೧೧), ‘ನಂದಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’ (ಸು.೧೬೫೦) ಇಂಥ ಕೆಲವುಂಟು. ತುಂಬಿ ಸೂಸುವಂತಿರುವುದು ವೈಷ್ಣವಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು. ಇವು ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವುದು ಕೂಡ ವಿಶೇಷವೇ. ‘ಕಕ್ಕುದ್ಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಶ್ರೀರಂಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ; ‘ಹಸ್ತಿಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ವೆಂಕಟಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಪಶ್ಚಿಮ ರಂಗಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಕಮಲಾಚಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ಈ ಕೆಲವು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ, ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ, ನಾರದೀಯ, ಆಗ್ನೇಯ ಮುಂತಾದ ಪುರಾಣಗಳ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕಥನಗೊಂಡವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ವಸ್ತು ಸಂವಿಧಾನ ವರ್ಣನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರೆ, ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ಸ್ಥಳದ ಐತಿಹಾಸಿಕತೆ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡುತ್ತವೆ; ಸ್ಥಳಗಳು ಪ್ರವಾಸಿಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಕೂಡ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಕಟಿತವಾದವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಮೊದಲ ಕೆಲಸ. ಉದಾ.ಗೆ ಕಳಲೆ ನಂಜರಾಜನ (ಸು.೧೭೪೦) ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಲವು ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ‘ಕಕ್ಕುದ್ಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’ ‘ಕಾಶೀಮಹಿಮಾರ್ಥದರ್ಪಣ’, ‘ಗರಳಪುರೀಮಹಿಮಾದರ್ಶ’, ‘ಭದ್ರಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಸೇತುಮಹಿಮಾದರ್ಶ’ ಈ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳದಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜೋಡೆಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುವ ‘ಅಖಂಡಕಾವೇರೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಅರ್ಕಪುಷ್ಕರಿಣೀ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಚುಂಚನಕಟ್ಟಿಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ತುಲಾಕಾವೇರೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಯಾದವಗಿರಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ‘ಶ್ರೀಶೈಲಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ’, ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾದ್ದು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಇರುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ಸ್ಥಳಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲಸಮಾಡುವವರು ಸಂಸ್ಕೃತ

ಪುರಾಣಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಸ್ಥಳದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಜನಪ್ರಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಬಹುದು.

೨೫. ಉಪಾಖ್ಯಾನಕಥೆಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತಗಳು, ಭಾಗವತಾದಿ ಪುರಾಣಗಳು, ತೀರ್ಥಂಕರಚರಿತೆಗಳು, ಜೈನ ಕಥಾಕೋಶಗಳು, ಶಿವಶರಣರ ಮತ್ತು ಹರಿದಾಸರ ಬದುಕು ಸಾಧನೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯಗಳು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ, ಬಹುಕುತೂಹಲಕರ ವಸ್ತುವಿನ ವಿನ್ಯಾಸವಿರುವ ಉಪಾಖ್ಯಾನಕಾವ್ಯಗಳಿವೆ. ಇವು ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣವು, ಏಕಮುಖವಾದ ಕಥಾಗತಿಯ ಕಾರಣ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾದವು. ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸ ನಡೆದಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆ, ಸಾಧನೆ, ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ, ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ, ವ್ರತ ಇವೆಲ್ಲ ಪರಿಸ್ಥಟವಾಗುವಂತೆ ಏಕಮುಖವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಸುಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ, ಯಶೋಧರ, ಜ್ಞಾನಚಂದ್ರ, ಫಣಿಕುಮಾರ, ಸನತ್ಕುಮಾರ, ವಜ್ರಕುಮಾರ, ಗುರುದತ್ತ, ಧನ್ಯಕುಮಾರ, ಜೀವಂಧರ, ಜಯನೃಪ, ಪ್ರಭಂಜನ, ಶ್ರೀಪಾಲ, ಭರತ, ವರಾಂಗನೃಪ, ರತ್ನಶೇಖರ ಈ ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುಸಾದೃಶ್ಯವಿರುವವನ್ನು ಒಂದು ಗುಂಪಿನ ಕೆಳಗೆ ತಂದು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ನೀಡಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮೂಲಗಳಿದ್ದಾಗ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಆಗಬಹುದು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಧೈರ್ಯಾದರ್ಶಗಳಿಗೆ ನಿಲುಕುವಂತೆ ಈ ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಇರುವ ಕಾರಣ ಇವು ಆಕರ್ಷಕ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳೂ ಆಗುತ್ತವೆ.

ಶೈವಕಥೆಗಳು ಶಿವಭಕ್ತಿ ಶೈವವ್ರತಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವಕ್ಕೆ ಶೈವಪುರಾಣಗಳಾಗಲಿ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತಗಳಾಗಲಿ ಮೂಲವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ಉದ್ಯಟದೇವ, ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗಿದೇವ, ಕೊಟ್ಟೂರು ಬಸವೇಶ್ವರ, ಗುರುಭಕ್ತಾಂಡಾರ, ಚೋರ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯ, ಚೇರಮ, ನನ್ನಯ್ಯ ಈ ಮೊದಲಾದವರ ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಈ ತೆರನಾದವು. ಹಾಗೆಯೇ ಭಾಗವತ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ವೈಷ್ಣವಮೂಲದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ರುಕ್ಮಾಂಗದ, ಸುದಾಮ, ಕುಚೇಲ, ಅಜಾಮಿಳ, ಧ್ರುವ, ಅಂಬರೀಷ, ಇಂದ್ರದ್ಯುಮ್ಮ ಈ ಹರಿಭಕ್ತರ ಕಥೆಗಳು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದು, ಆಯಾ ಕಥೆಯ ಮೂಲದೊಂದಿಗೆ ಇವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ದೇಶೀಯವಾದ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲಕರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

೨೬. ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳು

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಕರಸಾಮಗ್ರಿ ಒದಗಿಸಿದ ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕಕಥಾ ಕೋಶಗಳಂತಿರುವ ಬೃಹತ್ಕಥೆ ಬೃಹತ್ಕಥಮಂಜರಿ ಮುಂತಾದವು ಇವೆ; ಅವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಬಾಣನ ಕಾದಂಬರಿಯೂ ಭಾಸಾದಿ ಕವಿಗಳ ನಾಟಕಗಳೂ ಇವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕಾವ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಗುಣವರ್ಮನು 'ಶೂದ್ರಕ'ವೆಂಬ ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ನಾಗವರ್ಮ ('ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಾದಂಬರಿ'), ನೇಮಿಚಂದ್ರ ('ಲೀಲಾವತಿ ಪ್ರಬಂಧ'), ದೇವಕವಿ

(‘ಕುಸುಮಾವಳಿ’), ಚೌಂಡರಸ (‘ಅಭಿನವದಶಕುಮಾರ ಚರಿತೆ’), ಯಾದವ (‘ಕಲಾವತೀ ಪರಿಣಯ’) ಮುಂತಾದವು ಆ ಬಗೆಯವು. ಈಚೆಗೆ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದ ‘ಸೌಗಂಧಿಕಾಪರಿಣಯ’, ‘ವತ್ಸರಾಜನ ಕಥೆ’ ಇವು ಕೂಡ ಈ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದವು.

ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳೂ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಇವೆ. ಅವು ಕಥಾಸಮುಚ್ಚಯಗಳು ಅಥವಾ ಕಥಾಕೋಶಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಯಸೇನನ ‘ಧರ್ಮಾಮೃತ’, ವೃತ್ತವಿಲಾಸನ ‘ಧರ್ಮಪರೀಕ್ಷೆ’, ನಾಗರಾಜನ ‘ಪುಣ್ಯಾಸ್ತ್ರವ’ ಈ ಕೆಲವು ಆ ತೆರನಾದವು. ಇವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲಗಳುಂಟು; ಅವನ್ನು ಜತೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ವಿಚಾರಮಾಡಲು ಹೇರಳ ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೈ ಮೊದಲಾದವರ ಸಂಪಾದಿತಗ್ರಂಥಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ.

ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತಗಳಂತೆ, ಭಾಗವತಾದಿಯಾದಿ ಪುರಾಣಗಳಂತೆ ಗುಣಾಧ್ಯನ ಪೈಶಾಚೀ ಭಾಷೆಯ ಬೃಹತ್ಕಥೆಯೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಣಯರಮ್ಯ, ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ಮನೋರಂಜಕ ಕಥೆಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದ ಒಂದು ಅಕ್ಷಯ ಭಾಂಡಾಗಾರವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಜೈನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಪಭ್ರಂಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕಥಾಕೋಶಗಳೂ ಟೀಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬೆಳೆಯಲು ಪ್ರಚೋದನೆ ನೀಡಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನೇರವಾಗಿ, ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲಕ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಿವೆ. ಇದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ ಧರ್ಮಗಳ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗದ ಸರ್ವಜನಾದರಣೀಯವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಗ.

ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ಬಲುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ, ಸುಬಂಧು, ಬಾಣ ಇವರನ್ನೂ ಭಾಸ, ಕಾಳಿದಾಸ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಕಥಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ, ಪರಸ್ಪರವಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ನೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ನಡಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ತತ್ಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಮಿಂಚಿನೆಳೆಗಳಾಗಿ ಹೇಗೆ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨೨. ಕಾಲಜ್ಞಾನಕೃತಿಗಳು

ಕುತೂಹಲಕರ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯವಾಗಿರುವ, ಕಾಲಜ್ಞಾನಗಳೆಂದೂ ಕಾಲ ಜ್ಞಾನವಚನಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುವ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳುಂಟು. ಬಸವಣ್ಣ, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ, ಪ್ರಭುದೇವ, ಮಡಿವಳ ಮಾಚಯ್ಯ, ಸಿದ್ದರಾಮ, ಘಟ್ಟಿವಾಳಯ್ಯ, ನೀಲಮ್ಮ ಈ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವ ವಚನ ಕಾರರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಎಮ್ಮೆ ಬಸವ (೧೫೪೩), ಚೆನ್ನಪ್ಪ (ಸು.೧೬೫೦), ರುದ್ರಮುನಿ(ಸು.೧೭೫೦) ಇವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಲ ಜ್ಞಾನಗಳು ಬಂದಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಇವೆಲ್ಲ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಕವಿಕೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಸದಾಶಿವ (ಸು.೧೭೦೦), ಸಿಂಹಗಿರಿ ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯ(೧೭೧೨) ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕವಿಗಳ ಹೆಸರಿನ ಕಾಲಜ್ಞಾನಗಳು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆ.

ಇವು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕಣಿಯೆಂಬಂತೆ ಹೇಳುವ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾ.ಗೆ, ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯನ ಕಾಲಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪೀಠಿಕೆಯಾಗಿ ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ:

“ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯರು ಕಾಲಜ್ಞಾನವ ಮುಂಚಿತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದರು ಎಂದು ಜನರು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಯಾರು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ. ಗಂಗೆ ಯಮುನೆ ಗೋದಾವರಿ ತುಂಗಭದ್ರೆ ಗೌತಮಿ ಜಾಹ್ನವಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿ ಈ ಅಷ್ಟ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಂದೆ ನಾರಾಯಣಯ್ಯನ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡಿ ರಕ್ತ ಮಾಂಸಗಳ ಭುಂಜಿಸಿದ ದೋಷಗಳಿಗೆ ತಾನು ಹೋದೇನು. ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೇಳುವ ಕಾಲಜ್ಞಾನ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ನಾರಣಯ್ಯನ ಆಣೆ.”

ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರ್ಯನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಎಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ತೆರನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು (ಈಚೆಗೆ ಕೈವಾರ ನಾರಣಪ್ಪನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಾಲಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ), ಇವುಗಳ ವಸ್ತುನಿರ್ವಹಣೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸ್ವರೂಪ, ಕಥನದ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಕಥನದ ವಿಧಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತಿಯ ತಥ್ಯಮಿಥ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ನಾನಾ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕಾಲಜ್ಞಾನದ ಕೃತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ, ಆಕಸ್ಮರ ಶೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃಷಿಯ ಒಂದು ವಿಲಕ್ಷಣ ಶಾಖೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಪಡುವುದೂ ಬಹುಶಃ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

೨೮. ಕನ್ನಡ ಅಭಿಜಾತಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಹಲವು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಬೆಳೆದು ಬಲಗೊಂಡ ಒಂದು ವಿದ್ವತ್ ಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಕೆಲಸ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಈ ವಿದ್ವತ್ ಪರಂಪರೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು; ವ್ಯಾಕರಣ ಛಂದಸ್ಸು ಅಲಂಕಾರ ನಿಘಂಟುರಚನೆ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು.

ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ವರೂಪ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಪಂಡಿತರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳು, ಸಂಶೋಧನೆಯ ಅನುಭವಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಬರಹಗಳನ್ನೂ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿರುವುದೇನೋ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಗಳು, ಚಳವಳಿಗಳು ಇವನ್ನು ಅಧಿಕರಿಸಿ ವಸ್ತುವಿನ ಆರಂಭ, ವಿಕಾಸ, ವಿಸ್ತರಣೆ, ನವೀಕರಣ, ವಿಚಾರವಿಮರ್ಶೆ ಇವೆಲ್ಲ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ರಚನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ತೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಾತ್ವಿಕ ಹಾಗೂ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಎಂಬ ಎರಡು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಕಥನಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶದಪಡಿಸಬಹುದು: ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವಿವೇಚನೆ ‘ಶಬ್ದಸ್ಮೃತಿ’ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮುಂದೆ ಕೇಶಿರಾಜ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕರ ವ್ಯಾಕರಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿಷಯಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ವಿಸ್ತಾರಕಥನ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಧ್ಯಯನದ ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಹೊಸ ವಿಚಾರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ, ಹೊಸ ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ, ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದ ಆ ವೈಯಾಕರಣರು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕು.

ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿಚಾರ ‘ಛಂದೋಂಬುಧಿ’ಯ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ತೊಡಗುತ್ತದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಹೊಸ ಛಂದಸ್ಸುಗಳು ಕಾಲದಿಂದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ‘ಛಂದೋಂಬುಧಿ’ಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿ

ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳಾಗಿವೆ; ಗುಣಚಂದ್ರನ 'ಭಂದಸ್ಸಾರ' ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳು ಎಡೆಪಡೆದಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುತಿಸಿ, ಭಂದಶ್ಯಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏನೇನು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಇಂದಿನ ಆಂಗ್ಲ ಭಂದಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಅಲಂಕಾರಶಾಸ್ತ್ರದ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಕಾಲದ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿವೇಚನೆಗಳಾಗಿವೆ, ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆಗಳಾಗಿವೆ, ನಿರರ್ಶನಗಳು ಬೆಳೆದಿವೆ. 'ರನ್ನಕಂದ'ದಿಂದ ತೊಡಗಿದ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುರಚನೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಪರಿಷತ್ತಿನ ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳ ದೊಡ್ಡ ನಿಘಂಟುವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಕಥೆ, ಹುಟ್ಟಿದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು, ಬಹುಭಾಷಿಕ ನಿಘಂಟುಗಳು, ವಿಶೇಷ ವಿಷಯದ ನಿಘಂಟುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡುತ್ತವೆ. ಉತ್ತರಕಾಲೀನ ನಿಘಂಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಇದೇ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ 'ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ' ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಸಾಕಷ್ಟು ದೃಢವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಜನಪದಸಾಹಿತ್ಯ, ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಯಕ್ಷಗಾನಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿಶದಪಡಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಈಚೆಗೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿವೆ. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಈ ಮುಖದ ಇತಿಹಾಸ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೃಢವಾಗಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರಿತ್ರೆ ಕಿಟ್ಟೆಲ್ ಮತ್ತು ರೈಸ್ ಅವರ ಪ್ರಥಮಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಕಾಲದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು, ಚರ್ಚೆಗೊಂಡ ವಿಷಯಗಳೂ ದೊರೆತ ಪರಿಹಾರಗಳೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿವೆ, ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು, ಎ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು, ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ಅವನ್ನು ಸಾಧ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಇತಿಹಾಸ ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಒಂದು ವಿಶೇಷಾಂಶವಾಗಿ ಕವಿಗಳ ಬಿರುದುಗಳು, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನ್ನಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಆ ಬಿರುದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೂಡ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ತೆಯ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಭಿಜಾತಪಾಂಡಿತ್ಯದ (classical scholarship), ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಶತಮಾನಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಹಳಗಾಲದ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಕಾಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳ, ವಿಶೇಷವಾದ ಕೊಡುಗೆಗಳ ಕಥನ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾನಪಡೆಯುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಎಡ್ವಿನ್ ಸ್ಯಾಂಡಿಸ್ ಅವರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೆಯೇ (*History of classical scholarship*) ಎಂಬ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು (೧೯೦೩-೦೮). ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆಯೂ ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಆಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಲೇಖನಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ಸಹಾಯಪಡೆದು ನಾವು ಮುನ್ನಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧೯ . ಪಂಪ: ಸಂಶೋಧನಾವಕಾಶಗಳು

ಪಂಪ ಕನ್ನಡದ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯಕವಿ. ಆತನ ಜೀವನ ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಇವೆ.

೧. ಪಂಪಭಾರತ- ಆದಿಪುರಾಣಗಳ ನಡುವೆ ಸಾವಯವಸಂಬಂಧವಿರುವಂತೆ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ವಿವರಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಯುಳ್ಳ ನಿಬಂಧ.

೧. ಪಂಪನ ಪೂರ್ವಿಕರ ನೆಲೆಗಳು, ವಸತಿ ಮತ್ತು ವಲಸೆಗಳ ಶೋಧ-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೆಂಗಿಪಟು ಮತ್ತು ಸಪ್ತಗ್ರಾಮಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ.
೨. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ (ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಬಾಣ ಕಾಳಿದಾಸ ಭಾಸ ಭವಭೂತಿ ಶ್ರೀಹರ್ಷ ಭಾರವಿ ಮಾಘ ಭಟ್ಟನಾರಾಯಣ ಭರ್ತ್ಯಹರಿ ಮತ್ತು ಜಿನಸೇನ ಗುಣಭದ್ರ ಕವಿಪರಮೇಷ್ಠಿ ಪುನ್ನಾಟಸಂಘದ ಜಿನಸೇನ, ೧ನೆಯ ಗುಣವರ್ಮ).
೩. ಜಿನವಲ್ಲಭನ ಕುರ್ಕ್ಯಾಲ್ ಶಾಸನದ ಶೋಧ, ಪ್ರಯೋಜನ ಮತ್ತು ಪಾಠ ವಿಚಾರ.
೪. ಉತ್ತರ ಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಮೇಲೆ (ಪೊನ್ನ ರನ್ನ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಶಾಂತಿನಾಥ ನಾಗಚಂದ್ರ ಕರ್ಣಪಾಯ್ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಹಸ್ತಿಮಲ್ಲ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬ್ರಹ್ಮಣಾಂಕ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಬಾಹುಬಲಿಚರಿತ್ರಕಾರರು.
೫. ವ್ಯಾಸಭಾರತ-ಪಂಪಭಾರತಗಳ, ಪೂರ್ವಪುರಾಣ-ಆದಿಪುರಾಣಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿವೇಚನೆ.
೬. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ (ಯುದ್ಧಕಲೆ, ಲಲಿತಕಲೆ, ಸಮಾಜಜೀವನ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮ, ವೃತ್ತಿಗಳು, ದೈವಿಕತೆ-ಧಾರ್ಮಿಕತೆ, ಕ್ರೀಡೆ-ವಿನೋದ, ವೇಷಭೂಷಣ, ಗೃಹಜೀವನ, ರಾಜನೀತಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇ.).
೭. ಪಂಪಭಾರತ-ಕನ್ನಡೇತರ ಭಾರತಗಳು (ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಭಾರತಗಳು, ಜೈನಭಾರತಗಳು).
೮. ಪಂಪ ಮತ್ತು ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ (ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎಂ.ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು).
೯. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು-ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ (ಪ್ರಕೃತಿವರ್ಣನೆಗಳು; ಜಾನಪದ ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು).
೧೦. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಪಾಠವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ.
೧೧. ಆದಿಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಜೈನೇತರವಾದ ಲೌಕಿಸಂಗತಿಗಳ ವಿವರಗಳು.
೧೨. ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೈನಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶಗಳು (ಉದಾ.ಗೆ ೧-೧೧೮) ವ., ೨-೨೨ ವ., ೩-೪ ವ., ೧೨ ವ., ೨೬ ವ., ೮-೨೭ ವ., ೩೦ ವ., ೮-೩೩ ವ. ಇತ್ಯಾದಿ).
೧೩. ಪಂಪಭಾರತ ಮತ್ತು ಜೈನ ಪಾಂಡವಪುರಾಣಗಳು, ಹರಿವಂಶಪುರಾಣಗಳು.
೧೪. ಆದಿಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಆದಿಪುರಾಣಗಳು (ಜಿನಸೇನರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ).
೧೫. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಸಮಗ್ರ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಸೂಚಿ, ಕ್ಲಿಷ್ಟಪದಕೋಶ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಪದಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಪಂಪ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಸೂಚಿ.
೧೬. ಪಂಪಕವಿ-ಸೋಮದೇವ ಸೂರಿ ('ಯಶಸ್ವಿಲಕಚಂಪು' ವಿನ ಕರ್ತೃ) ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆ.

೧೮. ಪಂಪಭಾರತ-ಕನ್ನಡೇತರ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಭಾರತಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಪರಿಶೀಲನೆ.

೧೯. ಪಂಪನ ಕಾವ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು; ಅನ್ವಯದ ಸಾಧ್ಯತೆ ಫಲಿತಗಳು.

೨೦. ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ಮತ್ತು ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷದ ಎಳೆಗಳು; ಮೇಲು ಜಾತಿ-ಕೀಳುಜಾತಿ ಮತ್ತು ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ ವಿಭೇದಗಳು; ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನ ಚಿತ್ರಣ.

೨೧. ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಸಂಕಲನ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಪದಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವುದು: ಇವುಗಳಿಂದ ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಪಾಠಗಳ ಪರಿಹಾರ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ; ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಖ್ಯಾತಿಗಳು, ಪ್ರಮಾಣ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆ ಉದ್ಭೂತಿಗಳ ಮೂಲಕ ವೈಯಾಕರಣ ವಿಶೇಷಗಳೂ ಅಲಂಕಾರಚಮತ್ಕಾರಗಳೂ ಕಾವ್ಯಸ್ವಾರಸ್ಯಗಳೂ ಹೊರಪಡುತ್ತವೆ.

೨೨. ಆದಿಪುರಾಣದ ದೇಶೀಯ ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗಸೂಚಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ (ಬಿ.ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರ ಪಂಪಭಾರತದ ಸದೃಶಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ).

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶದತೆ ವಿವರಣೆಗೆ 'ಪಂಪನ ಕೃತಿಗಳು: ಅಧ್ಯಯನದ ಅವಕಾಶಗಳು' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ: ('ಸಾಹಿತ್ಯ ಶೋಧ', ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ೨೦೦೫, ಪು.೩-೧೧).

೩೦. ವೆಂಕಾಮಾತ್ಯ: ಕೃತಿಪ್ರಕಟನೆ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವ, ಮೈಸೂರಿನ ಹೈದರಲಿ ಖಾನನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ತಿಳಿದುಬರುವ ಈ ಕವಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಅಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರುಣೋದಯಪೂರ್ವಕಾಲದ ವಿದ್ವತ್ಕವಿಯಾಗಿ ಈತನ ಕವಿಕಾವ್ಯಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಸ್ತೃತವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ್ದು.

ಈತನ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಅಲಂಕಾರಮಣಿದರ್ಪಣ', 'ಸುಧಾಲಹರಿ' ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದವರು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಪಾದನೆ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಶೋಚನೀಯ ಸಂಗತಿ.

ವೆಂಕಾಮಾತ್ಯ ರಾಮಾಯಣ ೧೯೫ ಸಮಾಧಿಯ ಸು. ೧೦,೦೦೦ ವಾರ್ಧಕಷಟ್ಪದಿಗಳ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಕಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, ಭಾಗಶಃ ಮಾತ್ರ ಇದು ಪ್ರಕಟವಾದ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದು. 'ರಮಾಭ್ಯುದಯ' ಒಂದು ಚಂಪೂಕಾವ್ಯವಾಗಿದ್ದು, 'ಹನುಮದ್ವಿಲಾಸ' ಇನ್ನೊಂದು ಷಟ್ಪದೀನಿಬದ್ಧರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು ಇವು ನೂ ಬೆಳಕುಕಂಡಂತೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಕವಿಯ ಜೀವಿತಕಾಲ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಕ್ಷೋಭೆಯ ಕಾಲ. ಇಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದು, ನೇರವಾಗಿ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂತಹ ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನೆನ್ನುವುದು ಆಳವಾದ ಅಧ್ಯಯನ,

ವಿಚಾರ ವಿಮರ್ಶೆಗಳಿಗೆ ವಿಷಯ. ಈತನ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಹೈದರ್ ಅಲಿಯ ಸಂಬಂಧದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಕರ ಸಂಗತಿಗಳಿರುವಂತಿವೆ. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವಿಶದಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಗೆ ಚತುರ್ವಿಧಕವಿತಾವಿಶಾರದ, ಗಾಂಧರ್ವಕಳಾವಿದ, ಪಠ್ಯಶೀಲವಲ್ಲಭ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದು, ತನ್ನ ಕಾಲದ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿ ಈತನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬೆಳೆದಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವು ಹೇಳುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಕವಿಯ ಹಾಗೂ ಅವನ ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಒಂದು ವಿಶೇಷ ನಿಬಂಧದ ರಚನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ್ದು, ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು. ಈತನ ರಾಮಾಯಣದ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಇದೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವೂ ಆಗಬಹುದು.

ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಹೇಗಿದ್ದವು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಪಾರಸಿ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಪರಿಣಾಮಗಳೇನು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿ ವಿವೇಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಭಾಗ ೨ – ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ:

೨೧. ಕವಿಲಿಖಿತ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು (Corpus Volumes)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಸುಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾದ ಒಂದು ಸರಣಿಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮನೆತನಗಳು (Major dynasties) ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಮನೆತನಗಳು (minor dynasties) ಎಂಬುದಾಗಿ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳು ಮಾಡಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪದ್ಧತಿ.

ಈ ಅರಸುಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಮನೆತನಗಳು ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ರಾಜಕೀಯ ಮೊದಲಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ದಿಟವಾದರೂ ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದ ಹಾಗೆ ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ಕಾಲಾನುಗುಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಮಾನ ಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದೂ ಅವುಗಳದೇ ಆದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಎರಡು ಬಗೆಯ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕವೂ ವಿಶಿಷ್ಟವೂ ಆದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಫಲಪ್ರದವಾದ್ದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾದ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಮೂಲಕ, ವಿವರಣೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು, ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ಮುಖ್ಯಮನೆತನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಸಣ್ಣಮನೆತನಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಗಿಲ್ಲ.

ಅಲ್ಲದೆ, ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವ ಎಲ್ಲಮಾಹಿತಿಗೂ ಸೇರಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕೊರತೆಯಾದರೆ, ಶಾಸನಗಳ ಪಠ್ಯಗಳು ಅವುಗಳ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದ, ಕವಿಲಿಖಿತ ಶುದ್ಧ ಮತ್ತು ಛಂದೋಬದ್ಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದು

ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಕೊರತೆ. ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ ಪಠ್ಯಗಳು ಶಿಲೆಗಳ ಮೇಲೆ, ತಾಮ್ರ ಫಲಕಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗಿವೆಯೋ ಹಾಗೆ, ತಪ್ಪುಗಳೊಂದಿಗೆ (ಬರೆದವರ ಹಾಗೂ ಕೊರೆದವರ ಮೂಲಕ ಆದವು) ಹಾಗೂ ಅಸ್ತವ್ಯವಸ್ತವಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಂಕ್ತಿ ಶ್ರೇಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅವುಗಳ ಕವಿಲಿಖಿತ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ, ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು ಈ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಸ್ಥಾಪಿತಗಳಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧರೂಪಗಳಲ್ಲಿ, ಛಂದೋಬದ್ಧವಾದ ಪದ್ಯಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಅರ್ಥಾನುಗುಣವಾದ ಪದವಿಭಜನೆಗಳುಳ್ಳ ಗದ್ಯಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾ. ನರಸಿಂಹಾ ಚಾರ್ಯರ 'ಶಾಸನಪದ್ಯಮಂಜರಿ' (೧೯೨೩) ಯಂತಹ ಶಾಸನಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು ಮಾದರಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಇಂಥ ಸಂಕಲನಗಳು ಪದ್ಯನಿಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಎ.ಎಮ್. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ-ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ ಅವರ 'ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯಸಂಚಯ'(೧೯೬೧)ದಂತಹ ಸಂಕಲನಗಳು ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಸುಸಂಪಾದಿತ ರೀತಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ:

ಕದಂಬರು, ತಲಕಾಡು ಗಂಗರು, ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಳಚುರ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು (ಸಂಗಮ, ಸಾಳುವ, ತುಳು, ಆರವೀಡು), ಬಹಮನಿ ಅರಸರು, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು.

ಅಶೋಕನ ಧರ್ಮಲಿಪಿಗಳ (ಪ್ರಾಕೃತ) ಪ್ರತ್ಯೇಕಸಂಪುಟವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ, ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆ ಇರಬಹುದು.

ಸಣ್ಣ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು ಹೀಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಹುದಾಗಿವೆ:

ಬಾಣರು, ಪಲ್ಲವರು, ಪುನ್ನಾಟರು, ಕದಂಬರು (ಗೋವೆ, ಹಾನಗಲ್ಲು ಕದಂಬರು), ಸಿಂದರು, ಗುತ್ತರು, ಶಿಲಾಹಾರರು (ದಕ್ಷಿಣಕೊಂಕಣ, ಉತ್ತರಕೊಂಕಣ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ, ಕರಹಾಡ, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ), ಚೋಳರು, ಆಳುಪರು, ಸೇನವಾರರು, ರಟ್ಟರು ಇ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜ್ಞಾತ ಅಜ್ಞಾತ ಆದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅರಸುಮನೆತನಗಳು ಪಾಳೆಯಪಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಆಳಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅವನ್ನೂ ಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಗುರುತಿಸಿ ಸಂಭಾವ್ಯವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉದಾ.ಗೆ ಈಗಿನ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನಕಪುರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೂಲನಾಡು, ಸಿಗಲನಾಡು ಮೊದಲಾದ ಮನೆತನಗಳ ವಿಚಾರದ ಶಾಸನಗಳು ಉಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚೆನ್ನರಾಯಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಕಾಱನ ಹಳ್ಳಿಯ ಪ್ರಭುಗಳ ವಿಚಾರವೂ ಉಂಟು. ಇಂಥ ರಾಜಮನೆತನಗಳೂ ಎರಡನೆಯ ಅಥವಾ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣನೆಗೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ಸ್ಥಳಮಾಹತ್ಯಗಳು, ಕಡತಗಳು, ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, ಐತಿಹ್ಯಗಳು, ಜನಪದಕಾವ್ಯಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಒದಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ನಾವು, ನಮ್ಮ ಸ್ಥಳ, ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಿಕರು ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ಸ್ಥಳವಂದಿಗರು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಫ್ಲೀಟ್, ಆರ್.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಆರ್.ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣ, ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತೊರೆ, ಹುಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಯಿಸ್, ಕರ್ಲಮಂಗಲಂ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಬಿ.ಆರ್. ಗೋಪಾಲ್, ಎಂ.ಎಚ್. ರಾಮಶರ್ಮ, ಎಸ್. ರಘುನಾಥರಾವ್, ಆರ್. ರಾಮರಾವ್, ಎಂಬ. ಆರೋಗ್ಯಸ್ವಾಮಿ ಮೊದಲಾದವರು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ. ಆರ್. ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರೀಗಳು ಒಬ್ಬರೇ ಸಾಗರ, ಗೇರುಸೊಪ್ಪೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಸೋಗಾಣಿ ಅಗ್ರಹಾರ, ಬಿಳಗಿ, ಬೆಳಗುತ್ತಿ, ಮಾಗಡಿ, ಸಂತೆಬೆನ್ನೂರು, ಹೊದಿಗ್ಗೆರೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸ್ಥಳಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಎಂಬ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವ ಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (ನೋಡಿ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ಇಮ್ಮಡಿ ತಮ್ಮರಾಯ-ಕೆಂಪರಾಯರ ಪದ, ಕುಮಾರರಾಮನ ಕಥೆ, ಜಗದೇವರಾಯನ ಕಾವ್ಯ, ಸೊಣ್ಣ ಭೈರೇಗೌಡನ ಚರಿತ್ರೆ, ಸೂಳೆಕೆರೆ ಸಾಂಗತ್ಯ, ದೇವರಾಜೇಂದ್ರ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಹುಲಿಕಲ್ಲು ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರ ಚರಿತ್ರೆ ಇಂತಹವೂ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಪಾದನೆಗಳಿಗೆ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಒದಗಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ, 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಕೃತಿಯ ಅನುಕ್ತಕೃತಿಸೂಚಿ' (೧೯೬೭)ಯಲ್ಲಿ ಅದರ ಲೇಖಕರು ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಆಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕವಿಚರಿತೆ'ಯ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದ (೧೯೯೯) ಅವತರಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೇ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಪಾಳೆಯಗಾರರ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ: ಭಾರತದ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತಿಹಾಸ ಕಲೆಗಳು ಈ ಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದವರ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆ ಕವಿಲಿಖಿತ ಮೂಲರೂಪದ ಶಾಸನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿಯೇ ಸಮಗ್ರವಾಗಿಯೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಾದ್ದು ಕೂಡ ಅವಶ್ಯವಾದ ಯೋಜನೆಯೇ ಆಗಿದೆ.

೩೧. ಶಾಸನಗಳ ಹೊರರೂಪ, ಸಿದ್ಧತೆ ಇತ್ಯಾದಿ

ಶಾಸನದ ಸಿದ್ಧತೆ, ಹೊರರೂಪ, ಒಕ್ಕಣೆ, ಮಾಧ್ಯಮ ಮೊದಲಾದವು ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳು.

ವಸ್ತುಮಾಧ್ಯಮ ಅಥವಾ ಭಿತ್ತಿವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸುವುದು: ಶಿಲೆ (ಪ್ರಭೇದಗಳೊಂದಿಗೆ), ಲೋಹ (ತಾಮ್ರ ಇ.) ತಾಳೆಗರಿ ಇ.

ಶಾಸನವಿಷಯಾನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಭೇದಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದಾನಶಾಸನ (ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ, ದೇವದೇಯ), ಪ್ರಶಸ್ತಿಶಾಸನ, ವೀರಗಲ್ಲು ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲು ಕರುಗಲ್ಲು ನಿಸಿದಿಗಲ್ಲು, ರಾಜಾಜ್ಞೆಗಳು, ಧರ್ಮಲಿಪಿಗಳು (ಆಶೋಕ), ಆತ್ಮಬಲಿ ಸ್ಮಾರಕಶಿಲೆ, ಯಂತ್ರದ ಕಲ್ಲು, ಗಡಿಗಲ್ಲು, ಶಾಸನಸ್ಥ ಬಂಧಚಿತ್ರಶಿಲೆಗಳು, ಜಯಪತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲಕ್ಷಣ ಸ್ವರೂಪಗಳ ವಿವರಣೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ನಿದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶದಪಡಿಸುವುದು.

ಶಿಲೆ ಮತ್ತು ಲೋಹಶಾಸನಗಳ ಸಿದ್ಧತೆ: ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಕವಿ, ಲಿಪಿಕಾರ, ಕೊರೆಕಾರ(ಶಿಲ್ಪಿ) ಇವರ ಪಾತ್ರ. ಇಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ ಮತ್ತು ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳು, ಸಂದಿಗ್ಧತೆಗಳು.

ಶಾಸನಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸ್ಥಳಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಆಯ್ಕೆ. ಅದರ ಉದ್ದೇಶ, ಶಾಸನಗಳ ನಾಶದ ತಡೆಗೆ ಕ್ರಮಗಳು, ನಕಲುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು.

ನೈಜ ಮತ್ತು ಕೃತಕಶಾಸನಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿ. ಕೃತಕಶಾಸನಗಳ ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು. ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಬಗೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫ್ಲೀಟ್ ಮತ್ತು ರೈಸ್ ಅವರ ನಡುವೆ ವಾದವಿವಾದಗಳು.

ಶಾಸನವಸ್ತುವಿನ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಪರಿಕ್ರಮ: ದಾನಶಾಸನ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಶಾಸನ, ವೀರಗಲ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಶಾಸನಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ಒಕ್ಕಣೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಪರಿಕ್ರಮ ಹೇಗೆ? ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನಗಳ ಸ್ವರೂಪವೇನು ಮತ್ತು ಕಾಲಾವಧಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಎಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ? ವೀರಗಲ್ಲು ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬರಹ ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ, ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳ ವಿವರಣೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಶಾಸನಗಳ ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಲಿಪಿಕಾರರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿಯ ಸಂದಿಗ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ (ಬರೆದಂ, ಪೇಱಂ ಇ.) ಕೊನೆಯ ಒಪ್ಪ ಅಥವಾ ಅಂಕಿತದ ವಿಶೇಷತೆಗಳೇನು?

೩.೩. ವಸ್ತುಭೇದದ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು

ವಸ್ತುಸಾಮ್ಯ ಅಥವಾ ಸಮಾನ ಆಶಯದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಲಭ್ಯವಿದ್ದರೆ ಅರಸುಮನೆತನ, ತೇದಿ, ಶಾಸನ ದೊರೆತ ಸ್ಥಳ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಕರವಿವರಗಳನ್ನೂ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವುದು.

ನಿಸಿದಿಗಲ್ಲು ಬರಹಗಳು (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ, ಕೊಪ್ಪಳ), ಪ್ರಶಸ್ತಿಶಾಸನಗಳು (ವಿವಿಧ ಅರಸುಮನೆತನಗಳು), ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಗಳು, ದೇವದೇಯಗಳು, ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು, ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲುಗಳು, ಚಿತ್ರಬಂಧರಚನೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ, ತಕ್ಕ ಪೀಠಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಅವನ್ನ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕಜೀವನದ ಆಗುಹೋಗುಗಳು, ವಿವಿಧ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕಸಾಧನೆಗಳು ಮನರಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವೀರಗಲ್ಲು ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಈಗ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ಆಕರಶೋಧ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯೋಗ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳು ಹೊರಪಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ; ಸಮಗ್ರತೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಸಂಕೇತಗಳ ವಿಶದೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿರುವಂತಿದೆ. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ವೀರರ ಗುಡಿಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ (ಉದಾ.ಗೆ ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಕನಕಪುರ ತಾ. ಗ್ರಾಮಗಳು).

ವಸ್ತುಭೇದದ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಧ್ಯತೆ ಎಂದರೆ: ಒಂದೊಂದೂ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಅರಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ಹೊರಟಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಅಶೋಕ, ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ(೨), ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ಚಿಕದೇವರಾಜ, ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ, ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣ ಹೀಗೆ. ಈ ಅರಸರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ, ಅವುಗಳ ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆ, ಆಯಾ ಅರಸನ ಜೀವನ ಸಾಧನೆ, ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ವಿಜಯವೃತ್ತಾಂತಗಳು, ಅನ್ಯರಾಜವಂಶಸಂಬಂಧ ಸಂಪರ್ಕಗಳು, ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳ ಪೋಷಣೆ-ಇವೆಲ್ಲ ಒಂದು ನೋಟದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೩೪. ಶಾಸನಗಳ ಸಂಪಾದನೆ

ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನಯ ಪ್ರಾಚೀನಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸನಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಅದರ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ, ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಸಹ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದ ವಿಷಯ.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತಿಯ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಗಳ ಶಾಸನತಜ್ಞರು, ಶಾಸನಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ವಿಷಯದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದಾರೆ (ಉದಾ.ಗೆ ನೋಡಿ: ಬಾ.ರಾ. ಗೋಪಾಲ, 'ಮಣಿಹ', ಪು. ೧೪೧-೪೮). ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಇಂಡಿಕದಂತಹ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ನೈಜವಾದವನ್ನು ಕೃತಕವಾದವುಗಳಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ತಿಳಿಯುವ, ಕೃತಕವಾದವು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಂಗತಿ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಸಂಪಾದನೆ ಬೇರೆ ತೆರನಾದ್ದು. ಶಾಸನದ ಬರಹ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಶಾಸನಶಿಲೆ ಒಡೆದು ತುಂಡಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬೇರೆಲ್ಲೋ ಬಿದ್ದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಸಂಪಾದನೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೋ ಪದಗಳನ್ನೋ ಉಹಿಸಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನಸಂಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು ಶಾಸನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕವಿಲಿಖಿತ ಕೃತಿಪಠ್ಯಗಳೆಂಬಂತೆ ತಿಳಿದು ಅಭ್ಯಸಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದು ವಿಚಾರ ಯೋಗ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಸನದ ಬರಹವಿರಲಿ, ಗ್ರಂಥವೊಂದರ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಬರಹವಿರಲಿ ಎರಡೂ ಕವಿಲಿಖಿತಪಠ್ಯಗಳೇ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವವನೂ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುವವನೂ ಶಾಸನ ಕವಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಲಿಪಿಕಾರ ಅಥವಾ ಲಿಪಿಕಾರರು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಮಾತೃಕೆಯ ಹಾಗೆಯೇ ಎನ್ನಬಹುದು. ಎರಡೂ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಲಿಖಿತ ಶುದ್ಧ ಛಂದೋಬದ್ಧ ಮೂಲಪಾಠಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯಂತರಪಾಠಗಳೇ ಎನ್ನುವಂತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನಕಾರರೂ ಶಾಸನಸಂಪಾದನಕಾರರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಸಮಾನ ಸಂಪಾದನಸಂಜ್ಞೆ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬಹುದು, ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು.

ಒಂದು ಸಲ ಶಾಸನಪಾಠವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಶಿಲೆಯ ಮೂಲದಿಂದಲೋ ತಾಮ್ರಪಟಗಳ ಮೂಲದಿಂದಲೋ ಎತ್ತಿ ಬರೆದಾದ ಮೇಲೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅದು ಆವೃತ್ತಿಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಆವೃತ್ತಿಗೊಂಡರೂ ಅಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೇನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಸಲ ಶಿಲಾಶಾಸನವೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗ, ತಾಮ್ರ ಪಟಗಳ ಶಾಸನವೊಂದು ದೊರೆತಾಗ ಭಿತ್ತಿಮೂಲದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಬಳಸುವಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಿದರೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿಶದತೆ ಸಾಲದಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಥಮತಃ ಎತ್ತಿ ಬರೆದ ಕಚ್ಚಾರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತ ಹೋದರೆ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು, ಸಂಶೋಧಕರು ಉದ್ಧೃತಭಾಗಗಳ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಸಮಪರ್ಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲಾಗದೆ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ, ಬೇಸರಪಡುತ್ತಾರೆ. ತಾಮ್ರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ತಪ್ಪುಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಅವನ್ನು ಓದುವುದು ಸುಕರವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ

ಹಳಗನ್ನಡಗಳ ಬಳಕೆಯಿರುವುದೂ ಲಿಪಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೂಡ ತೊಡಕುಗಳು ಹೆಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಿರುವುದೂ ಕಾರಣಗಳಾಗಿ ಕವಿಪಾರವೆನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥಸೌಲಭ್ಯ ಆಶಯಸ್ಪಷ್ಟತೆ ದೂರವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಭಾಷಾತಜ್ಞ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿ ಈ ಕಷ್ಟವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾತಜ್ಞ ಶಾಸನಪಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದರೆ, ಇತಿಹಾಸಕಾರ ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅವನ ನೆರವು ಪಡೆದು ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು. ಒಬ್ಬನೇ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾತಜ್ಞರೂ ಇತಿಹಾಸಕಾರನೂ ಆಗಿದ್ದರಂತೂ ಒಳ್ಳೆಯದೇ.

ಶಾಸನ ಸಂಪಾದನೆಯ ಕೆಲವಂಶಗಳು:

೧. ಶಾಸನಪಾರವನ್ನು ಕವಿಲಿಖಿತ ಶುದ್ಧ, ಛಂದೋಬದ್ಧ ರೂಪಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ (ಉದಾ.ಗೆ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ 'ಶಾಸನಪದ್ಯಮಂಜರಿ') ಕೊಡಬೇಕು. ೨. ಪದ ಪದಗಳ ನಡುವೆ ಸೂಕ್ತ ಪದಭೇದಗಳಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ೩. ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ, ಕಠಿಣವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಅಡಿಪಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊಡಬೇಕು. ೪. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಆದಷ್ಟು ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುವಂತೆ ಭಾಷಾಂತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ೫. ಶಾಸನಗಳ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿರಬೇಕು. ೬. ಶಾಸನ ದೊರೆತ ಸ್ಥಳ, ರಾಜವಂಶ, ಕಾಲ, ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾದ ಆಕರ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳು ಶಾಸನಪಾರ ಆರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಈಗ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ದಾಖಲಿಸಿರಬೇಕು.

೨೫. ಶಾಸನಪದಸೂಚಿಗಳು, ಪದ್ಯಪಾದಸೂಚಿಗಳು

ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಇಂಡಿಕ್ಸ್, ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಸೌತ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ಮೈಸೂರ್ ಆರ್ಕಿಯಾಲಜಿಕಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್, ಕರ್ನಾಟಕ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳೊಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಭಾಷೆಗಳ ಶಾಸನಗಳು ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಹತ್ವದ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿವೆ. ಇವುಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಆಕರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಷರಾದಿ ಅನುಕ್ರಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಗ್ರಂಥಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸದೃಶಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ರೂಪಗಳ ಮನವರಿಕೆಗೆ ಇದರಿಂದ ತುಂಬ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೨೫ ಸಾವಿರ ಶಾಸನಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನವು ಎಂದು ಒಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮಹತ್ವದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಬಳಸುವುದಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾಜ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಗಳ ಪುನಾರಚನೆಗೆ, ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಪರಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವುದು. ಇದು ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆದಿದ್ದರೆ, ಅದು ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ಇನ್ನೂ ಆಸಕ್ತರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸ.

ಮಹತ್ವದ ಶಬ್ದಗಳು ಹೇಗಿರಬಹುದು? ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮ ಸ್ಥಳನಾಮಗಳು, ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕಾರ ಶ್ರೇಣಿಯ ಹೆಸರುಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ಮುದ್ರೆಗಳು, ಬಿರುದು ಬಾವಲಿಗಳು, ಅಳತೆತೂಕಗಳು, ಕಲೆಗಳು ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳು, ಜಾತಿ ಪಂಗಡಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು, ವಸ್ತ್ರ ಆಭರಣಗಳು, ಕ್ರೀಡೆ ಮನೋರಂಜನೆಗಳು, ಶಿಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಗಳು, ದವಸಧಾನ್ಯಗಳು, ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳು, ಗೃಹೋಪಯೋಗಿ

ವಸ್ತುವಿಶೇಷಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳು, ದೇಗುಲ ಬಸದಿಗಳ ಶಿಲ್ಪಗಳು ವಾಸ್ತುವಿಷಯಗಳು, ವಿಶೇಷ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಶಬ್ದಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವು ತೆರನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಶಕ್ತಿ ವೈವಿಧ್ಯಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಕೂಡ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಮಹತ್ವದ ಶಬ್ದಗಳ ಒಂದೊಂದೇ ವರ್ಗವನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಅರಸರ ವಂಶಕ್ರಮ ಹಿಡಿದು ನಡೆಯಬಹುದು, ಇಲ್ಲದ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಹುದು.

ಶಬ್ದಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ, ಮೈಸೂರು ಆರ್ಕಿಯಲಾಜಿಕಲ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ಇವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಡೆದಿರುವಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬಹುದು.

ಪದಸೂಚಿಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಸನಪದ್ಯಗಳ ಪ್ರಥಮ ಪಾದಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆಯನ್ನು ಆಕರಸಹಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಪದ್ಯಗಳ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ, ವಿಷಯಸಾಮ್ಯ, ವರ್ಣನ ಸಾಮ್ಯ, ಕರ್ತೃತ್ವವಿಚಾರ, ಪ್ರಭಾವಮುದ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಗತಿಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿದೆ. ಶಾಸನಪದಸೂಚಿಗಳೂ ಪದ್ಯಪಾದಸೂಚಿಗಳೂ ಕವಿಲಿಖಿತ ಸುದ್ದ ಛಂದೋಬದ್ಧರೂಪದ ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳ ಕೊನೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದು ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

೩೬. ಶಾಸನಗಳ ಲಿಪಿಸ್ವರೂಪ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳು ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೫೦ರ ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೨೫ರ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಲಿಪಿ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಿಕಾಸ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಕ್ರಮ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಒಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ. ವಿವಿಧ ರಾಜವಂಶಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ಶತಮಾನಗಳ ಪರಿಗಣನೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸುವುದೂ ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಈ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಘಟ್ಟವಾಗಿ ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳ ಬಾಹ್ಯಲಿಪಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ಸಮೀಚೀನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಳಿಕ ಈ ಲಿಪಿ ಹೇಗೆ ಶಾತವಾಹನರ, ಕದಂಬರ, ಗಂಗರ, ಚಾಲುಕ್ಯರ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ, ಹೊಯ್ಸಳರ, ಹೀಗೆಯೇ ಇತರ ರಾಜವಂಶದವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡು, ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮುನ್ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಕ್ಷರಗಳ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಗಮನಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ಹೀಗೆ ಗಮನಿಸುವಾಗ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ-ಮಹಾಪ್ರಾಣ, ಬೀಳಕ್ಕರ-ಒತ್ತಕ್ಕರ, ಹ್ರಸ್ವ-ದೀರ್ಘಗಳು, ರೇಫ-ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು, ಅನುಸ್ವಾರ-ವಿಸರ್ಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ವಿಶೇಷಲಕ್ಷಣದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅರ್ಕಾವೊತ್ತು (ರೇಫದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ) ಹೇಗೆ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳುತ್ತ, ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯ ಆ ಸಂಜ್ಞೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿಯೇ ಚರ್ಚಿಸಲವಕಾಶವಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಲಿಪಿಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮೀಲಿಪಿಯಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಯಾವಾಗ ಸಮಾನಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದುವು ಹಾಗೂ ಇನ್ನೂ ಈಚೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದುವು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಷರಶಿಲ್ಪ (calligraphy) ದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕೂಡ.

ಸುಮಾರು ೨ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಲಿಪಿಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸುವ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೂ ಅಕ್ಷರವಿದ್ಯೆ ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ನೋಡಬಹುದೇ ಎನ್ನುವುದೂ ಕುತೂಹಲಕರವಾದ ಸಂಗತಿ.

ಲಿಪಿವಿಕಾಸದ ಈ ಕಥನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಆದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಲಿಪಿ ಸಂಕೇತಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇತರ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿಯೇ, ಶಾಸನದ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆಯೇ, ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಕೂಡ ಶಕ್ಯ.

೩೨. ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಮುಖಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು: ಶತಮಾನಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಭಿತ್ತಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎ.ಎನ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯನವರು ೨-೨ನೆಯ, ಜಿ.ಎಸ್. ಗಾಯಿಯವರು ಅವನ್ನೂ ಒಳಕೊಂಡು ೯-೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಿಕವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಾಕರಣತತ್ತ್ವಗಳನ್ವಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ೧೦ ರಿಂದ ೧೯ನೆಯ ಶತಮಾನಗಳ ವರೆಗೆ ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ಕಾಲವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರು ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ; ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು: ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ರಸಜ್ಞತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನೂ ನಯಗಾರಿಕೆಯ ಶೈಲಿಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕಮೌಲ್ಯವನ್ನೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇಸಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗರಾಯರ 'ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಲೇಖನದಿಂದ (ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತತ್ರಿಕೆ ೨೨-೧, ೨-ಜೂನ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೫೨) ಪ್ರಯೋಜನಪಡೆಯಬಹುದು; ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯಮೌಲ್ಯದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಸದೃಶವಾದ ಮಾದರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಲಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದವು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಬೆಳಕು ಬೀಳುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೆಯದು; ಅಶೋಕನ ಪ್ರಾಕೃತಶಾಸನಗಳ (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತವು) ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪುಟವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷಾಂತರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದು. ಇನ್ನು ಈ ಶಾಸನಗಳ ಲಿಪಿಸ್ವರೂಪ, ಭಾಷಾಲಕ್ಷಣ, ವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆ ಇವನ್ನು ಒಂದು ಸಮಗ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವುದು ತುಂಬ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದು: ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಿಕ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಸ್ಥ ಚಂಪೂರಚನೆಗಳು ಮತ್ತುಹಳಗನ್ನಡ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳು ಇವನ್ನು ಗಾಢವಾಗಿ ತುಲನೆಮಾಡಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಚಂಪು ಬೆಳೆಯಲು ಶಾಸನಗಳ ಚಂಪು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿರಬಹುದೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಸನಸ್ಥಚಂಪುಗಳ ಒಂದು ಸಂಕಲನವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದು.

ಐದನೆಯದು: ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಶಾಸನಗದ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಜನಗಳಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಒಂದು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಗದ್ಯದ ಭಾಷೆ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ, ವಾಕ್ಯರಚನೆ ಶೈಲಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದು ಅಂಥ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೆ, ಮಾರ್ಗ ದೇಶಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಒಂದು

ಶೈಲಿಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಸ್ಫುಟಗೊಳಿಸುತ್ತ ಹೇಗೆ ಈ ಗದ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ವಿಕಾಸದ ಪಥದಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸಾಗುತ್ತ ಬಂದಿತು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನೂ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದೇ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯದ ಉಗಮ ವಿಕಾಸಗಳ ಕಥೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡದ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಆರಂಭಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಈ ವಿಕಾಸಪಥವಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿದಿತವೇ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಆಡುಮಾತಿನ ಗದ್ಯ, ವ್ಯವಹಾರದ ಗದ್ಯ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯ ಗದ್ಯ, ರಾಜಶಾಸನಗಳ ಗದ್ಯ ಇವನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಆರನೆಯದು: ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷಾಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಸ್ವರೂಪ, ಹದ ಹಾಳಿತಗಳ ಪ್ರಮಾಣಪರಿಚ್ಛಾನ, ಶೈಲಿಯ ವಿಶೇಷಗಳು, ಸಂಸ್ಕೃತಶಬ್ದಗಳ ಹಾಗೂ ಸಮಸ್ತಪದಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಪ್ರಚುರತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ದೇಸಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ನಷ್ಟ ಇವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಳನೆಯದು: ಸಂಸ್ಕೃತೇತರಗಳಾದ ಭಾಷೆಗಳು, ಎಂದರೆ ಉರ್ದು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಅರಾಬಿಕ್ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿವೆ, ಇವು ಪ್ರವೇಶಗೊಂಡ ಪರಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮಗಳು, ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಬಗೆ ಇವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ್ದು ಎಂದರೆ, ಹೈದರ್ ಟಿಪ್ಪುಗಳ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅನ್ಯದೇಶ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಳಹೊಕ್ಕವು ಎನ್ನುವುದು. ಆ ಕಾಲದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಬಖೈರುಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರದ ಭಾಷೆ ಶೈಲಿಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿಯೇ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಗಳು.

೩೮. ಶಾಸನಗಳ ಛಂದಃಸ್ವರೂಪ

ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯರೂಪಗಳ ಒಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಬಿಡಿಯಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಯ ಛಂದಃಪ್ರಯೋಗಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ನಡಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯದ ಛಂದಃಪ್ರಯೋಗಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಸಮೀಚೀನವಾಗಿ ನಡಸಿಲ್ಲ.

ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹಲವು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ನಡಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ: ೧. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಸೇರಿದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗಳ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಭಿರುಚಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳು ತಿಳಿಯುವುವಲ್ಲದೆ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಛಂದಃಪ್ರಭೇದಗಳು, ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಪ್ರಸಾರದ ಪ್ರಮಾಣ, ಔಚಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

೨. ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಿದರೆ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಛಂದಃಪ್ರಯೋಗಗಳ ವಿಕಾಸಪಥ, ಪ್ರಯೋಗವಿಶೇಷಗಳು ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೨. ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಬಿಡಿಯಾಗಿಯೇ ಛಂದಸ್ಸಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕುತೂಹಲಕರ, ಕ್ಲಿಷ್ಟ, ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆದ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉದಾ.ಗೆ ತಾಳಗುಂದದ ಕದಂಬ ಕಾಕುತ್ಸ್ಥವರ್ಮನ ಶಾಸನ (ಸಂಸ್ಕೃತ), ರಾಷ್ಟ್ರಕೂತ ೪ ನೆಯ ಇಂದ್ರನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೮೨ರ ವಿಸ್ತೃತ ಶಾಸನ (ಕನ್ನಡ) ಇಂಥವು

೪. ತುಂಬ ಕುತೂಹಲಕರ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಂಡುಬಂದಿರುವ ದೇಶೀಛಂದಸ್ಸುಗಳ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅವುಗಳ ರಚನೆ ಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಚುರತೆ ವಿಕಾಸಪಥ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು. ಇದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ತೌಲನಿಕವಾಗಿಯೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.

೫. ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಡುಗೆ, ಹಾಗೂ ಶಾಸನಸ್ಥ ಚಂಪೂರಚನೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲ ಶಾಸನಪಠ್ಯಗಳ ಕವಿಲಿಖಿತ, ಶುದ್ಧ, ಛಂದೋಬದ್ಧ ರೂಪಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನಂತರ ಆಗಬೇಕಾದ್ದು. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ವಿವೇಚನೆ ವಿಶದವೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟವೂ ಆಗುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

೨೯. ಅರಸುಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಶ್ರೇಣಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಸಾಧನೆ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ. ಆಯಾಮನೆತನದ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುನೋಟವಾಗಿ, ಗಣ್ಯರಾದ ಅರಸರ ಆಳಿಕೆಯ ಅವಧಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸಿ ಬಿಡಿನೋಟವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಶ್ರೇಣಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದ್ದುವು ಎಂಬುದರ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿದ್ದ ನಿಯೋಗಗಳು ಹೇಗೆ ಹೆಸರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವು, ಆ ಒಂದೊಂದೂ ನಿಯೋಗದ ಪರಿಭಾಷೆಯೇನು, ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ಯಾವ ತೆರನಾದುದು, ಮೇಲಾಳಿಕೆ ಕೀಳಾಳಿಕೆಗಳ ಸೀಮೆಗಳೇನು, ಅವನ್ನು ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ನೆಲೆಯಾದ ರಾಜಧಾನಿಯಿಂದ ಆ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮವೊಂದರ ವರೆಗೆ ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು, ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಬಹುದು, ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಬಹುದು, ಮಂಡಲ ನಾಡು ಸ್ಥಳ ಸೀಮೆ ಊರುಗಳ ಭೇದವೇನು? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೌಟಿಲೀಯ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಂಥಗಳು, ಶುಕ್ರನೀತಿಸಾರ, ಕಾಮದಂಕೀಯ ನೀತಿಸಾರ ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ತೌಲನಿಕವಾಗಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ, ರಾಜ, ನಿಯೋಗ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾರವರ್ಗ ಹೀಗೆ ಮೂರು ಮುಖ್ಯವಿಭಾಗಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ (ರಾಜಧಾನಿ, ಸ್ವಂಧಾವಾರ, ನೆಲೆವೀಡು, ಸ್ಥಿರಶಿಬಿರ ಇ), ನಗರದ (ಪುರ, ಖೇಟ, ಖರ್ವಡ, ಕುಬ್ಜಕ, ಪಟ್ಟಣ ಇ.) ಗ್ರಾಮದ (ಪಳ್ಳಿ, ಹಳ್ಳಿ, ಊರು, ಹಾಳು, ಬೆಲೆ, ವಾಡಿ, ನತ್ತ, ಪೋಡು, ಕೊಪ್ಪ, ಬಾಳು, ಕುಪ್ಪೆ, ಗುಪ್ಪೆ, ಗುಳಿ, ಕೋಡು, ಮೊಟ್ಟು, ಗುಂಡಿ, ಕಾಡು, ದೊಡ್ಡಿ, ಗಟ್ಟಿ, ಪಾಳ್ಯ, ಕಟ್ಟೆ, ಕೋಟೆ, ಕಲ್ಲು ಇ.) ವಿವಿಧ ನೆಲೆಗಳನ್ನುಕುರಿತ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದುಮುಖವಾದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅಧಿಖಾರಿಯೋ ಯಜಮಾನನೋ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಮಾತ್ಯಶ್ರೇಣಿಯ (ಮಹಾಪ್ರಧಾನಿ, ಮಹಾಮಾತ್ಯ, ದಂಡನಾಥ, ಮಹಾದಂಡನಾಥ, ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ, ಮನೆವೆಗ್ಗಡೆ, ತಂತ್ರಪಾಳ, ಗೃಹಮಹತ್ತರ), ನಿಯೋಗಿಗಳ (ಅಕ್ಷಪಟಲ, ರಜ್ಜುಕ, ಪತ್ತಳಕರಣ ಇ.) ಮತ್ತು ಕುಮಾರ ವೃತ್ತಿ, ಬೀವೃತ್ತಿ, ಅಚಲವೃತ್ತಿ, ಅಣುಗವೃತ್ತಿ ಇ. ವೃತ್ತಿವಂತರ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಥ ಅಧ್ಯಯನ

ವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಗಾವುಂಡ (ಪ್ರಭುಗಾವುಂಡ, ನಾಳ್ಗಾವುಂಡ, ಉರ ಗಾವುಂಡ ಇ.) ಮನ್ನೆಯ, ಪ್ರಭು, ನಾಳ್ಳುಭು ಈ ವಿಚಾರವೂ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

೪೦. ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ

ಶಾಸನಗಳೂ ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ ಇಲ್ಲವೆ ಚಂಪೂಕಾವ್ಯಗಳೇ. ಕೆಲವು ಸರಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಗದ್ಯದ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ. ಉಳಿದ ಬಹುಪಾಲು ಶಾಸನಗು ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಂತೆ ರುಚಿರವಾದವು, ಆಸ್ವಾದ್ಯವಾದವು. ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಡಳಿತಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಮೌಲ್ಯವಂತೂ ಯಾವುದೇ ಕಾವ್ಯಕತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಮೌಲ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಮೆಯಾದುದಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಸತ್ತ್ವ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹಲವು ಶಾಸನಸಾಹಿತ್ಯಸಂಕಲನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಶಾಸನಕವಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಿವೇಚನೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ; ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆ ಸಂಬಂಧದ ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಬಂದಿವೆ; ವಸ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಮೌಲ್ಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿವರಣೆಗಳೂ ಸಾಗಿವೆ. ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ದೇಸಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್, ಎಂ.ಹನುಮಂತರಾವ್, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಿತ್ತಿ, ಎ.ಎಂ. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಇವರು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಶಾಸನಕವಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಲವಾದರೂ ಶಾಸನಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ತಕ್ಕ ವಿವರಣೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ತುಂಬ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ, ಶಾಸನಗಳ ವಿವಿಧ ಭಂಡ: ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ವಿಸ್ತೃತವಿವೇಚನೆ. ಶಾಸನಭಂಡಸ್ಥಾನ ಕುರಿತು ಈ ವರೆಗೆ ನಡೆದಿರುವುದು ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು. ಶತಮಾನಗಳು ಕಳೆದಂತೆ ಭಂಡಸ್ಥಾನಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು, ಅಕ್ಷರ-ಮಾತ್ರ-ದೇಶ್ಯ ಭಂಡಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವೈವಿಧ್ಯ, ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಪ್ರಮಾಣಪರಿಚ್ಛಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ, ಅಪೂರ್ವವಾದ ಭಂಡಸ್ಥಾನಗಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಶಾಸನಭಂಡಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲಸಮಾಡುವಾಗ ಕವಿಲಿಖಿತ ಶುದ್ಧ ಭಂಡೋಬದ್ಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಮನಗಂಡು ಮುಂದುವರಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಪ್ರದಾಯಸಿದ್ಧವೂ ಪೂರ್ವಪರಿಚಿತವೂ ಆದ ಭಂಡಸ್ಥಾನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕವಿಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಿಶೇಷಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಹೊಸಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನೂ ತುಳಿಯುವ ಹೊಸಹಾದಿಗಳನ್ನೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪದ್ಯಗಳು (ಉದಾ. 'ಸೂಕ್ತಿಸುಧಾರಣವ' ನೋಡಿ) ಹಾಗೂ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಇವನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಉದಾ.ಗೆ, 'ಅಜಿತಪುರಾಣ'ದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ಕಲ್ಲೊಳಿಟ್ಟಕ್ಕರಮೆಂಬಿನೆಗೆಮೆಸೆದೆಪುದು ನೃಪಶಾಸನಂ" (೧೨-೧೫), 'ಮಲ್ಲಿನಾಥಪುರಾಣ'ದ "ಕಿಸುವಲಗೆಗಳಿಂ ಬರೆದತ್ತಿದ ಶಾಸನಕೇಂ ದೊರೆಯಾದುವೊ ಸೊನೆಯ ಪನಿ" (೬-೨೧) ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಶಿಲಾಶಾಸನ ತಾಮ್ರ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತವಾಗಿವೆ.

೪೧. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥ ಪಂಗಡಗಳು

ವಿಶಾಲವಾದ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವಧರ್ಮಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ತತ್ವಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಪೋಷಣೆ, ಅವು ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಬಗೆ ಈ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆದಿವೆ, ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಜೈನಾದಿ ಚತುಸ್ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದು, ಈ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೆಲಸಗಳಾಗಿವೆಯಾದರೂ ಇನ್ನೂ ಆಯಾ ಶಾಖೆಯ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ವರೂಪ, ವಿಕಾಸಪಥಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಬೇಕಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿದಿತ. ಜೈನಧರ್ಮದ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಗಣ ಗಚ್ಚ ಬಳಿ ಅನ್ವಯಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುವಾಗಿವೆ. ಇವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಾಗ ಸ್ಥಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪದೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡುವಂತಿವೆ. ಪ್ರಮುಖ ಶಾಖೆಯಾದ ಯಾಪನೀಯ ಸಂಘವೂ ಹೀಗೆಯೇ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇವುಗಳದೇ ಒಂದು ವಿವರಣಕೋಶವನ್ನು ಆಕರಸಹಿತ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಯಾ ಶಾಖೆಯ ಜೈನಮುನಿಗಳ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಇದರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಭೌದ್ಧಧರ್ಮ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಶಾಸನಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಿಸಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು (ನೋಡಿ: ಭೌದ್ಧಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ-೩, ೧೯೯೯, ಪು.೧೯-೨೬) ಮುನ್ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಭೌದ್ಧಧರ್ಮದ ನೆಲೆಗಳು, ಪೋಷಣೆ, ನಂಬಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಗೆ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆ. ತಾಳ್ಮೆ ವಸಂತಕುಮಾರರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಭೌದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು (೧೯೮೮) ಮುನ್ನಡೆಸಿ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶೈವಶಾಖೆಗಳು ಕಾಪಾಲಿಕ ಲಕುಳೀಶ ಪಾಶುಪತ ಕಾಳಾಮುಖ ಕೌಳ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನೂ ಇನ್ನೂ ವಿವರವಾಗಿ, ವಿಶದವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಮಶಿವನ 'ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ' ಮೊದಲಾದ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವಿವರಣಕೋಶವೊಂದರ ಸಿದ್ಧತೆಗೆ ಸಂಶೋಧಕರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ವೈದಿಕಧರ್ಮದ ವಿಚಾರ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಆದಂತಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಕೊಂಚ ವಿಚಾರ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಗಳನ್ನೂ ವೃತ್ತಿವಂತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಕುರಿತ ಹಾಗೆ ಕ್ರೋಡೀಕೃತವಾದ ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ ಇನ್ನೂ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರ ಸಹಿತವಾಗಿ ವೈದಿಕರ ವೃತ್ತಿಗಳು, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಣತಿ, ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮ ವಿಶೇಷಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ಅಂಥ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಬಹುದಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒಂದು ವಿವರಣಕೋಶ ಸಿದ್ಧವಾಗಬಹುದು.

ಈಚಿನ ಕಾಲದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು, 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾತಾಂಡ', 'ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಖಂಡ' ಮೊದಲಾದ ಆಕರಗಳು ಪಂಗಡಗಳ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತರಾದ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ರತ್ನದ ಗಣಿಗಳಾಗಿ ಒದಗುತ್ತವೆ.

೪೨. ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ ರಾಜರ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಡಳಿತ ವಿಜಯ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ವಂಶಾವಳಿವಿವರಗಳು ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಕುರಿತರೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಕೆರೆಗಳು, ತೋಡಿಸಿದ ನಾಲೆಗಳು, ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳು, ಪೋಷಿಸಿದ ಕಲೆ ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಧರ್ಮಗಳು, ಪಂಥಗಳು, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು, ಅಗ್ರಹಾರ ಹಳ್ಳಿ ನಗರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಆಡಳಿತದ ಪರಿಕ್ರಮ, ಸಾಮಾಜಿಕಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳು, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಬದುಕು ಬವಣೆ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕುರಿತಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಡೆಸುವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ರಿ.ಶ ೪೫೦-೧೧೫೦ವರೆಗೆ, ೧೧೫೦ರಿಂದ ೧೩೪೦ವರೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆದಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಶಾಸನಗಳ ಅವಲೋಕನವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಸಾರಗ್ರಾಹಿಯಾದ, ಒಟ್ಟುನೋಟವಾದ ಒಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವುಂಟು. ಇಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಒಂದೊಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಯಥೋಚಿತವಾದ ಉದ್ಧೃತಿಗಳಿಂದ (ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಆಯ್ದು ತೆಗೆದು) ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೇ ಬರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಗ ಮಾತ್ರವೇ ವಿಷಯಗಳು ವಿಶದವಾಗಿ ಆಕಾರಗೊಂಡು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವೂ ಮಹೋನ್ನತಿಯೂ ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯ. ಅದು ಅವಶ್ಯವೂ ಹೌದು. ಆಗ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯದು ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನೂ ಅನುಬಂಧದ ಕಲೆಗಳ ಭಾಗವನ್ನು ತನಿಯಾಗಿ ಒಂದೊಂದೇ ಅಧ್ಯಯನ ಒಂದೊಂದು ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವಾಗುವ ಹಾಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಬಹುದು.

ಇದು ಒಂದು ಸಂಗತಿ. ಮುಂದೆ ೧೧೫೦ ರಿಂದ ೧೮೫೦ರ ಅವಧಿಯ ೭೦೦ ವರ್ಷಗಳಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ಸಾರಗ್ರಾಹಿಯಾದ, ಒಟ್ಟು ನೋಟವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನೂ ಒಂದೊಂದೇ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ಸಾವಿರಾರು ಶಾಸನಗಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಭಿತ್ತಿ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದೆ.

ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಂಗತಿ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ತುಂಬ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವಿಷಯ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಬದುಕು ಬವಣೆಗಳ ಉತ್ಕಟವಾದ ಚಿತ್ರಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದು, ಅವನ್ನು ವರ್ತಮಾನಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಣ-ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಅದರ ಒಂದು ಸಮಗ್ರಚಿತ್ರವನ್ನು ಒಂದು ಅಥವಾ ಹಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳಾಗಿ ರೂಪಿಸಲೂ ಬಹುದು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಒಂದು ಸರಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನಕಥನವೂ ಆಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

೪೩. ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಪದಕೋಶ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಜೀವನವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಪದಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾವಿರಗಟ್ಟಲೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವದ ಪದಗಳು ಆಯಾಕಾಲದ ಜನರೂಢಿಯಲ್ಲಿ, ಜನಪದದ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಲ್ಲಿ, ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದು, ಕಾಲಕಳೆದಂತೆ ಅವುಗಳು ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದಿರುವುದೋ ನಷ್ಟಪ್ರಯವಾಗಿರುವುದೋ ಆಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಸುಲಭವಾದರೂ ವಿವರಿಸಿ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಶ್ರಮಸಾಧ್ಯವಾದ್ದು. ಇವನ್ನು ಸಮಗ್ರ ಭಾರತೀಯವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೇತರವಾದ ಆಕರಗಳ ಪರಿಶೀಲನದಿಂದ, ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ನಿಘಂಟುಗಳ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಸಮುದಾಯದ ರೀತಿ ರಿವಾಜುಗಳಿಂದ, ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವದ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಗಾಗಿಯೇ ರಚಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡು, ಅಂಥ ಪದಕೋಶದ ರಚನೆಗೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ, ತುರ್ತಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪದಕೋಶ ಒಂದು ರಈತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಹಾಗೆ ಯಥೋಚಿತವಾದ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ, ಅಕಾರಾದಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳ ವಿವರಣೆ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಈ ಪದಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ವರೂಪವೆಂದರೆ: ಇದು D.C. Sircar ಅವರ Indian Epigraphical Glossary (1966), Kunduri Eswara Dutt ಅವರ Inscriptional Glossary of Andhrapradesh (1967) ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು. ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿರುವುದು ಕೂಡ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ.

ಇಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ, ಸಮಾಜ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಧರ್ಮ, ಕಲೆಗಳು, ಜಾತಿ-ಪಂಗಡಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಧಿಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿಮೆಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು ರಕ್ಷಾಯಂತ್ರಗಳು, ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು, ಮುದ್ರೆಗಳು ಲಾಂಛನಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ನೆಲೆಗಳು, ಪೌರಾಣಿಕ ಆಶಯದ ಸ್ಥಳ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕೃಷಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು, ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಜ್ಞಾನದ ಪಂಚಾಂಗವಿವರಣೆಗಳು, ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರಗಳು, ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪ, ಗಣಿತ ವೈದ್ಯಗಳು, ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳು, ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು, ದೇಶೀಯ ವಿಜ್ಞಾನಗಳು, ಜಾನಪದರ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಸ್ಯವಿಶೇಷಗಳು, ಲೋಹವಿದ್ಯೆ, ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಎನ್ನಬಹುದಾದ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಗಮನಾರ್ಹಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಆಕರಸಹಿತ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಗಳಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೂ ವಿಸ್ತೃತ ವಿವೇಚನೆಯ ಲೇಖನ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥರಚನೆಗೆ ವಸ್ತುವಾಗ ಬಹುದಾದರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಏಕತ್ರ ಒಂದು ವಿಶ್ವಕೋಶದೃಶ ವಿವೇಚನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪರಾಮರ್ಶೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ಆಗಬಹುದು.

೪೪. ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಕಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಗತಿಗಳು

ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಕುತೂಹಲದ ರತ್ನಭಂಡಾರಗಳು. ಆ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೊರೆಯು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆಹಾಕಿದರೆ ಬಳಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ, ಅವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು, ರಸಿಕತೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ; ಅವರ ಲೌಕಿಕಸಮೃದ್ಧಿ, ಬದುಕಿನ ನೆಮ್ಮದಿ ಯುತನಾದವು ಎಂಬುದನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರುತ್ತವೆ. ಗತ ಶತಮಾನಗಳ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಾಜ ಜೀವನದ ಸುಂದರ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ:

೧. ಪ್ರದರ್ಶನಕಲೆಗಳು-ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರ, ಇಂದ್ರಜಾಲ, ವಾಸ್ತುವಿದೆ ಇತ್ಯಾದಿ: ಈ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಿತ ಬೆಳೆಸಿದ ಅರಸುಮನೆತನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಶತಮಾನಗಳ ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಆಳುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಕಲಾವಿದರು ಈ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ, ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳ ವಿವರಣೆಗಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಲೂ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಒಂದು ನೋಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಸಂಗೀತ-ನೃತ್ಯ, ಚಿತ್ರ, ಶಿಲ್ಪ-ವಾಸ್ತುವಿದ್ಯೆ, ಇಂದ್ರಜಾಲ ಹೀಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಿಂದ ಮೈಸೂರೊಡೆಯರ ಕಾಲದ ರೆಗೆ ಅರುಮನೆ ತನಗಳ ಅನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಒಟ್ಟುನೋಟವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಆಗ ಆಯಾ ಕಲೆ ಅಥವಾ ವಿದ್ಯೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಪರಿ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ.

೧. ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು- ವೇಷಭೂಷಣಗಳು: ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಾಗೂ ಕಲಾಭಿರುಚಿಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮುನ್ನಡೆದಿದ್ದಾರೆ, ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಸಂಗತಿ ಇದು. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವೇಷಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವೃತ್ತಿಪರರ ವಿಚಾರವುಂಟು; ಬಗೆಬಗೆಯ ವೇಷಗಳ, ಆಭರಣಗಳ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು. ಇವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆದ ಮಾತುಗಳ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಈಗ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಹಾಗೂ ಹಳಗನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ-ವೇಷಭೂಷಣಗಳ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ, ಈಗಲೂ ಜನರೂಢಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ, ಇವನ್ನು ತುಲನೆಮಾಡಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ದೇವಾಲಯಗಳ ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಅವನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುವ 'ಮಾನಸಾರ'ದಂತಹ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಆಯಾ ಭಾಷಾಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಬೇರೆಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದಿವೆ. ಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಅವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೨. ಕ್ರೀಡೆ-ಮನೋರಂಜನೆ: ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದ ಸಾರ್ವದೇಶಿಕವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆಯ ವಿಷಯ ಇದು. ಒಳಕೋಣೆಯ ಹಾಗೂ ಹೊರಬಯಲಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಹಾಗೂ ಮನೋರಂಜನೆಯ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡದ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಹಾಗೂ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪೀಳಿಗೆಗಳವರ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಹವ್ಯಾಸಗಳು ದೃಶ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಟ್ಟುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೆತ್ತ (ಪಗಡೆಯಾಟ), ಕಂದುಕಕ್ರೀಡೆ (ಚಂಡಿನಾಟ) ಇವು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿದರೂ, ಮನೋರಂಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೃಗಯೆ (ಬೇಟೆ) ಪ್ರಹೇಳಿಕೆ (ಒಗಟು ಬಿಡಿಸುವುದು) ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಚುರತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ಈ ಎರಡೂ ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕ್ರೀಡೆಗಳೂ ಮನೋರಂಜನೆಯ ಹವ್ಯಾಸಗಳೂ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಚ್ಚಿ ತೆಗೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಆಗ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೊಮ್ಮಗ ಇಂದ್ರರಾಜನು ಕಂದುಕಾಗಮದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸನದ ವಿವರಗಳಂತೂ ಅಪೂರ್ವವಾದವು.

ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಶಾಸನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಒಂದುದೊಡ್ಡ ನಿಬಂಧವನ್ನೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೪. ಆಹಾರ-ಪಾನೀಯಗಳು: ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯದಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ದೊರೆಯುವಷ್ಟನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು.

೪೫. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು

ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿ ಅಂಥ ಶಾಸ್ತ್ರಕೃತಿಗಳ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ಕೈಕೊಂಡ

ಜನೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಾಧನೆ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯ.

ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಗತಿ ಪ್ರಗತಿಗಳ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತೀಯರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೂ ಸಾಧನೆಗಳೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವೂ ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿದ್ದುವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ. ಆರ್ಷೇಯ ವಿಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ದಿಕ್ಕುದಿವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸಂಗತಿಗಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ, ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿವೆ; ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವು ಪ್ರಚಾರವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯವಾದುದು.

ಆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವುವು? ಗಣಿತ, ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣಿತ, ರಸವಿದ್ಯೆ, ನಗರನಿರ್ಮಾಣ, ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ, ವೈದ್ಯ, ಕಾಲಮಾಪನ, ದೂರಮಾಪನ, ಅಳತೆ-ತೂಕಗಳ ಪದ್ಧತಿ, ರತ್ನಪರೀಕ್ಷೆ ಈ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಅವು ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ.

ಅಲ್ಲದೆ ಲೋಹಕರ್ಮ, ತಕ್ಷಕರ್ಮ, ನೇಕಾರಿಕೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ, ಚಮ್ಮಾರಿಕೆ, ಉಪ್ಪಾರಿಕೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಗುರುತಿಸಿ, ಆ ಸಂಬಂಧವಾದವನ್ನು ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯೆಗಳಾಗಿಯೋ ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಾಗಿಯೋ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವೇಚನೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡೇ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾಲೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಲೌಕಿಕವಿದ್ಯೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ಈ ವಿದ್ಯೆಗಳ ವಿರಾಸಪಥದ ಭಾಗವಾಗಿಯೇ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ದೃಕ್ಪಥ ಪ್ರಯೋಜಕಾರಿಯಾದುದು.

೪೬. ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ, ನಾಣ್ಯಪದಕೋಶ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರಸುಮನೆತನಗಳು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಟಿಂಕಿಸಿ ವಿತರಣೆಗೆ ಕೊಟ್ಟ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಎಂ.ಎಚ್.ಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದವರ ಕಾಲದಿಂದ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಎ.ವಿ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿಯವರೂ ಗಣೇಶ್, ಗಿರಿಜಾಪತಿ, ಎಚ್. ಖಂಡೋಬ ರಾವರ ಈ ಕೆಲವರೂ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಭಾರತದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ, ಆ ನಾಣ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳೂ ಉಂಟು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರಸುಮನೆ ತನಗಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಣಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು, ಲೋಹ, ತೂಕ-ವ್ಯಾಸ, ಮುಮ್ಮುಖ-ಹಿಮ್ಮುಖಗಳ ಮುದ್ರೆ-ಸಂಕೇತಗಳು, ಕಲೆಗಾರಿಕೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಅವಕಾಶಗಳುಂಟು.

ನಾಣ್ಯದ ಹೆಸರುಗಳು, ಅವುಗಳ ಬೆಲೆಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಇವೂ ಪರಿಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಕುತೂಹಲದ ಅಧ್ಯಯನವಿಷಯಗಳೇ. ಸಂಶೋಧಕರು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದರೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಎಂ.ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಕನ್ನಡಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂಬ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಚಿಹ್ನೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧನೆಗಳು ನಡೆದು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಬೇಕಾಗಿವೆ. ಅಣ್ಣಾಜಿಯ 'ಸೌಂದರವಿಳಾಸ', 'ಮಾನೌಮಿಯ ಚೌಪದ', ಎಂ.ಎಸ್. ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿವರದ ಕೃತಿಗಳು ಈ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅವೆಷ್ಟೋ ನಾಣ್ಯಗಳ ವಿಚಾರ ಶಾಸನೋಕ್ತವಲ್ಲ. ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಇವನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರದಲ್ಲಿ,

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೌಲ್ಯ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕನ್ನಡ ಗಣಿತಗ್ರಂಥಗಳು ತುಂಬ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳ ಅವಲೋಕನ ಫಲಕಾರಿಯಾದುದು.

ದಿಟವಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಒಂದು ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯದ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಮೂದುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಾದಿಶಬ್ದಗಳುಂಟೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ಕೋಶ ಸಚಿತ್ರವಾಗಿರಬೇಕು; ಆಗ ವಿಷಯಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಹೆಚ್ಚು.

೪೨. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯ

ಶಾಸನಗಳೆಂದರೆ ರಾಜಾಜ್ಞೆಗಳು, ಅರಸರ ಪಾಳೆಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಸೋಲು ಗೆಲುವುಗಳು, ದಾನ-ದತ್ತಿಗಳು, ದೇವಾಲಯ-ವಾಸ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಗಳು ಮತ್ತು ದೇಯದೇಯಗಳು, ಆತ್ಮಬಲಿಗಳು ಈ ತೆರನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಒಳಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಅಜ್ಞಾತ ಅನಾಮಧೇಯ ಅತಿಸಾಮಾನ್ಯ ಆದ ಮನುಷ್ಯನ ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳೂ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಎಡೆಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಜನಜೀವನದ ಬಹುಭಾಗ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನಿಂದಲೇ, ಅವನಿಗಾಗಿಯೇ ಆವರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಕಣ್ಣು ಬೇಕು, ಮನಸ್ಸು ಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕಸುಧಾರಣೆ, ಸಂಪದಭ್ಯುದಯ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುವ, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶ್ರಮಿಸುವ ಸರ್ಕಾರಗಳಿವೆ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ, ಸಂಘಟನೆ ಹೋರಾಟಗಳಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಚಾರಿತ್ರಿಕಯುಗದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬದುಕಿ ಬಾಳಿದ್ದಾನೆ, ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಉಂಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕುತೂಹಲಕರವಾದುದು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಮಾತು.

ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯ ದಡ್ಡ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ, ಕುಲಹೀನ, ನಿರುದ್ಯೋಗಿ, ದರೋಡೆಕೋರ, ಕಳ್ಳ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಿಪಾಯಿ, ಬಡ ರೈತ, ವ್ಯಾಪಾರಿ, ಮೂಟೆ ಹೊರುವ ಆಳು, ಸೇವಕ, ಪರಿಚಾರಕ, ಮೋಸಗಾರ, ಕುಡುಕ, ಜೂಜುಕೋರ, ವ್ಯಭಿಚಾರಿ, ರೋಗಿ, ಯಕ್ಷಿಣಿ ಮಾಡುವವನು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಲಾವಿದ, ಕಥಕ, ಬಿಟ್ಟಿ ಕೆಲಸದ ಕೂಲಿ ಹೀಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಈ ಸ್ವಭಾವದ, ಕೆಲಸದ ಹೆಣ್ಣು ಕುಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಾಳೆ. ಇವರ ವ್ಯವಹಾರಪ್ರಪಂಚದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿಯಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೇ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕರ ಶೋಧ. ಅಂತಹವನ್ನು ಹೆಕ್ಕಿ ತೆಗೆದು, ಅದು ಬಂದ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಆಡಳಿತ ಯಾವುದು, ಆಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಯಾವ ತೆರನಾದವು ಇವನ್ನು ಈ ಸಾಮಾನ್ಯಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕು ಬವಣೆಗಳ ನೋಟದಿಂದಲೂ ನೋಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವಿದ್ಯೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಸ್ವಶ್ಯಾಸ್ಪಶ್ಯತೆ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಮೌಢ್ಯ ಇಂಥ ಸಂಗತಿಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದೂ ನಮಗೆ ವರ್ತಮಾನಸಮಾಜವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಯಾಗಿದೆ.

೪೩. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ ಬಲಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೀರಜೀವನ ಉತ್ಕರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಆತ್ಮಬಲಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಹಲವು, ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಪರಿಶೀಲನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜನಜೀವನದ ಒಂದುಮುಖವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಭುತ್ವಶಾಹಿ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಆದ ಎರಡು ಮುಖಗಳ ಅನೇಕ ವಿವರಗಳುಂಟು. ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಈಗ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ನಡೆದಿದ್ದರೂ, ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಮಗ್ರಿಯುಂಟು. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಆತ್ಮಬಲಿ ಎನ್ನುವುದು ವಿಶ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ತೌಲನಿಕ ವಿವೇಚನೆಗೂ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಸುಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಬಲಿಯ ನಿಜಸ್ವರೂಪವೂ ಪರಿಭಾಷೆಯೂ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದರಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಕಾಸಪಥದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವುದೂ ಶಕ್ಯವಿದೆ.

ಸಮಾನಾಂತರ ವಾಹಿನಿಯಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶದ ಆತ್ಮಬಲಿಯ ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಉಂಟು. ಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳು ವಿವರಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ದೇಹತ್ಯಾಗಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿವೆಯೆನ್ನುವುದೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗಳ ಕಥನ ಮೊದಲಾದ ಆಕರಗಳನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯವಿದೆಯೆನ್ನುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದ್ದು.

ಐತಿಹಾಸಿಕವಾದವು ಸಿಡಿತಲೆ, ಜೋಳವಾಟ, ಲೆಂಕವಾಟ, ವೇಳೆವಾಟ, ಕೀಚ್ಚುಂಟೆಯಾಗುವುದು, ಗರುಡಸಂಪ್ರದಾಯ, ಸತಿಸಹಗಮನ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಸಲ್ಲೇಖನ-ಸಮಾಧಿಮರಣ, ಭೃಗುಪತನ, ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ, ಜಲಪ್ರವೇಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಧಾರ್ಮಿಕಸ್ವರೂಪದ ಆತ್ಮತ್ಯಾಗದ ವಿಚಾರಗಳು ಕೂಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ತುಲನಾತ್ಮಕ ಆದ ಪರಿವೀಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಆತ್ಮಬಲಿಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವಾಗ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ನೆರವು ಪಡೆಯುವುದು ಕೂಡ ಅಗತ್ಯ; ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ, ವಾಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ಹೇಗೆ ತೋರಿಸಿದೆಯೆಂಬುದರ ಸಚಿತ್ರವಿವರಣೆಯೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು.

೪೯. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ವಿದ್ವತ್ತೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ವಿದ್ಯೆ ವಿದ್ವತ್ತೆಗಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಪೋಷಣೆಯಿದ್ದುದನ್ನು ಶಾಸನಗಳು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಷಯವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ಕಾಮತ್ ಅವರು ಬರೆದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹೊರತಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಾಗಲಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಾಗಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸ್ವತಂತ್ರಗ್ರಂಥ ಬಂದ ಹಾಗೆ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೆಲಸ.

ಅಗ್ರಹಾರ, ದೇವಸ್ಥಾನ-ಮಠ, ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿ ಮತ್ತು ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಖಾಸಗಿಯಾಗಿಯೂ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಶಾಸನ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಸಮಾನಾಂತರಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ದೃಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಘಟ್ಟದ ವರೆಗೆ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ, ಸಾರಾಂಶರೂಪದ ಕಥನಗಳು ಬಂದಿವೆ (ಉದಾ. ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ: ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ). ಆದರೆ ೧೧೫೦ರ ಬಳಿಕ ದೊರೆಯುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಶಾಸನಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಡೆದು, ಇನ್ನೂ ಸಂಗತಿಗಳು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅಗ್ರಹಾರಗಳು: ಅರಸುಮನೆತನಗಳು ಇಲ್ಲವೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ ಈ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಹಾರಗಳ ಸ್ವರೂಪ, ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಯಜಮಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ, ವೈದಿಕ ವಿದ್ಯೆ ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಸಂಗ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ತೆಯ ಪೋಷಣೆ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಗಳು: ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಈ ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರಗಳ ವಿಶೇಷಗಳು, ಅವಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ ದತ್ತಿಗಳು, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಗಳ ಶೋಧ, ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರಿಕಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಮತ್ತು ಮಠಗಳು: ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುವ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಆಗಿದ್ದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೀವನಕ್ರಮದ, ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಿವೇಚನೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಲೊಟಗಿ ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ ಮೊದಲಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಶಾಸನಗಳ ಪೂರ್ಣಪಾರದ ಉದ್ಭೂತಿ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತರೋತ್ತರಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನಗಳ, ವಿವರ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಸ್ಥಾನಪತಿ, ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮೊದಲಾದವರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿರುವ ಕೆಲವರು ವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರ ಬಗೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶೋಧಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿವೆ.

ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಗಳು: ಈ ಶಬ್ದದ ಬಗೆಗೆ ಇರುವ ವಿವಿಧ ಚರ್ಚೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಗಳ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ, ತಾಳಗುಂದ ಮೊದಲಾದಡೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಅಂತಹ ನೆಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತುಲನಮಾಡಿಯೂ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲಶಿಕ್ಷೆ ಪ್ರೌಢವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಗಳಿಗೆ, ಸ್ತ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ವಿಶೇಷವಾದ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ಆಧಾರಗಳು ಪಂಪನ ಕಾಲದಿಂದ 'ರಾಜಾವಳಿಕಥಾಸಾರ'ದ ದೇವಚಂದ್ರನ ವರೆಗೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವು ಕುತೂಹಲಕರವೂ ಆಗಿವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ೪, ೧೧, ೧೪, ೧೮, ೨೨, ೨೪ ಮತ್ತು ೨೯ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಸ್ಥಾನಪ್ರಚುರತೆಯೂ ಸೇರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತದ ರಾಜಶೇಖರ ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ ಈ ಕೆಲವರು ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ ಲಕ್ಷಣಗ್ರಂಥಗಳ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ವಿದ್ವತ್ತೆಗಳನ್ನೂ ಪದವಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೈದಿಕವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲದೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿದ್ಯಾಪೋಷಣೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಸಹಾಯವಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳು, ವೃತ್ತಿಪರ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಇದ್ದ ಅವಕಾಶಗಳು, ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಪಂಥಗಳ ವಿಶೇಷ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ರಮಗಳು, ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಲಸೆಗಳು ವೃತ್ತಿಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸಂಗವೈವಿಧ್ಯ ಮೊದಲಾದವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರು ಕೂಡ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದು ವೈದಿಕಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಾಗೆಯೇ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದು (ಇಮ್ಮಡಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡನ ೧೬೦೫ರ ಕೆಂಪಾಪುರ ಅಗ್ರಹಾರದ ದಾನಶಾಸನ) ಇಂಥ ಅವೆಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ಸವಿಸ್ತರವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫೦. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ-ನೀರಾವರಿ

ಕೃಷಿ ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ಮುಖ್ಯಸಂಗತಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಸಂದಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ಕೃಷಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯಸ್ವರೂಪ, ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ, ಗದ್ದೆ ಬೆದ್ದಲು ತೋಟ ತುಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆ ಹಳ್ಳ ತೊಬು ಕಟ್ಟಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು, ದೇವದೇಯ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಗಳ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಾಡುವ ದಾನದತ್ತಿಗಳು ವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಭಾಗಪದ್ಧತಿ, ಉಂಬಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಅವುಗಳ ವಿನಾಯಿತಿಗಳು, ಕೃಷಿಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಜೀವನವಿಧಾನ ಈ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ನಡೆದಿವೆ; ಅವು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಇವು ಯಾವುದೋ ಕಾಲಘಟ್ಟಕ್ಕೆ, ಅರಸುಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ನಡೆದಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳೂ ಅರಸುಮನೆತನಗಳೂ ಅಳವಡುವುದಾದರೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರಚಿತ್ರ ದೊರೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಕೆರೆಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ದಾನ ದತ್ತಿಗಳ ವಿತರಣೆ, ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿಯ ಸ್ವರೂಪ, ಹೂದೋಟಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಲೇಗಾರರು ಇಂತಹವು ತುಂಬ ಕುತೂಹಲದ ವಿವರಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ಸೀಮೆವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿವೆ. ಕೆರೆಕಟ್ಟಗಳ ಬಾವಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ವಾಸ್ತುರಚನೆಗಳು ಸಹ ಸೇರಿದ್ದು ಅಧ್ಯಯನ ಸಚಿತ್ರವಾದರೆ ಮನೋಜ್ಞವಾಗುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿನಿಮಯದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸುವಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದ್ದು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ತನಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುವ ನದಿಗಳ ಹಾಗೂ ನದೀಪಾತ್ರಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯ.

ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಮತ್ತು ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗ್ರಾಂಥಿಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

೫೧. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ-ಪರಿಸರ

ವರ್ತಮಾನ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರಗಳ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗೃತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಕಾಪಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಭಾಗವಾಗಿ ಈ ದಿಕ್ಕಿನ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಯುವುದು ಇಂದಿನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಋತುಚಕ್ರದ ಉರುಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದ ವೈವಿಧ್ಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವರಿಗೆ ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಇವುಗಳನ್ನೂ ನದಿನದಗಳು ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಬದುಕು ಮಾಡುವ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳು ಇವುಗಳನ್ನೂ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿದೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪರಿಸರಗಳ ಪಾತ್ರ ಉತ್ಕಟವಾದುದು, ಗಾಢವಾದುದು ಎನ್ನುವುದರಿಂದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಸಂಬಂಧ ಅವಿಭಾಜ್ಯವೆನ್ನುವಂತೆ, ಪ್ರಾಣಿಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂಬಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ೧೮ ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧದ ವರ್ಣನೆಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಅರಸರ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಟಾಕನಿರ್ಮಾಣ, ಉದ್ಯಾನನಿರ್ಮಾಣ/ವನರಾಜಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನ (ಕ್ಷಿತಿರುಹನೋಂಪಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ: ಸೌ.ಇಂ.ಇ.೨೦, ೧೭೫ ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ರಚಿಸಿದ ಕವಿಗೂ ವೃಕ್ಷಗಳ ದಾನ ನೀಡಿದುದು ಕುತೂಹಲಕರ ಅಂಶ.) ಇವು ಅಗ್ರಹಾರ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಪಂಪನ

ತಮ್ಮಜಿನವಲ್ಲಭನು ಕವಿತಾಗುಣಾರ್ಣವವೆಂಬ ಕೆರೆಯನ್ನೂ ಮದನವಿಲಾಸವೆಂಬ ವನವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿದ ವಿಷಯ ಕುರ್ಯಾಲ್ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ. ಇವು ಜನೋಪಯೋಗಿಯಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೃಗಯೆಯ ವರ್ಣನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಸಸ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪುಷ್ಕಲ ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ದಿಟವಾಗಿ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಸ್ಯಪ್ರಪಂಚ ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಿವೇಚನೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಬಹುದು ಎಂಬುದು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್.ಸ್ವಾಮಿ, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಈ ಕೆಲವರ ಪಂಪ ಹರಿಹರರ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಬರಹಗಳಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ವಿದಿತವಾಗಿದೆ (ಪ್ರ.ಕ.೫೪-೩, ೫೪-೧, ೪ ಇ); ಅಲ್ಲದೆ ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರು 'ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗಿಡಮರಗಳು' ಎಂಬ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಗೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಬಗೆಯ ಗಿಡಮರಬಳ್ಳಿಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲದ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪದಕೋಶವನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನೂ ಜತೆಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಂದೊಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ಪದಕೋಶವೇ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚವೇ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವಾಗ 'ಅಕಾರಾದಿ ನಿಘಂಟು' 'ಓಷಧಿಕೋಶ'ಗಳಂತಹ ಸಸ್ಯಪದಗಳ ನಿಘಂಟುಗಳು, ಮುಮ್ಮಡಿಯವರ 'ಚಾಮುಂಡಾ ಲಘುನಿಘಂಟು' ವಿನಂತಹ ಪದಕೋಶಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಜೊತೆಗೆ ಸಸ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗದ ವಿಚಾರವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಪರಿಸರ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಇನ್ನೂ ಹಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಭೂಕಂಪ, ಕಾಡುಕಿಚ್ಚು, ನದೀಪ್ರವಾಹ, ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಮುಂತಾದ ಅವೆಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫೨. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ಕನ್ನಡಿಗರು ನಾಗರಿಕತೆ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಸುಭಿಕ್ಷೆ ಇವನ್ನೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಭಾಗವಿದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ವರ್ತಕರ ಶ್ರೇಣಿಗಳು, ವರ್ತಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಇವುಗಳ ಶಾಬ್ದಿಕವಾದ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದವು. ವು ಹಲವು ಚಿಕ್ಕದೊಡ್ಡ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಶಬ್ದಗಳು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಯ್ಯಾವೊಳ ಐನೂವರ್, ವೀರಬಣಂಜುಗಳು, ಸೆಟ್ಟಿಗುತ್ತ, ಪಟ್ಟಣಸೆಟ್ಟಿ, ನಖರ ಇಂಥ ಮಾತುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹ.

ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಒದಗುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಇವುಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ, ಸಾಗಣೆ ವಿತರಣೆಯ ವಿಧಾನಗಳು, ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು, ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾದ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಚೀಲ ಸಿದ್ದಿಗೆ ಬುಧ್ಧಲಿ ಪಕ್ಕಲೆ ಮೊದಲಾದವು, ಆಮದು ರಫ್ತು ವಿಚಾರ, ಜಲ ಸ್ಥಳಯಾತ್ರೆಯ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳು, ದಾರಿಗಳು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಇವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಫಲಕಾರಿಯಾದುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಜೈನಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗ ಅವರು ಕೈಕೊಳ್ಳುವ ಜಲಸ್ಥಳಯಾತ್ರೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ಣಪಾಳ್ಯರ 'ನೇಮಿನಾಥ ಪುರಾಣ' ಮೊದಲಾದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಒಂದು ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಮೂಲಕ ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರವಹಿವಾಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತೇ (ಸಾಂಯಾತ್ರಿಕರು) ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದ್ದರೂ (ನೋಡಿ: ಬಿ.ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ, 'ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವರ್ತಕರು' ೧೯೮೨) ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಅಳತೆ ತೂಕಗಳು ಆಯಾ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಗಿದ್ದ ಪರಿಭಾಷೆಯ ಹೆಸರುಗಳ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳು, ಕೋಷ್ಟಕಗಳು, ಅಳತೆ ತೂಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೋಸಗಳು ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಧಾನಗಳು-ಇವು ಕೂಡ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯಗಳು.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ವ್ಯವಹಾರಗಣಿತ' ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗಣಿತಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಲು ಅಕವಾಶವಿದೆ. ರಾಜಾದಿತ್ಯನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವಷ್ಟನ್ನೂ ಬಳಸಿ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

೫೩. ಶಾಸನಸ್ಥ ಸ್ಥಲನಾಮ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮ

ಸ್ಥಲನಾಮ ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಗಳು ಈಗ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ವಿಷಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಾಮವಿಜ್ಞಾನದ ಎರಡು ಶಾಖೆಗಳೆಂದು ಅವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಭಾಷಿಕ (Socio - Linguistic) ಆದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೂ ಅವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಇತರ ಕೆಲವು ಮುಖಗಳೂ ಉಂಟು. ಸ್ಥಲನಾಮಗಳ ಅಧ್ಯಯನವಂತೂ ಈಯೆರಡರಲ್ಲಿ ಹವಿಚ್ಚು ಜಟಿಲವಾದುದು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಕರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದುಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯ ಇಲ್ಲವೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿರುವ ಆಕರಣಗಳಾಗಿವೆ. ಸ್ಥಳನಾಮ ಅಧ್ಯಯನಗಳ ಕೆಲವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಲೇಖನಗಳೂ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ; Placename Society of India ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಒಂದು ವಿದ್ವತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಭಾಗದ ಅಧ್ಯಯನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರು ಇವನ್ನು ಮೊದಲು ಓದಿ ಮನನಮಾಡುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಒಂದೊಂದು ಸ್ಥಳವೂ ತನ್ನ ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ ಗಡಿರೇಖೆಗಳನ್ನು ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಸೋಲುಗಲವುಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೂ ಹಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಯಿಸಿ ಹೊಸದುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸಕಥನದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾನನಿರ್ದೇಶನ ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ನಕ್ಷೆಗಳು ಪುನಾರಚಿತವಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ D.C. Sircar ಅವರ *Studies in the Geography of Ancient and Medieval India* (1971), Kunduri Eswara Dutt ಅವರ 'ಪ್ರಾಚೀನಾಂಧ್ರ ಚಾರಿತ್ರಿಕಭೂಗೋಳಮು' (1979), S.S. Ramachandra Murthy ಅವರ *A Study of the Telugu Place -names* (1985) ಇಂಥ ಪುಸ್ತಕಗಳ ನೆರವು ಪಡೆದು ಕೋಶಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಆದ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಥಳದ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ಥಳದ ಇತಿಹಾಸದೊಂದಿಗೆ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಕೂಡ ತೆಳುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಸ್ಥಿತ್ಯಂ ತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಭಾವಗಳು ಕೂಡ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಇನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಿನಾಮಕೋಶಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕಪ್ರಾಮುಖ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತ ವಾದರೆ ಸಾಕಾಗಬಹುದು. ಈ ತೆರನ ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಕಾಲದೇಶಗಳು, ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮದೇಯದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯ ಹೆಸರು

ಆರ್ಷೇಯವಾದ ವೈದಿಕವಿದ್ಯೆ ವೈದಿಕಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ವಂಶಿಕರಿಗೆ ಪೂರ್ವಜರ ಬಗೆಗೆ ಗೊತ್ತುಹತ್ತುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿಗೆ ಅವು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಅಕಾರಾದಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೇ ನಿರೂಪಿತವಾಗುವುದು ಯುಕ್ತ.

೫೪. ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು-ಲಾಂಛನಗಳು

ಅರಸುಮನೆತನ ಮುಖ್ಯವಾದ್ದು ಇರಬಹುದು, ಸಣ್ಣದೇ ಆಗಿರಬಹುದು. ಈ ಮನೆತನಗಳ ಅರಸರು ಸಾಮಾನ್ಯರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೋ ಪಾಳೆಯಗಾರರೋ ಇರಬಹುದು. ಸಾಮಂತರಿರಬಹುದು, ಮಾಂಡಲಿಕರಿರಬಹುದು; ರಾಜರಿರಬಹುದು, ಅಧಿರಾಜರಿರಬಹುದು. ಇವರಿಗೆ ಅವರವರ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಉಗ್ಗಡಿಸುವ, ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುವ, ಅತಿಶಯಿಸುವ ಬಿರುದುಗಳೆಂಬ ಪ್ರತಿರಾಜರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡರೇ, ಆಸ್ಥಾನದವಿದ್ದಾಂಸರು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಟ್ಟರೇ, ತಾವೇ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಿರುದುಗಳು ಬಹುಶಃ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಜವಾದ್ದಲ್ಲದೆ, ದೊರೆಗಳ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿರಲಾರದು.

ಈ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಶಸ್ತಿವಾಚಕಗಳು ಅರಸರ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸ, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾದ ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷ, ಘನತೆ, ವಿದ್ಯೆ, ಸಾಧನೆ, ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಹಿರಿಮೆ ಇವನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿವಿಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದುವು ಎಂದು ಅವನ್ನು ಮೇಲುನೋಟದಿಂದಲೇ ತಿಳಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಷಯ. ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಹೇಗಿರಬಹುದು?

ಅರಸುಮನೆತನಗಳಿಗೆ, ಆ ಮನೆತನಗಳ ವಂಶಾನುಕ್ರಮ ಹಿಡಿದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅರಸನ ಹೆಸರಿಗೆ, ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಸಾಮಂತ ಮಾಂಡಲಿಕ ಪಾಳೆಯಗಾರ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾರೇ ಇರಲಿ ಅವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಗೊತ್ತಾದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಅರಸುಮನೆತನ, ಅರಸು ಅಥವಾ ಗೌರವ ಸ್ಥಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ತೇದಿ, ಶಾಸನದ ಆಕರ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಬಂಧಿತ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲು ನಮೂದಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅವುಗಳ ಶಾಬ್ದಿಕ ಹಾಗೂ ಆಶಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸದೃಶವಾದ ಬಿರುದಾವಳಿಗಳು ಅನ್ಯ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತರೆ ಅವನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹೋಲಿಸಬಹುದು, ಈ ಅನ್ಯ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯ ಮನೆತನಗಳ ಶಾಸನೋಲ್ಲೇಖಗಳು ಸೇರುವಂತೆಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳ ಆಕರಗಳನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ತರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ವೇಮುಲವಾಡ ಚಾಲುಕ್ಯರಾಜರ ಬಿರುದಾವಳಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವಾಗ 'ಪಂಪಭಾರತ'ದಲ್ಲಿಯವನ್ನೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಬಿರುದಾವಳಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವಾಗ 'ಗದಾಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿಯವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿ ಹೋಲಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಬಿರುದುಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು, ಅವುಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳು, ಆಡಳಿತ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ತಿಳಿವಳಿಗೆ ಇತರ ಆಕರಸಾಮಗ್ರಿಗಳಂತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕವಾಗಿಯೂ ಕವಿದೃಷ್ಟಿ, ಕಲ್ಪನೆಯ ವೈಖರಿ, ವ್ಯಾಕರಣವಿಶೇಷ, ನವೀನಪದಸೃಷ್ಟಿ ಸಮಾಸಪದಸಂಘಟನೆಯ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ವಿಷಯಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ನಮ್ಮತೆ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೂ ಹೊರಪಡುತ್ತವೆ. ಇವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿರುದಗಳೆಂಬ(ಬಿರುದ) ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರದ ಭಾಗವಾಗಿಯೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯಗಳ ಕುರುಹು ಅವರ ಲಾಂಛನಗಳು (ಮುದ್ರೆಗಳು). ಇವರುಗಳ ಸಿಂಹ (ಕದಂಬರು), ಮದ್ದಾನೆ (ತಲಕಾಡು ಗಂಗರು), ವೃಷ (ಕಳಚೂರ್ಯರು), ಹುಲಿಯನ್ನಿರಿಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ (ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶ), ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿ(ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು/ಸೋವುಣರು), ಭೂಮಿಯ ಉದ್ಧಾರಕನಾದ ವರಾಹಮೂರ್ತಿ (ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರು), ಗಂಡಭೇರುಂಡ(ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಲಾಂಛನಗಳಿದ್ದಿರುವುದೂ ಸಾಧ್ಯ. ಇವನ್ನು ಸಚಿತ್ರವಾಗಿ (ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಗುರುತಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಲಾಂಛನ ಅಥವಾ ಕುರುಹು ಆ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ರೂಢಿಗೆ ಬಂದಿತು, ಆ ರೂಢಿಗೆ ಯಾವ ಪೌರಾಣಿಕ ಇಲ್ಲವೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿ ಕಾರಣವಾಯಿತು, ಆಯಾ ಸಂಕೇತದ ಅರ್ಥ ಆಶಯಗಳು ಏನಿರಬಹುದು, ಆ ಲಾಂಛನಗಳು ಆಯಾ ಅರಸುಮನೆತನದ ಯಾವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಅನನ್ಯತೆ ವಿಶೇಷತೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳಬಹುದು ಇವೆಲ್ಲ ಕುತೂಹಲದ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ವಿವಿಧ ಮೂಲಗಳು ಯಾವುವು? ಶಿಲ್ಪಕೃತಿಯೇ ಧ್ವಜಪಟವೇ, ನಾಣ್ಯವೇ ರಾಜಮುದ್ರೆಯೇ? ಇವು ಕೂಡ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದವೇ.

ರಾಜವಂಶಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳದೇ ಆದ ವಾದ್ಯ ಮತ್ತು ಧ್ವಜಲಾಂಛನಗಳೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಗಳನ್ನೂ ಗುರುತಿಸುವುದು ಕೂಡ ಇದರೊಂದಿಗೇ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು. ಈ ಧ್ವಜಲಾಂಛನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗ ಚರ್ಚೆ ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳ ವೀರಯೋಧರ ರಥ ಧ್ವಜಲಾಂಛನಗಳನ್ನೂ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಹೋಲಿಕೆಗೆ ತರಬಹುದು.

೫೫. ಶಾಸನಸ್ಥ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಬಸದಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಗಳು

ಶಾಸನಗಳು ರಾಜಾಜ್ಞೆಗಳನ್ನು, ಆಡಳಿತವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಕುರಿತಿದ್ದರೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಬಸದಿಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಾಸನೋಲ್ಲೇಕಗಳಿಗೂ ಕೊರೆಯೇನಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೂ ದೇವಾಲಯ ಬಸದಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಾನದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿವರಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಸೋಮನಾಥಪುರದ ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯದ ಕಥನವಂತೂ ಒಂದು ನಿಬಂಧದ ವಿಷಯವೇ ಆಗುವಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾದ್ದು. ಅಂತಹ ಕೆಲಸವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಡಳಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೇವಾಲಯಗಳ ಬಸದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾನವಾಗಿದ್ದು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಎಸ್.ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೇ ೧೯೬೫ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಂಗರು, ಚೋಳರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಇವರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ವಾಸ್ತುನಿರ್ಮಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಳವಾಗಿ ಗ್ರಂಥಗಳುಂಟು, ಲೇಖನಗಳುಂಟು. ಈ ನಿರ್ಮಿತಿಗಳ ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನದ ಆಕರಗಳೂ ಪರಿಚಿತವಾದವೇ. ಈ ಆಕರಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ವರದಿಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು, ವಿವರಪೂರ್ಣವಾದವು.

ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಅರಸುಮನೆತನಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳಗಳ ಒಂದೊಂದೂ ದೇವಾಲಯದ, ಬಸದಿಯ ಒಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ತಖ್ತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲಿಗಳಿಗೂ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಅದರಿಂದ ತುಂಬ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು. ನಿರ್ಮಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಆಕರ (ಶಾಸನಸಂಪುಟಗಳು), ಅರಸುಮನೆತನ, ದೇವಾಲಯ ಅಥವಾ ಬಸದಿ ಯಾವುದು ಎಂಬುದರ ನಮೂದು, ನಿರ್ಮಾಣಕಾಲ, ವಿಶೇಷವಿಷಯ ಹೀಗೆ ಖಾನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ವರ್ಣನಾತ್ಮಕಸೂಚಿಯನ್ನೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂಚಿಯ ದಾಖಲೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೂ ಜಿಲ್ಲೆ ತಾಲೂಕುವಾರು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೂ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವೆನ್ನಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಸ್ಥಳವಂದಿಗರಾದ ಕುತೂಹಲಿಗಳಿಗೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಾಸ್ತುವಿನ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಿವರಗಳು ತಿಳಿಯಲು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಶಾಸನಶಿಲ್ಪಗಳ ಬಗೆಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ನಡೆದಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು (ಎಸ್. ಪರಶಿವಮೂರ್ತಿ) ಮುನ್ನಡೆಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ವೀರಗಲ್ಲು ಮಾಸ್ತಿಗಲ್ಲು ಶಿಲ್ಪಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವೂ (ಆರ್.ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ) ಇತರ ಶಾಸನಶಿಲ್ಪಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

೫೬. ಶಾಸನತಜ್ಞರ ಜೀವನಸಾಧನೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಸುಮನೆತನಗಳು, ಅಧಿಕಾರವರ್ಗದವರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಶಾಸನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೂಡ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಗಣ್ಯರು ಹಲವರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಶಾಸನತಜ್ಞರು, ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು; ವಿದೇಶದವರು, ಭಾರತದವರು. ಇವರು ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರಲಿ ತಮಗೆ ಮೊದಲು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿದ ಗುರುಹಿರಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪರವೇಶ ಪರಿಣತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ; ಶಾಸನಶೋಧಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಂಶೋಧನೆ ವಿಮರ್ಶೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಮ್ಮ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥವರ ಜೀವನ ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು, ಶೋಧನೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುವವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ; ಮುಂದೆ ಶ್ರಮಿಸಲಿರುವ ಪೀಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಇದು ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಗಮನಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಡವಾಗಿಯಾದರೂ ಕೆಲಸಗಳು ಈಗ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಫ್ಲೀಟ್, ಬಿ.ಎಲ್. ರೈಸ್ ಮೊದಲಾದ ವಿದೇಶೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು; ಅಲ್ಲದೆ ಎಲ್.ಡಿ. ಬಾರ್ನೆಟ್, ಎಫ್. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಥಾಮಸ್, ಕಾಲಿನ್ ಮೆಕಿಂಜೆ, ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬುಕನನ್ ಈ ವಿದೇಶದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಬಗೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಆ ಕೆಲಸ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಶಾಸನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್, ಆರ್. ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕೆ.ಜಿ. ಕುಂದಣಗಾರ್, ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ, ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ, ತಿ.ತಾ. ಶರ್ಮ, ದೇಸಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗರಾವ್, ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಜಿ.ಎಸ್. ದೀಕ್ಷಿತ್, ಜಿ.ಎಸ್.ಗಾಯಿ, ಬಾ.ರಾ. ಗೋಪಾಲ ಈ ಕೆಲವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಳಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬಗೆಗೂ ಪಿಎಚ್.ಡಿ.ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಪುಲವಾಗಿ ವಿಷಯಸಂಪತ್ತು ಉಂಟು.

ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ, ಇತಿಹಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾದ ಕೆಲವು ವಿದ್ವತ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಬಂಧಗಳೂ ಬಾಷ್ಪಾಂಜಲಿಲೇಖನಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರಬಹುದು; ಸ್ಮರಣ ಮತ್ತು ಸಂಭಾವನಗ್ರಂಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಜೀವನವಿವರಗಳೂ ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಶ್ವಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ವಾಂಸರ, ಶಾಸನವಿಮರ್ಶಕರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳವರಿಗೆ ಪೂರ್ವಸೂರಿಗಳ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದೇ ತುಂಬ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಷಾದನೀಯ.

೫೭. ಶಾಸನಸಂಶೋಧನೆ: ಭವಿತವ್ಯ, ಯೋಜನೆ

ಈಗಾಗಲೇ ದೇಸಾಯಿ ಪಾಂಡುರಂಗರಾಯರು ಅಂದಾಜು ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನಗಳು ಸು. ಕಾಲು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ (ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ಕಸಾಪ. ಸಂ.೪೨-೧, ಜೂನ್ ೧೯೫೭). ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಈಗಲೂ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಿವೆ, ಸಂಪಾದಿತವಾಗುತ್ತಲೂ ಇವೆ. ಕೊಪ್ಪಳದಂತಹ ಕಡೆ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಶಾಸನಗಳು ಈಚೆಗೆ ದೊರೆತದ್ದು ನೋಡಿದರೆ, ಸರ್ಕಾರ, ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಶೋಧಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತ ಹೋಗಬಹುದು.

ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ, ತುರ್ತಾಗಿ ಕೈಗೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶೋಧಿತವಾಗಿ, ಸಂಪಾದಿತವಾಗಿ ಅವು ಬೆಳಕುಕಂಡಾಗ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಇತಿಹಾಸದ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಂಶಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ; ಸೇರ್ಪಡೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು ಎಂಬುದು ಜಿನವಲ್ಲಭನ ಕುರ್ಯಾಲ್ ಶಾಸನದ ಶೋಧದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಂಡಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಪುರಾತ್ನ ಇಲಾಖೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಶಾಸನಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. ಸಹಸ್ರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ ಪಡಿಯಚ್ಚುಗಳನ್ನು ಸವಿಮರ್ಶವಾಗಿ ಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟನೆ ತಡೆಗೊಂಡಿತು ಎಂದೂ ಬೇರೆ ಶೀಘ್ರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು ಎಂದೂ ಬಾ.ರಾ. ಗೋಪಾಲ ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಶಾಸನಸಂಪಾದನೆ, 'ಮಣಿಹ', ಪು. ೧೪೧-೪೨). ಆದರೆ ಶಾಸನಪಾಠಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಮೊದಲು ಅವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಮುದ್ರಣರೂಪಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಪುಲವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಮಂಜರಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯಕಲಾನಿಧಿಗಳು ಪ್ರಕಟನೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ತ್ವರೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ಪರಿಷ್ಕಾರ, ಟಿಪ್ಪಣಿ, ವಿಮರ್ಶೆ, ಪೀಠಿಕೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೆಂದರೆ: ೧. ಇನ್ನೇನು ಅಳಿಯುವ, ಮರೆಯಾಗುವ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯಮಾಡಿ, ಸಮರ್ಥರ ಮೂಲಕ ಸರ್ಕಾರ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ದಕ್ಷ ಸಂಶೋಧಕರು, ಹಣದ ನೆರವು ಎರಡಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಾಗಬೇಕು. ೨. ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿರುವ, ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಕತ್ತಲು ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಶಾಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ತುರ್ತುಯೋಜನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ದಕ್ಷರಾದ ಸಂಶೋಧಕರು ಮತ್ತು ಹಣದ ನೆರವಿನಿಂದ ಬೆಳಕು ಕಾಣುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳೇ ನಮ್ಮ ಸ್ಮೃತಿಪಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ತಾಮ್ರಪಟದ ಶಾಸನಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸಹ ತುರ್ತಾಗಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ತಕ್ಕ ಪ್ರಕಟನೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿಯವರಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿರುವ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು; ಅವರಿಂದ ಅವನ್ನು ಇಲಾಖೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಇಲ್ಲವೆ ಅವುಗಳ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆಯ ನಾಟಕಕಾರ ತುರುವೇಕೆರೆ ಬೇಟೆರಾಯ ದೀಕ್ಷಿತರ ಪೂರ್ವಜರಾದ ಮಲ್ಲಿಭಟ್ಟರಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ೨ನೆಯ ಹರಿಹರರಾಯನಿಂದ ೧೩೮೮ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ತುರುವೇಕೆರೆ ತಾ. ಅಯ್ಯರಸನ ಹಳ್ಳಿ ಉಂಬಳಿಯ ದಾನಶಾಸನದ ತಾಮ್ರ ಪಟಗಳು ಈಗಲೂ ಮನೆಗನದವರಲ್ಲಿವೆ; ಆದರೆ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಪೂರ್ವಿಕರ ದತ್ತಿ ಸಂಬಂಧದ ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು ಬಂಧೂಗಳೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಯಾವಾಗಲೋ ಕಳೆದುಹೋಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದು. ೧೯೬೨ರ ಆ ಮನೆತನದ ದಾನಪತ್ರದ ತಾಳೆಯೋಲೆ ಪ್ರತಿಯೇನೋ ಸಿಕ್ಕಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಕಾಲದ ಮಾಗಡಿ ತಾ. ಪಾನ್ಯಂ ಸೋಮಲಿಂಗಂಭಟ್ಟರ ವಿಸ್ತೃತ ದತ್ತಿ ವಿವರಗಳ ತಾಳಪತ್ರ ಲಿಖಿತಗಳು ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಎಂದರೆ ಶಾಸನ ವಿವರಗಳು ತಾಳಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಾಖಲೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ್ನೂ ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಶೋಧಿಸುವುದು ಫಲಕಾರಿಯಾದುದು. ಅಲ್ಲದೆ ದಾನಪತ್ರಗಳಾದ ತಾಮ್ರಪಟಗಳು ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನಗಳ ಹಾಗೂ ಅವರ ಮೂಲನೆಲೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ಬಹಳವಾಗಿವೆ.